

Komunitator

Časopis KONCERNA KOLEKTOR Letnik 13 Jesen 2013

številka
68

Kaj nam prinaša Geopark
Idrija?

Bogatimo socialni in kulturni
kapital v lokalni skupnosti

Kolektorjeve investicije po
svetu

Uspešna sezona idrijskih
kolesarjev

Hov, hov, varno domov!

Kuža Pazi je zanesljiv prijatelj,
ki bo vaše otroke varoval z vso
skrbnostjo in pozornostjo.

Brezskrbna prihodnost
se začne s pametnimi
odločitvami. Zato se odločite za
Nezgodno zavarovanje otrok in
mladine že danes.

**Zavarovalnica
Triglav je ponosna
podpornica gibanja
Še vedno vozim -
vendar ne hodim.**

Nezgoda

Nezgodno
zavarovanje
otrok za
šolsko leto
2013/2014

ŠE VEDNO VOZIM -
VENDAR NE HODIM

 triglav

www.triglav.si

Filip Šemrl
novinar

Kolektor v prihodnosti

Pred petimi leti je bankrotirala ameriška banka Lehman Brothers, s čimer se je začela tudi največja kriza po veliki depresiji. Takšne obletnice so seveda vedno priložnost za trezen razmislek o tem, kaj se je takrat pravzaprav zgodilo. Desetkrat več je letos obhajal Kolektor. Zagotovo spoštljiv jubilej, ki ga je kolektiv proslavil ne glede na krizo. V jubilejnem letu je to storil večkrat za različne publike. Predstavitve knjige o njegovi zgodovini je bila prva. Knjigo je prejel vsak, ki je januarja prišel na njeno predstavitev v Modro dvorano. Sledil je julijski dogodek za občane na idrijskem Mestnem trgu in septembrsko slavlje za povabljenе in zaposlene na tovarniškem dvorišču. Če bi si to privoščil kdo drug, in ne Kolektor, bi vsi rekli, kakšna megalomanščina. Tako pa so slavja minila brez pretresov. Ne samo zato, ker so zaposleni v Idriji dobili še nekaj na račun okroglega jubileja, temveč zato, ker se vsi zavedajo, da v tej dolini dobro živijo predvsem na račun Kolektorja. Tudi upokojenci. Prav zaradi Kolektorja svojim otrokom ni treba pomagati s pokojninami. Te res niso velike, ostanejo pa jim, saj je v dolini polna zaposlenost. In še na nekaj kaže opozoriti. Kolektor je zrasel v socialističnih časih tako kot mnoge druge delovne organizacije. Kaj pa je v tej dolini naredilo preboj v zadnjih dvajsetih letih? Nič. Zakaj nič? Morda zato, ker ni bilo dovolj inovativnosti, ali zato, ker veliki

sistemi zaposlijo vse, za katere so raziskovanja manj rizična in njihov morebitni fiasco lažje prenesejo veliki kot majhni. Kaže razmisliti!

Z dr. Ivom Turkom sva v njegovem stanovanju sedela tri dni pred njegovo nenadno smrtjo. Govoril mi je o Kolektorjevem proizvodnem programu, ki ga je izbral prav on, v Simplex pa sta ga prinesla direktor in računovodja. O njem je govoril z velikim žarom. V dveh mesecih je namreč proučil vso dokumentacijo, finančno stanje take proizvodnje in tudi nekaj vzorcev. Na začetku je bil Kolektor le mehanična delavnica, v kateri se je komutatorje, ki so bili sestavni del vsakega elektromotorja, izdelovalo ročno. Njegov začetni kapital sta bili tehnologija in dokumentacija, ki ju je Iskra takrat velikodušno odstopila. Danes se kaj podobnega ne bi več zgodilo, takrat pa je bilo vse naše. Začeli so torej z nečim in od tam nadaljevali. Pokojni Ivo Turk je bil doslej tudi moj edini sogovornik, ki je že takrat predvidel, kakšen bo Kolektor danes. Preučil je namreč vse obstoječe gradivo o komutatorjih, ki so jih izdelovali v Evropi in pravilno ocenil, v kakšno smer bo šel nadaljnji razvoj komutatorjev. Menil je, da je Kautt & Bux hotel prevzeti Kolektor, ker je imel ta že od vsega začetka delovanja močan razvoj. Pritrdil pa je ugotovitvi, da Kolektor brez sedanjega direktorja zagotovo ne bi bil tak, kot je. Prav

tako ga brez ambicij posameznikov tudi takrat ne bi bilo.

Čeprav komutator tehnično izumira in ga nadomešča elektronska komutacija, je za Kolektor že zrel produkt, ki pa še vedno predstavlja njegov nosilni proizvodni program oziroma mu ob vsej diverzifikaciji prinaša največ. Pri komutatorski proizvodnji je še vedno zraven mehanika, razvoj pa gre v smeri elektronike. Tu pa se za Kolektor po petdesetih letih poraja nov začetek. Upajmo, da bo Kolektor še nekaj let služil in užival sadove preteklosti na komutatorskem programu, kjer je alfa in omega na svetu, in pripravljen dočakal čase, ki prihajajo. Veliko več možnosti je namreč, da se prej kaj pokvari na mehanskem kot na elektronskem komutatorju. Komutator je namreč najšibkejša točka vsakega motorja. Če se na njem kaj pokvari, nič ne dela. V elektronskih sklopih pa se nič ne premika, zato je tu priložnost za elektroniko. Sicer pa komutatorji, kakršne poznamo danes, ne bodo tako hitro šli iz proizvodnje, prej nas ne bo več. Najprej jih ne bo več v malih elektromotorjih, kjer je doma elektronika, kjer pa so potrebne velike energije (dvigala, tanki, ladje itd.), bodo še vedno dobrodošli. Komutator kot tak bo šel iz proizvodnje, ki jo bo nadomestila druga. Kolektor kot podjetje bo še obstajalo tudi prihodnjih petdeset let, toda prej ali slej bo delalo kaj drugega kot to, kar je delalo prvih petdeset let.

HOTEL JOŽEF

Veselo martinovanje v hotelu Jožef

Martinovo ali god Sv. Martina je dan posvečen spominu na svetnika, ki je slovel po svoji skromnosti in skrbi za revne ljudi. Legenda pravi, da je nekega dne na poti srečal prezeblega berača in mu podaril polovico svojega plašča, da ta ne bi zmrznil. Dan sv. Martina častijo v večini evropskih držav, pri nas ga praznujemo predvsem kot praznik vina, ko »sv. Martin spremeni mošt v vin'«. Kot tradicija veleva, novo vino je potrebno poskusiti ob dobri hrani in v veseli družbi.

Zato za vas pripravljamo posebno veselo martinovanje. Vabimo vas, da ob izbranem vinu, glasbi in kulinarčnih dobrotah proslavite letošnji praznik sv. Martina v Hotelu Jožef.

Naš glavni kuhar je pripravil poseben **Martinov meni** in one man band **Bon-Bon** obljublja glasbeno poslastico ob kateri boste lahko tudi zaplesali na plesišču pripravljenem prav za ta praznik. Gostom, ki bi želeli po praznovanju martinovanja tudi prenočiti v hotelu, priporočamo našo posebno ponudbo, ki vključuje **nočitev z zajtrkom za 30 EUR/osebo**.

Več info o dogodku dobite na **www.hotel-jozef.si**

Rezervacije sprejemamo do zapolnitve mest na tel. št. **08 2004 250**

Martinov meni:

Pečen kostanj v hrustljavi panceti

Bučna kremna juha
s popečenimi semeni in bučnim oljem

Ječmenova rižota s kostanjem
in nadevom pečenice

Karamelizirane račje prsi
z ananasovo omako,
kuhani skutni zavitek
z rdečim sladkim zeljem

Tris potic v vaniljevi omaki

Cena menija: 28€

Komunitator

Časopis KONCERNA KOLEKTOR Letnik 13 Jesen 2013

Fotografija na naslovnici
Iztok Hvala

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo publikacije in promocija d. o. o., **Direktorica:** Tadeja Golob, **Glavna in odgovorna urednica:** Polona Rupnik, **Uredništvo:** Arkova 43, 5280 Idrija, **E-mail:** polona.rupnik@kolektor.com, **tel.:** (05) 37 50 599, **GSM** 051 689 204, **Grafični oblikovalec:** Andrej Potočnik • **Sodelavci:** Silva Skok Bačnar, Detlef Ernst, Miran Gnezda, Miran Hvala, Borut Hvalec, Mojca Gorjup Kavčič, Špela Kenda, Franc Lahajnar, Jure Laharnar, Barbara Ozebek, Polonca Pagon, Matjaž Potočnik, Bojan Režun, Ivan Rudolf, Blažka Rupnik, Polona Rupnik, Matevž Straus, Robert Šabec, Filip Šemrl, Leja Tominec, Nina Trček, Matej Tušar, Marja Šifrer – Vehar, Anka Vovčina, Mojca Zajc, Mitja Zelenc
Fotografije: arhiv ŠD Aktiv, Miha Tratnik Bajc, Boštjan Berglez, Tadej Bernik, Brane Brelih, arhiv društva Prijatelji Cerknega, David Česnik, arhiv CID, Miran Gnezda, Iztok Hvala, arhiv DUI, arhiv Geopark Idrija, arhiv OŠ Idrija, Špela Kenda, arhiv Kolektor Koling, Jure Laharnar, Andrija Majcen, Nejc Menard, arhiv Cerkljanskega muzeja, Barbara Ozebek, arhiv Ivana Pečarja, Jani Petermelj, arhiv Antonijevega rova, Metka Rupnik, Polona Rupnik, Matevž Straus, Filip Šemrl, Urban Štebljaj, arhiv Kolektor KMT, Matej Tušar, arhiv GJV
Oblikovna zasnova: Futura DDB d.o.o. **Jezikovni pregled:** Anja Bolko **Naklada:** 8000 izvodov **Naročnina:** časopis je brezplačen **Tisk:** ALE d.o.o. **Distribucija:** Pošta Slovenije
Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si, www.kolektor.com **Naslovnica:** Klavže

Copyright© FMR - MEDIA. Fotografije in vsebina časopisa so zaščiteni z avtorskimi pravicami. Nobenega dela časopisa ni dovoljeno razmnoževati, niti kako drugače kopirati, navedbe iz njega pa je mogoče uporabiti le po predhodnem pisnem dovoljenju izdajatelja.

08

Utrip lokalne skupnosti
Turizem so zgodbe

16

(Ne)znani (ne)znanci
Vonj po bencinu in adrenalin

24

Poganjamo prihodnost
Spremembe so naša
motivacija

42

Stavbna tehnika
Prvo vseslovensko druženje
inštalaterjev

48

Predstavljamo
Kolektor med največjimi
štipenditorji v državi

62

Slovenija malo drugače
Kamparetova ozkotirna
gozdna železnica

66

Šport in rekreacija
7. tek na Gore nad Idrijo

67

Kulinarika
Jesenski pozdrav iz
Restavracije Kolektor

Kaj nam prinaša Geopark Idrija?

Mojca Gorjup Kavčič, Bojan Režun

Zgodba Geoparka Idrija se v Idriji dogaja že več let, vse od leta 2008, ko so jo začeli tvoriti strokovnjaki RŽS Idrija, Občine Idrija, ZRSVN in še nekateri zunanji sodelavci. V tem času smo raziskovali in pregledovali teren, točke naravne in kulturne dediščine, skratka postavljali smo nek sistem, kako predstaviti dediščino in organizirati naš geopark. Znanje s področja geoparkov je bilo minimalno, zato smo vmes delali tudi napake, a ustanovitev geoparka je tako velik projekt, da brez napak skoraj ne gre.

Veliko spodbudo za vzpostavljanje Geoparka Idrija je pomenila prijava na 5. javni poziv RRA, s čimer smo pridobili več razpoložljivih denarnih sredstev, potrebovali smo vedno več sodelavcev, povečeval pa se je tudi krog pristašev geoparka, ki so vzeli to kot priložnost in postali naši partnerji. Poleg tega velikega projekta smo skupaj s partnerji Geoparka Idrija izpeljali ali pa se vključevali v še nekaj drugih projektov, od katerih naj omenimo Geopark – priložnost idrijskega podeželja in SyCULTour.

Dodatno smo veliko energije vložili tudi v komunikacijo s partnerji in delo z ljudmi na terenu, kar je prava pot do

ustanovitve geoparka. Z nekaterimi letošnjimi akcijami smo dokazali, da lahko uredimo naše podeželje in da se to da narediti z nizkimi sredstvi, sploh pa če zraven pristopijo še prizadevni domačini. Tu se končni izplen sploh ne more primerjati s količino vloženih sredstev in obojestranskim zadovoljstvom. Omenimo naj prostovoljni mednarodni kamp, s katerim smo uredili pohodno pešpot od Kanomeljskih klavž do Ovčjaškega slapu, in izvedbo tematskega dne na

Črnovrški planoti za sedmošolce z Idrijskega in Cerkljanskega. V obeh primerih so odločilno vlogo odigrali prizadevni domačini in pedagoški delavci.

Namen geoparka so prav aktivnosti, kjer se domačini aktivno vključujejo v izvedbo programov, ki so pripravljani po njihovih željah in zmožnostih. Naloga Geoparka Idrija kot koordinatorja tudi ni zanemarljiva – pomagamo, promoviramo, izvajamo

Geopark pomeni blagovno znamko, s katero se neko zaokroženo območje predstavlja na bolj zanimiv in inovativen način in ki povezuje vsebine naravne, kulturne in tudi nesnovne dediščine.

aktivnosti. Izkazalo se je, da je to edini pravi način, saj je odnos do izvedenih aktivnosti v tem primeru popolnoma drugačen.

»Geopark so ljudje« je bil moto letošnje 12. konference evropske mreže geoparkov v Italiji, kjer smo prejeli najlepše priznanje dosedanjemu delu – članstvo v EGN in GGN pod okriljem Unesca. To so v svojih predavanjih poudarjali in utemeljevali tudi ustanovitelji in pobudniki geoparkov. Ta preskok se zgodi, ko ljudje geopark »posvojijo«, ga vzamejo za svojega, so ambasadorji geoparka. Opažamo, da zavedanja o našem bogastvu v tem prostoru ne manjka, le na primeren način ga moramo predstaviti obiskovalcem. To nalogo lahko opravi geopark, ki pomeni blagovno znamko, s katero se neko zaokroženo območje predstavlja na bolj zanimiv in inovativen način in ki povezuje vsebine naravne, kulturne in tudi nesnovne dediščine.

Geopark, ki je bil ustanovljen leta 2010 in deluje pod okriljem Centra za idrijsko dediščino, predstavlja organizacijo, ki jo poleg koordinatorjev sestavljajo še vodilne inštitucije ter ostali partnerji in posamezni strokovnjaki z različnih področij. Preko skupnih aktivnosti, izdelkov pod to blagovno znamko, izobraževalnih aktivnosti in aktivnosti na podeželju bodo naši partnerji postopoma povečali ponudbo in obisk. V to smo prepričani. Seveda pa ni vse odvisno od nas, koordinatorjev. Geopark je lahko le še en zvenč naslov, lahko pa postane veliko več ... in to je predvsem odvisno od vseh nas, ki živimo in delujemo v tem prostoru.

Tu je tudi odgovor na vprašanje, kaj bomo ljudje imeli od geoparka. Lahko zelo veliko in točno toliko, kolikor si bomo sami prizadevali. Marsikdo, ki je že sodeloval z Geoparkom Idrija, bi tem besedam verjetno pritrdil. Potencial in znanje imamo, veliko je že narejenega, čaka pa nas še veliko dela.

Letošnja vključitev v mrežo geoparkov nam daje še dodatno možnost razširiti našo prepoznavnost in s tem tudi ponudbo Idrije kot destinacije. Na posameznih partnerjih geoparka je, da skupaj in kot posamezniki razvijejo svojo dejavnost in jo čim bolj ekonomsko unovčijo. Ob tem pa se moramo tudi zavedati, da geoparki niso inštitucija, ki financira dejavnosti, ampak zgolj omogoči partnerjem pridobiti denarna sredstva za razvoj njihove dejavnosti in sodelovanje z ostalimi partnerji.

Upamo, da se čez štiri leta ob ponovnem ocenjevanju s strani koordinatorjev mreže geoparkov izkažemo v še lepši luči, kakor smo se letos, in da bomo njihovo zaupanje in nenazadnje tudi vaše zaupanje upravičili v polni meri ter obdržali prestižni naslov evropskega in svetovnega geoparka.

Podelitev certifikatov ob sprejemu v mrežo geoparkov

Turizem so zgodbe!

Matevž Straus

Kraški pojavi, Idrijska prelomnica, tektonska okna, pestra kamninska sestava, dinozavrove stopinje ... Raj za geologe. A kako naj vse to razumemo »navadni smrtniki«? In predvsem, kako naj v tem tudi uživamo?

Tema vprašanjema, predvsem pa iskanju konkretnih znanj za interpretacijo geologije, je bila namenjena mednarodna delavnica interpretacije dediščine »Geopark – razumeti zgodbe, ki nam jih govori Zemlja«, ki je v organizaciji Centra za idrijsko dediščino v okviru Geoparka Idrija potekala 11. in 12. septembra v Idriji.

Delavnico je vodil Anglež John Macadam, geolog in interpretator, ki je več kot 40 zbranim udeležencem – med katerimi so bili predstavniki Slovenske nacionalne komisije za UNESCO, Zavoda RS za varstvo narave, Prirodoslovnega muzeja, Geografskega inštituta Antona Melika – SAZU, Javnega zavoda Kozjanski park, Javnega zavoda Park Škocjanske jame, Rudnika živega srebra Idrija, Občine Idrija, TIC Idrija ter drugi posamezniki in nevladne organizacije – predstavil glavne principe interpretacije narave.

Interpretacija – predstavljanje naravnih in kulturnih znamenitosti širši nestrokovni javnosti – mora slediti trem glavnim smernicam: izzivaj, poveži in razkrij. Pravilno zastavljena interpretacija geoloških znamenitosti denimo omogoča turistom, da večji del značilnosti odkrijejo sami, se aktivno vključijo v raziskovanje ter uporabijo vse čute, ne le vida za branje promocijskih besedil.

Interpretacija niso le table in brošure ...

Zmotno in za razvoj turizma celo škodljivo je razmišljanje, da sta predstavljanje geoloških znamenitosti in njihova interpretacija omejena le na predstavitvene brošure, table, spletne strani in vodene ogleda. Interpretacija mora iti tudi onkraj teh in ustvariti zanimive zgodbe – se povezati z glasbenimi dogodki, umetnostjo, kulturo in kulinariko. Geotočke in celotno idejo geoparka kot priložnosti za lokalno prebivalstvo

je potrebno vključiti v vsakdanje življenje, v poslovanje lokalnega malega gospodarstva in obrtništva, v mladinske aktivnosti ter šolske kurikulare. John Macadam je tako zbranim hitro navrgel nekaj idej, najbolj pa ga je pritegnila ideja o »živosrebrnem sladoledu« – sladoledu srebrne barve – ali »živosrebrni torti« – torti, potreseni s srebrnimi kroglicami. Dobra interpretacija okrog geoloških značilnosti ustvari zgodbo, ki je nestrokovni javnosti razumljiva,

Miza, goba ali kup kamenja? Vse je stvar interpretacije

Kdo je John Macadam?

John Macadam je geolog in strokovnjak za interpretacijo narave. Večina njegove interpretacije je holistične in vključuje tudi divje živali, rastline, zgodovino, arheologijo in kulturo. Je avtor dveh vodičev in številnih brošur in drugih interpretacijskih materialov za splošno javnost. Trenutno poleg vodenja lastnega podjetja Earthwords predava na Camborne School of Mines, University of Exeter.

»Dobrodošli pri nas doma,« bi lahko bila zgodba ob Matjaževih kamrah, kjer so našli sledove neandertalcev in kosti jamskega medveda, bizona, volka, jelena in svizca

zapomnljiva in zanimiva. Strokovne razlage so poenostavljene, a hkrati ne zbanalizirane in neresnične. Predvsem pa je turistična izkušnja polna raziskovanja, razmišljanja in domišljije – daleč od dolgočasnih faktografskih opisov. Če smo udeleženci prvi dan preživeli

v učilnici, je bil drugi dan namenjen terenskemu delu in spoznavanju treh geotočk v vzhodnem delu geoparka – Tomaževe mize, Matjaževih kamr in živosrebrnih izvirov – ter iskanju ustvarjalnih interpretacij, ki bi se lahko realizirale ob vključitvi lokalnega prebivalstva.

Kolektor Prokos o skupščini družbe H&R d. d.

Kolektor Prokos se je kot delničar udeležil skupščine družbe H&R d. d., ki je potekala dne 30. 8. 2013 v Spodnji Idriji. Na sami seji skupščine je postavil nekatera vprašanja v zvezi z letnim poročilom družbe H&R, na katera pa ni dobil ustreznega odgovora.

Še posebej zaskrbljujoče je dejstvo, da je imenovani pooblaščen revizor k obema letnima poročiloma (tako družbe H&R kot tudi skupine H&R) izdal mnenje s pridržkom. Družba H&R namreč pri vrednotenju dolgoročne finančne naložbe v delnice Probanke d. d. ni upoštevala kriterijev ugotavljanja poštene vrednosti teh delnic, kot to zahtevajo Slovenski računovodski standardi (SRS 3) ter ni opravila potrebne slabitve omenjene naložbe.

Če bi družba opravila slabitev v skladu z omenjenim standardom, bi bilo stanje dolgoročnih finančnih naložb v bilanci stanja manjše za 640.716 EUR, prav tako bi bil čisti poslovni izid negativen in bi znašal za družbo H&R -639.850 EUR. Mnenje s pridržkom, v katerem revizor ugotavlja, da omenjena opustitev slabitve naložbe v delnice Probanke ni v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi, je v neposrednem nasprotju s trditvijo upravnega odbora iz Izjave posloводства v obeh letnih poročilih, da so računovodski izkazi skupaj s pojasnili izdelani v skladu s slovensko zakonodajo in Slovenskimi računovodskimi standardi.

Glede tega vprašanja se je pooblaščenec upravnega odbora družbe H&R zavezal podati pisni odgovor, vendar delničar Kolektor Prokos do danes ni prejel odgovora. Zaradi sprejetega sklepa o likvidaciji Probanke d. d. bodo delničarji banke ob koncu likvidacije najverjetneje izgubili svoj celotni vložek, saj

premoženje propadle banke po prvih predvidevanjih ne bo zadoščalo niti za poplačilo imetnikov podrejenih obveznic, ki so po vrstnem redu izplačili pred imetniki delnic.

Dodatna kršitev slovenske zakonodaje, na katero je letos že drugič zapored opozoril revizor v svojem poročilu, je pri obeh poročilih (družbe H&R in skupine H&R) opustitev razkritja informacij o prejemkih članov upravnega odbora na način, kot ga predpisuje 5. odstavek 294. člena zakona, ki ureja gospodarske družbe (ZGD-1).

Dodatno k letnemu poročilu bi moral upravni odbor prejemke svojih članov tako v družbi kot tudi v odvisnih družbah razkriti delničarjem tudi na skupščini družbe. Pooblaščenec upravnega odbora se je konkretnemu odgovoru na vprašanje glede prejemkov upravnega odbora izognil tako, da je pojasnil, da teh prejemkov v družbi H&R ni bilo in da prejemkov v odvisnih družbah niso dolžni razkrivati.

V letnem poročilu tako družbe kot skupine H&R je v pojasnilih k dolgoročnim in kratkoročnim poslovnim obveznostim navedeno, da družba nima poslovnih obveznosti do članov uprave in notranjih lastnikov. To je v nasprotju s pojasnili glede kapitala družbe in skupine, kjer je izrecno navedeno, da kratkoročne obveznosti za neizplačane dividende na dan 31. 12. 2012 znašajo 968.020 EUR in da so te evidentirane med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi. Da dividende do konca leta 2012 še niso bile izplačane, je potrdil tudi pooblaščenec upravnega odbora v svojem odgovoru.

Pooblaščenec delničarja Kolektor Prokos je upravo družbe opozoril na to, da ima družba H&R registriran poslovni naslov na Nazorjevi 6 v

Ljubljani. Po podatkih GURS je stavba na Nazorjevi 6 v lasti CDE Nove Tehnologije d. o. o. Ljubljana, gre pa za napol porušeno stavbo. Pooblaščenca delničarja Kolektor Prokos je zanimalo, ali ima družba H&R svoj poslovni naslov res v tej stavbi, opozoril pa je na zakonske posledice, v primeru da poslovni naslov ni pravi. Pooblaščenec upravnega odbora je zatrdil, da se poslovni naslov družbe nahaja na Nazorjevi 6, kjer se nahajata tudi tabla in poštni nabiralnik.

Pooblaščenec delničarja Kolektor Prokos je še vprašal, kdo bo odgovoren za škodo, ki bi lahko nastala zaradi miniranja med predsednikom koncerna Kolektor Stojanom Petričem in predsednikom korporacije Hidria Edvardom Svetlikom v letu 2010 že dogovorjenega posla prodaje delnic družbe FMR družbi Kolektor Group in ostalim kupcem.

Direktorica družbe Hidria Fin Urška Svetlik se je namreč z zanikanjem že dogovorjenih bistvenih sestavin kupoprodajne pogodbe in postavljanjem dodatnih za kupce nesprejemljivih pogojev odpovedala prejemu 18,5 mio EUR kupnine in s tem več kot 25 % donosu pri tej naložbi. Glede na razpoložljive informacije danes isti potencialni kupci za 38,66 % delež v družbi FMR, ki je v posesti Hidrie Fin, niso pripravljene odšteti več kot 7,5 mio EUR. Tudi na to vprašanje ni dobil zadovoljivega odgovora.

Zaradi izdanega mnenja imenovanega pooblaščenega revizorja s pridržkom, ki je opozoril tudi na kršitve določil Zakona o gospodarskih družbah, in nezadostnih odgovorov pooblaščenca upravnega odbora na postavljena vprašanja, je delničar Kolektor Prokos glasoval proti podelitvi razrešnice upravnemu odboru družbe H&R, ki ga vodi Edvard Svetlik.

1 Zadnji avgustovski dan je bil rezerviran za Praznik idrijskih žlikrofov 2013. Prireditev je namenjena promociji idrijskih žlikrofov, regionalne jedi, ki je zaščitena z evropskim znakom zajamčena tradicionalna posebnost ter njenih certificiranih proizvajalcev, ki so združeni v Društvo za promocijo in zaščito idrijskih jedi. Aktualni certificirani proizvajalci so Gostilna Kos (Ana in Božidar Kos), Žlikrofi Pirih (Marko Pirih s. p.), Žlikrofi Florjančič (Klemen Florjančič s. p.), Trgopromet Eniko d. o. o., Gotrade d. o. o. in Hotel Jožef, ki je z letom 2013 vstopil v sistem certificiranja. Prireditev je ponudila aktivna in celovita kulinarčna doživetja v obliki delavnic in prikazov za različne ciljne skupine. V sklopu praznika so pripravili tudi senzorično ocenjevanje idrijskih žlikrofov. Strokovna komisija je največ točk podelila žlikrofo Gostilne Kos iz Idrije, na drugo mesto so se uvrstili žlikrofi Florjančič iz Cerknega, na tretje pa žlikrofi izdelovalca Gotrade iz Spodnje Idrije.

2 Turistično društvo Idrijske Krnice je pripravilo tradicionalni Oglarski praznik, ki je postregel s pestrim programom – od prižiga oglarske kope, predvajanja filma o košnji na Vojskem, do srečanja okoliških turističnih društev in tekmovanja v šaljivih igrah.

3 Fundacija BiT Planota je že šestič razglasila najboljše nevladne organizacije na območju goriške statistične regije. Po izboru javnosti je bilo za naj NVO v letošnjem letu na območju idrijske upravne enote izbrano društvo Prijatelji Cerknega, po izboru strokovne komisije pa je to priznanje pripadlo Turistično kulturnemu društvu Kanomlja.

3

1

2

4 Cerčno je bilo ponovno prizorišče ženskega turističnega relija. Čeprav bi si verjetno marsikatera voznica želela močnejše stopiti na plin, to žal ne gre, saj se morajo držati omejitev hitrosti in vseh ostalih cestno-prometnih predpisov. Ko so voznice opravile še s poligonom, smo dobili zmagovalno posadko. Prvo mesto sta si privozili Valerija Močnik in Rozi Bernik, drugo Jasmina Špik in Karmen Kenda ter tretje Urška Lahajnar in Andreja Tušek.

5 Idrija je dobila infomat. Na njem lahko obiskovalci dobijo vse informacije o idrijski kulturi, naravni in tehniški dediščini, dogodkih, prenočiščih, gostinski ponudbi ... Uporabniki lahko preko infomata dostopajo tudi do spletne strani občine Idrija ter se seznanijo z aktualno vremensko napovedjo. Infomat, ki stoji na Mestnem trgu, je rezultat uspešne prijave na razpis ministrstva za gospodarstvo za tematske turistične proizvode v sklopu projekta Mesta in kultura.

6 V Antonijevem rovu so predstavili nov predstavitveni video, ki je namenjen otrokom. Glavno vlogo v njem igra nihče drug kot jamski škrt Perkmandlc, ki mlade obiskovalce na izjemno hudomušen in zanimiv način popelje skozi zgodovino rudnika in Idrije. Perkmandlca je upodobil idrijski slikar Jurij Pfeifer, glas pa mu je posodil igralec idrijskega rodu Silvij Božič.

7 Občina Cerčno je razglasila občinske nagrajence. Bevkovo nagrado so prejeli Skavtska skupina Steg Cerčno 1, Prostovoljno gasilsko društvo Novaki in Cerkljanska klekljarska sekcija Marjetica. Najvišje občinsko priznanje, to je Bevkovo priznanje, pa je za zgledno polstoletno upravljanje s Partizansko bolnico Franja prejel Mestni muzej Idrija.

6

5

7

4

8

8

Skupina prostovoljcev pod vodstvom Monike Rijavec je organizirala že drugi Dan za spremembe, na katerem so sodelovali različne organizacije in društva. Dan za spremembe je zaznamovalo medgeneracijsko druženje, pri katerem so glavno vlogo odigrali kosmatinci iz Zavoda PET – Zavoda za terapijo s pomočjo psov. Je pa imel Dan za spremembe tudi humanitarno noto, saj so z akcijo »Siti besed« lahko obiskovalci na tržnici izbrali kaj zase in s tem pol evra prispevali za akcijo, katere namen je bil zbrati čim več denarnih sredstev za otroke, ki ne morejo plačevati šolske prehrane. Na Mestnem trgu je potekala licitacija predmetov, ki so jih za to akcijo prispevali znani Slovenci. Dogodka sta se med drugimi udeležila tudi predsednik države Borut Pahor in varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer. Organizatorjem je uspelo zbrati več kot 1200 evrov.

9

V Cerkljanskem muzeju so v počastitev 35-letnice te ustanove odprli razstavo Podobe Cerkljanske. Avtorja razstave, ki zajema desetletje (1970–1979), ko je Cerkljanska doživela gospodarsko in družbeno preobrazbo, sta kustosinja Milojka Magajne in zgodovinar Sandro Oblak. Kot so zapisali v vabilu na razstavo, je predstavljeno obdobje vsekakor zaznamovala tovarna ETA, ki je postala gonilna sila razvoja na Cerkljanskem in vodilno podjetje v takratni idrijski občini. Ob njej je delovala še vrsta podjetij in javnih ustanov, od katerih mnogih danes ni več. Pospešeno se je gradila javna infrastruktura: ceste, vodovodi, elektrifikacija, telefon, stanovanja v družbeni lasti, šola, vrtec, kulturni dom, hotel ... Delovala so številna kulturna in športna društva. Razmahnila se je zasebna stanovanjska gradnja, življenjski standard se je zvišal. Če bi se radi vrnili v čase fičkov, Titove Jugoslavije, samoupravljanja, gumitvstva, vabljeni v prostore Cerkljanskega muzeja. Razstava bo namreč na ogled vse do 16. februarja 2014.

10

V Galeriji sv. Barbare pod Mestnim trgom v Idriji so na ogled postavili dela, ki so prispela na letošnji Ex-tempore 013, katerega organizator je že vrsto let likovno društvo Cinober Idrija. Na letošnjem Ex-temporu je sodelovalo 25 ustvarjalcev, za natečaj pa so prispevali 33 likovnih del. Umetniki iz 11 različnih slovenskih krajev so ustvarjali na temo »Novo v Idriji«. Po mnenju strokovne komisije je utrip Idrije na slikarsko platno najbolj prenesel Matej Škufca iz Logatca. Ex-tempora sta se udeležila tudi dva osnovnošolca, in sicer Janez Ovsec iz Logatca in Maks Rupnik iz Idrije. Komisija jima je podelila posebni diplomi za obetavne mlade ustvarjalce, saj njuna dela po kakovosti niso prav nič zaostajala za tistimi, ki so jih prispevali že izkušeni umetniki.

9

10

Za 63,2 % obiskovalcev je bil FIČ 2013 dober

Matevž Straus

Društvo Idrija 2020 je v času letošnjega Festivala idrijske čipke in v tednu po njem med obiskovalci izvajala anketo o zadovoljstvu z letošnjim programom – rezultati skoraj 300 izpolnjenih vprašalnikov kažejo, da je 63,2 % vprašanih festival ocenilo kot »dober«, 14,6 % pa kot »vrhunski«.

Obiskovalci se festivala udeležujejo predvsem zaradi večernih zabav, razstav čipk, otvoritvene prireditve in sejma domače in umetnostne obrti. Znotraj skupine obiskovalcev tako obstajata dva segmenta – starejše klekljarice, ki obiskujejo le dnevni program, in mladi domačini, ki obiskujejo le večerne zabave. Razvojni

izziv festivala je zato ponovno v ospredje postaviti čipko ter delu obiskovalcev, ki do zdaj ni prihajal v stik s čipko, le-to približati ter se usmeriti na nove ciljne skupine (modni oblikovalci, študenti oblikovanja ...). Rezultati in predlogi smernic so dostopni na www.idrija2020.si.

Spominska plošča za Vasjo Pirca

Filip Šemrl

V središču Idrije so na rojstni hiši odkrili spominsko ploščo rojaku Vasji Pircu, slovenskemu šahovskemu velemojstru in nosilcu zlate in dveh bronastih olimpijskih medalj, petkratnemu državnemu prvaku in utemeljitelju Pirčeve obrambe ter šahovskemu vzgojitelju. V svojem času je bil namreč med desetimi najpomembnejšimi šahisti sveta.

Spominsko ploščo so v navzočnosti njegovih sorodnikov, odkrili ob 60-letnici podelitve velemojstrskega naslova, za rezultat, ki ga je Vasja Pirc dosegel že leta 1938 v Lodzu na Poljskem. Predsednik šahovske zveze Slovenije Tomaž Subotič, je ob tej priložnosti dejal, da je Idrija prvo mesto, ki se je spomnilo kakšnega slovenskega šahista in okrcal delo sedanje vlade, ki nima posluha za nobenega šahista, minister za

izobraževanje, znanost in šport dr. Jernej Pikalo, ki je bil slavnostni govornik, pa je ob tej priložnosti poudaril, da ga pri šahu navdihuje razmišljanje za več kot potezo naprej, kar je več kot to, kar kot posamezniki delamo v vsakdanjem življenju.

Sledilo je odprtje razstave pri Črnem orlu o velemojstru Vasji Pircu in delovanju idrijskega šahovskega kluba ter v idrijski kavarni simultanka šahovskega velemojstra Jurija Škoberneta iz Tolmina, ki je na desetih deskah ugnal vse svoje nasprotnike.

Visoka storilnost v »Simplexu«

Po izločitvi proizvodnje kolektorjev je kolektiv Simplexa odločno krenil v smer specializacije. Vodovodi, toplotne instalacije in razne železne konstrukcije tvorijo danes osnovno dejavnost tega kolektiva.

Uspehi te usmeritve so že vidni. V prvih petih mesecih lanskega leta je kolektiv ustvaril za 73,5 milijonov dinarjev proizvodov, letos pa v istem času za 84,5 milijonov. Lanskoletno proizvodnjo je kolektiv ustvaril s 94, letošnjo pa samo s 57 člani.

Kakšna dela so doslej opravili? Na Rižanskem vodovodu so zgradili dva ključna objekta. V šempetrski »Iskri« montirali centralno kurjavo, v podjetju »Celuloza« v Medvodah cevovode za belilnico (in za to delo prejeli odlično oceno švedskega strokovnjaka), v tekstilni tovarni v Ajdovščini so zgradili vodovod s črpalnico itd. V zdravstvenem domu v Tolminu pa podjetje pravkar montira naprave za centralno kurjavo.

Medtem ko je lani odpadlo na člana kolektiva 7,5 milijona vrednosti proizvodnje, predvidevajo letos, da bo vsak član kolektiva ustvaril 15 milijonov. Podjetje na domačem tržišču uspešno konkurira. Z dvigom proizvodnje in storilnosti dela se dvigajo tudi osebni dohodki posameznikov. Dočim je bila lani povprečna plača v podjetju 24.000 dinarjev, je letos dosegla že 35.000 din.

L. B., Primorske novice, 2. avgust 1963

Tovarna pohištva »22. julij« se seli v Spodnjo Idrijo

PODVOJENA PROIZVODNJA V NOVIH PROSTORIH

Program razvoja in razširitve tovarne pohištva »22. Julij« v Idriji se postopno uresničuje. V sedanjih prostorih z razstresenimi obrati in oddelki ni bilo mogoče organizirati sodobne in kar najbolj ekonomične proizvodne tehnologije. Zato so se odločili za gradnjo novih prostorov v Spodnji

Idriji. Gradnja in ureditev teh prostorov je toliko napredovala, da so se začeli pred kratkim seliti vanje prvi oddelki in obrati. Tja sta se že preselila oddelka za furniranje in za izdelovanje panelnih plošč. Stavbo v kateri sta bila, zdaj rušijo. Po urbanističnem načrtu je tisto področje predvideno za gradnjo stanovanjskih hiš. Do konca meseca se bodo odselili v nove prostore tudi vsi preostali oddelki. V sedanje prostore pa se bo preselila tovarna kolektorjev. Tu bo lažje zadihala in tako lahko naprej razvijala svojo proizvodnjo, ki gre zelo dobro v denar. Od novih delovnih prostorov in celotne rekonstrukcije si tovarna veliko obeta. Predvidevajo, da se bo potlej proizvodnja podvojila. Porasla naj bi od letošnjih planiranih 600 milijonov na milijardo 200 milijonov. Rekonstrukcija namreč ne obsega samo gradnje novih prostorov, temveč tudi obnovo celotnega strojnega parka. Stroje nabavljajo postopno že dve leti in jih sedaj uporabljajo že v starih prostorih. Od predvidenih 500 milijonov, kolikor bo veljala celotna rekonstrukcija, je namenjenih 160 milijonov za stroje, naprave in strojno opremo. Za tovarniške prostore gre 220 milijonov, s tem ko bodo porabili preostanek za gradnjo upravnega poslopja in novih prostorov za žago, ki se bo potem prav tako odselila iz sedanjih neustreznih prostorov k tovarni v Spodnjo Idrijo.

Zaradi modernizacije proizvodnje z novimi stroji in boljše organizacije dela se kljub predvideni podvojitvi proizvodnje

število zaposlenih ne bo bistveno povečalo. Vsega za 20 odstotkov, od sedanjih 250 na 300. To pomeni, da bo ustvaril vsak zaposleni letno povprečno za štiri milijone izdelkov. To je daleč nad sedanjim povprečjem v lesni industriji. Rekonstrukcija letos še ne bo končana, temveč prihodnje leto. Med drugim nameravajo prihodnje leto graditi prostore za žago in upravno poslopje. Zato bo tudi proizvodnja rasla postopno. Prihodnje leto naj bi se povečala na milijardo dinarjev. V letu 1965 pa, ko bo tovarna obratovala s polno zmogljivostjo, naj bi dosegla vrednost izdelkov milijardo 200 milijonov.

Tovarna se z uspehom vključuje tudi v mednarodno delitev dela. Njen delež v mednarodni menjavi je že znaten. Letos predvidevajo, da bodo izvozili za 200 milijonov deviznih dinarjev pohištva. Izvažajo v Zahodno Nemčijo, Italijo in Izrael. Zaradi zastojev v aprilu in maju so nekoliko pod planom, pravijo pa, da bodo do konca leta nadoknadili zamujeno.

Modernizacija in ekonomizacija proizvodnje, ki je v teku, odpira tovarni še večje možnosti za uveljavitev na tujih trgih. Te možnosti bodo tudi dobro izkoristili. Že za prihodnje leto predvidevajo, da bo dosegla vrednost njihovega izvoza 500 milijonov deviznih dinarjev. To bi bila polovica njihove letne proizvodnje.

Primorske novice, 16. avgust 1963

Prav vse se je v pol stoletja spremenilo. Potem ko se je lesarska industrija preselila v novo halo v Spodnjo Idrijo, se je Kolektorjeva proizvodnja preselila v njeno opuščeno halo »22. Julij«. Danes je ni več, čeprav je bila velikokrat predelana in obnovljena. Na njenem mestu je Kolektor zgradil Razvojno-tržni center.

Pokojnino je zaslužil s prevozom mleka

Filip Šemrl

Darko Lipušček iz Gorenje Trebuše je dobrih 40 let pobiral mleko na Vojskarski planoti in v Čekovniku. Nikoli ni zamudil službe, naj je bilo poleti ali pozimi, ko ceste včasih še niso bile tako splužene kot danes. Za njegovo delo je bil kriv takratni predsednik Krajevne skupnosti Gorenja Trebuša, kateremu ni rekel ne, tako da se je dobesedno čez noč znašel kot pobiralec mleka.

Na začetku so bile količine pobranega mleka vse večje, zato je moral vzeti posojilo in si kupiti tovornjak z večjo nosilnostjo. Kupil ga je od svojega predhodnika. V vsem tem času je pobral 8 milijonov litrov mleka, kar je enakovredno sedanji enoletni proizvodnji oziroma predelavi kobariške Mlekarnar Planika.

Kje vse ste pobirali mleko?

Prvih pet let samo od kmetov na Vojskarski planoti, kasneje pa so se tem pridružile še kmetije v Čekovniku. K meni je prišel nek kmet iz tega idrijskega zaselka in me prosil, če bi pobiral še njihovo mleko. Ob tem je poudaril, da bodo sami pripeljali mleko na pol poti, in sicer do polovice vasi, kjer naj bi ga prevzel. Tako je bilo lep čas, potem pa mi je predlagal drugačno pot.

Katero?

Zakaj ne bi vozil kar okrog in se mi ne bi bilo treba vračati. Predlagal mi je, da se pripeljem skozi Idrijo v Čekovnik in od tam pot nadaljujem na Vojskarsko planoto, od tam pa skozi Gorenjo Trebušo naprej proti kobariški mlekarni. Samoiniciativno sem po njegovem nasvetu progo predručal in direktor mlekarnar ni imel nič proti.

V tistih letih ste mleko pobirali vsak dan?

Da, takrat vsak dan. Ko so se pojavili hladilniki mleka, pa sem ga pobiral vsak drugi dan. Za vsakodnevno pobiranje tudi mleka ni bilo več dovolj.

Koliko kilometrov ste prevozili v vsem tem času?

Enkrat sem računal in menim, da sem v teh 40 letih s pobiranjem mleka prevozil več kot milijon kilometrov. Sicer pa je števec v dveh tovornjakih pokazal vse.

Ste kdaj tudi izračunali, koliko časa je bilo treba presedeti v tovornjaku za tolikšno kilometražo?

Ja, vsak dan sem bil na vožnji po štiri ure.

Ste imeli kdaj na teh ovinkastih in ozkih cestah tudi kakšno »bližnje srečanje«?

Vsak dan se je kaj dogajalo, čeprav so nekateri upoštevali moj urnik. Dejali so: »Zdaj bo prišel mlekar.« Toda klancem in podobnemu se ni dalo izogniti. Poletja so bila izletniška, zato pa so bile zime huje. Imel sem srečo, da nikoli ni bilo trkov in da s tovornjakom nikoli nisem zapeljal s ceste, čeprav je večkrat prav malo manjkalo, da nisem zapeljal čez kakšen rob ceste v prepad. Dve do tri lokacije z Vojskega v Gorenjo Trebušo so bile take, da je cesta visela narobe pa tudi vozišče je bilo ozko.

Kaj bi bilo, če bi šel s tovornjakom čez cesto?

Vprašanje je, če bi danes še govorila.

Se je kdaj zgodilo, da niste pobrali mleka?

Pred 20. leti so bile zime tako hude, da tudi po teden dni nisem šel na teren. Takrat še ni bilo toliko in take vrste delovnih strojev za odmetavanje snega. Edino gozdna uprava je imela rolbo, ki smo jo čakali na Vojskem. Pa še tisto so vmes popravljali. V tistih časih je z Vojskarske planote nekdo pripeljal mleko v Gorenjo Trebušo s traktorjem, sicer pa sem bil vedno točen.

Ste mleko pobirali v zbiralnicah ali pri kmetih?

V glavnem pri kmetih, le na Vojskem je bila pri tamkajšnjem domu zbiralnica. Večinoma sem se vozil mimo kmetij, v nasprotnem pa so kmetje sami mleko pripeljali do ceste, kjer smo ga potem prelili.

Je bilo to odvisno od količine?

Ne, kajti meni je bilo rečeno, da je

treba mleko pobrati v vsakem grmu. Danes temu ne bi bilo več tako.

So se z leti količine pobranega mleka zmanjšale?

O, seveda. Na začetku mojega pobiranja je bilo kar 76 prinašalcev mleka z desetimi, dvajsetimi in tridesetimi litri mleka. Tako je bilo do konca osemdesetih let. Na koncu sem imel samo še 11 prinašalcev z večjimi količinami. Zdaj pa jih je samo še šest.

To pomeni, da sčasoma ne bo več kaj pobirati?

Natanko tako. Čez leta na Vojskarski planoti ne bo več mleka. Kmetije bodo namreč izumrle in potem tudi mleka ne bo več treba voziti, kar se bo verjetno zgodilo prav kmalu.

Ste vozili samo mleko ali še kaj drugega?

Ob ponedeljkih sem bil tudi namesto avtobusa. Ljudje so se name kar navadili. Največ tri sem lahko vzel v kabino.

Portret Blanke Kacin, reli sovoznice

Vonj po bencinu in adrenalinu

Robert Šabec

Tako kot je Kolektor vodilni akter na področju avtomobilske industrije v Sloveniji, je tudi Idrija z okolico v domačem svetu avtomobilističnega športa že vrsto let dobro poznana po odličnih reli tekmovalcih. S svojimi dosežki ti na državnih prvenstvih redno segajo v sam vrh. Prav v tem športu pa so naši kraji izjemni zaradi še ene posebnosti. V tej sicer pregovorno moški družbi namreč zadnjih nekaj let sam vrh reli dirk ali pa z uvrstitvami tik pod njim kroji tudi dekleta, Blanka Kacin iz Spodnje Idrije.

Blanka in reli

Sovoznica Blanka Kacin nastopa skupaj s še enim odločnim dekletom, z voznico Asjo Zupanc. Gre za izključno žensko ekipo, kar je v tem športu prej izjema kot pravilo. »Dejansko je tako, da deklet, ki bi nastopale v reliju, ni prav dosti. Na tekmovanjih, na katerih sodelujeva, sva z Asjo povečini edina ženska posadka. V zadnjem času pa opažam, da je predvsem v tujini vedno več deklet na sovoznških sedežih,« o nežnejšem spolu v dirkalnih avtomobilih pove Blanka, ki se je ravno v času našega pogovora vračala s tekme za evropski pokal ERC Croatia Rally, ki je štel tudi za slovensko prvenstvo. »Bil

je težak reli, ki ne šteje zastoj za evropsko prvenstvo. Razmere so bile nepredvidljive zaradi vremena, tako da smo se večkrat zmotili glede izbire gum. Že na prvi preizkušnji naju je presenetil dež, tako da sva se kar borili, da sva ostali na cesti. Večkrat pa sva morali tudi pred brzincem menjati suhe za dežne gume. Ceste so bile tudi precej »popeskane«. Zadnji brzinec, dolg 30 km, je bil resnično najtežji del dirke, saj sva ob vsem prahu in makadamski megli morali prehiteti še dva dirkalnika, ki sva ju dohiteli,« o svojem zadnjem jesenskem nastopu pove Blanka. Prav na tekmi ERC

Croatia Rally sta se z Asjo Zupanc sijajno odrezali ter osvojili skupno enajsto in tretje mesto v slovenskem prvenstvu. (Na zmagovalni oder se je poleg Asje in Blanke z drugim mestom povzpел še Jani Trček, prvo mesto pa je v domačem prvenstvu slavil praktično nepremagljivi Idrijčan Aleks Humar.)

Začetki in prvi uspehi v reliju

Blanka se še dobro spominja svojih začetkov. Želja po nastopanju je bila v njej prisotna že dolgo. Vse skupaj pa se je pričelo pred petimi leti, ko ji

je prijatelj udeležbo na reliju ponudil kot stavo. Blanka je stavo sprejela, uspešno opravila potrebno reli licenco in nato že nastopila na prvi dirki. Prvič je nastopila kot sovoznica v tandemu z Juretom Mrakom leta 2008. »Najin nastop se je končal precej hitro, saj se nama je po nekaj kilometrih pokvaril menjalnik in sva odstopila. Kmalu po dirki pa me je klical Mladen Stepanović iz Sežane, s katerim sva že na naslednji dirki osvojila prvo mesto v svoji kategoriji,« se svojih prvih dirk in uspehov spominja Blanka. Že leta 2009 je Blanka sezono zaključila kot podprvakinja Yugo pokala in tretja v diviziji I. Leto dni kasneje je postala celo prvakinja divizije I. Njene uspešne sezone se vrstijo ena za drugo. Blanka kot sovoznica in voznica Asja Zupanc skupaj nastopata od leta 2010. Že leta 2011 sta odlično odpeljali dirke mednarodnega pokala Mitropa Rally Cup in zmagali. V 47-letni zgodovini prvenstva sta bili prva ženska in prva slovenska posadka, ki je osvojila to prestižno lovoriko. Dirke za pokal Mitropa Rally Cup praviloma potekajo v Sloveniji, Italiji, Avstriji ter Nemčiji. Minulo leto sta se pomerili v pokalu Masters Cup, ki poteka v Nemčiji. Žal je bila zaradi zdravstvenih težav njuna skupna uvrstitev nekoliko pod pričakovanji. Pri napovedih rezultatov letošnje sezone je Blanka precej previdna in ne želi napovedovati rezultatov. »Potrudili se bova, da bova dali vse od sebe in najbolje odpeljali še zadnjih nekaj dirk,« pove Blanka.

Teoretično se lahko borita še za 1. mesto v Mitropi ter tudi za visoko uvrstitev v slovenskem prvenstvu.

Blanka Kacin in ekipa večkratnega nemškega prvaka Hermanna Gassnerja

Kljub dejstvu, da slovenske reli ekipe povečini sestavljajo voznik, sovoznik in nekaj prijateljev ali sorodnikov, pa je sedanja ekipa Blanke in Asje nekaj povsem drugega. Nastopata namreč za ekipo večkratnega nemškega prvaka Hermanna Gassnerja. »Naša ekipa je precej močna in mehaniki so odlični. Vse je resnično tako, kot je treba,« o profesionalnosti svoje ekipe pove Blanka. Kljub odlični ekipi mehanikov pa nas je zanimalo, kaj Blanka in Asja storita, ko se med dirko pojavijo nepredvidene težave z dirkalnikom. »Ko si na brzincu in med etapo, ne moreš računati na mehanike. Tam jim ni niti dovoljeno pomagati, razen v servisni coni, ki je določena in časovno omejena. Če takrat prebija guma, jo morava zamenjati sami. Zgodi se tudi, da se kakšna stvar v avtomobilu pokvari. Če je le možno, si na telefonski liniji z mehaniki, ki ti povedo, kaj lahko storiva sami in kaj lahko počaka do servisa, kjer potem poskušajo to odpraviti. Dodatna težava je v tem, ker pogovori z ekipo potekajo v nemškem jeziku, a Asja dobro govori

nemško, jaz pa se še učim,« o odpravi potencialnih težav na dirkah pove Blanka.

Navkljub dejstvu, da ima Blanka že nekaj let status mednarodnega vrhunskega športnika, pa to nikakor ne pomeni, da lahko od relija tudi živi. Daleč od tega. Še vedno je zaposlena kot medicinska sestra v domu starejših v Spodnji Idriji, večinoma ves dopust posveti reliju, pogosto pa v ta šport investira tudi svoj denar. Zadovoljna

je, da jo tako domači kot tudi sodelavci pri reliju vseskozi podpirajo in ji udeležbe na tekmovanjih po svojih močeh skušajo tudi omogočiti. Čeprav se Blanka zaveda, da bo nekoč napočil čas, ko bo potrebno svojo kariero zaključiti, pa je odločna, da bo v reliju ostala še kar nekaj sezon. »Vonj po bencinu in adrenalinu sta tista, ki me v ta šport enostavno vlečeta,« svojo reli pripoved optimistično zaključuje Blanka.

Bogatimo socialni in kulturni kapital v lokalni skupnosti

Borut Hvalec

V izobraževalnem pa tudi vzgojnem procesu vrtci in šole pogosto zanemarjamo tisto, kar lahko mlademu človeku pomaga pri vzpostavljanju kvalitetnih socialnih odnosov v družini, šoli, med vrstniki in širši skupnosti. Ob pretiranem vcepljanju včasih tudi nepotrebnih faktografskih znanj pogosto spregledamo potrebe po oblikovanju ključnih človekovih vrednot, spoštovanju tradicije, vzgoje in omike, poznavanju splošnih pravil in motivaciji.

Nekateri strokovnjaki vse navedeno poenostavljeno opredelijo kot pomanjkanje socialnega in kulturnega kapitala. V šolah in vrtcih lahko gradimo socialni in kulturni kapital tako, da vzpostavljamo medsebojno zaupanje in spodbujamo kulturo dialoga z raznolikimi dejavnostmi znotraj šole. S tem do neke mere dosežemo notranjo homogenost, dobre odnose in počutje, a žal tudi samozadostnost, pretirano tekmovalnost navzven in izključevanje okolja. To slabost šole lahko presežemo z načrtnim povezovanjem s starši in okoljem.

Idrijski vrtec, osnovni šoli iz Črnega Vrha in Spodnje Idrije ter idrijska gimnazija smo se v projektu Dvig socialnega in kulturnega kapitala v lokalnih skupnostih povezali v mrežo, v kateri bomo s skupnimi aktivnostmi vključevali različne strukture krajanov in preko tega vplivali na bogatenje socialnega in kulturnega kapitala vseh. Projekt je financiran iz evropskih

REPUBLICA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

strukturnih skladov in ga preko Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport vodi Šola za ravnatelje.

Dogajanje v sklopu projekta v idrijski občini

Izvedli bomo skupen športni dan vseh vrtcev in šol, k sodelovanju pa povabili starše in razna društva. Dogodek bomo pripravili v povezavi z Zdravstvenim domom Idrija in v okviru Dneva zdravja. V dneh pred kulturnim praznikom bomo izpeljali kulturni

maraton na vseh šolah in vrtcu, ki so vključeni v mrežo. Na gimnaziji bomo organizirali različne delavnice (fotografska, plesna, retorična, likovna, filmska, kulinarčna, literarna, astronomska ...), ki jih bodo vodili priznani strokovnjaki iz lokalnega okolja. V delavnicah bodo lahko sodelovali vsi krajsani. Osrednji dogodek bo pogovor z znano osebnostjo iz našega okolja. V času pogovora bomo vzpostavili videostik z udeleženci kulturnega maratona na drugih lokacijah.

V jeseni bomo poiskali invazivne tujerodne rastline, jih popisali in kartirali. Povezali se bomo s strokovnjaki s tega področja in organizirali predavanja za širšo javnost. Spodbujali bomo likovno in fotografsko izražanje pri otrocih različnih starostnih obdobj. Postavili bomo posamezne razstave del otrok iz različnih ustanov v vrtcu in v vseh šolah, ki so člani mreže, ter pripravili posebno razstavo najlepših izdelkov. Obudili bomo delovanje Dramatičnega društva Idrija, pripravili občni zbor, vzpostavili organe društva in pripravili javno gledališko predstavo. V sklopu Veselega decembra bomo izpeljali prednovoletne prireditve, tako da bomo povezali med seboj različne družbene skupine.

Vsaka sodelujoča ustanova bo načrtovanemu gotovo še kaj dodala. O natančnejših datumih in vsebinah bomo krajsane obveščali v lokalnih medijih. Od aktivnega sodelovanja vseh pa bo odvisno, koliko bomo v naših prizadevanjih uspešni.

- PREVOZI OSEB IN SKUPIN
- PREVOZI BLAGA
- HITRA DOSTAVA POŠILJK (Ljubljana in okolica)
- ORGANIZACIJA PREVOZOV
- RENT-A-CAR

RCT TRANS
Partizanska 8, 5280 Idrija
E-mail: rcttrans@amis.net
☎ 041 648 393

Obisk vrstnikov iz Minamate

Blažka Rupnik

Japonska, dežela vzhajajočega sonca, je praktično na drugem koncu sveta in zato kljub vsej moderni tehnologiji in širokemu trgu menjave izdelkov le redko stopimo v stik s tamkajšnjimi prebivalci in spoznamo njihovo kulturo, hrano, navade ... In prav zaradi pomanjkanja stikov se ustvarijo stereotipi.

Vsi, ki smo gostili vrstnike z Japonske, smo pričakovali, da bodo tihi, zaprti, nesproščeni, vendar kljub temu zelo vljudni, a smo že ob prvem srečanju spoznali, da smo se motili. Skupinica dijakov iz japonskega mesta Minamata, njihov učitelj in predstavnik občine so nas že na letališču toplo pozdravili. Kar hitro smo ugotovili, da je njihovo znanje angleščine pomanjkljivo, zato je bilo sporazumevanje malo težje, a toliko bolj zanimivo. Posebno uporabne so bile kretnje in obrazna mimika. Japonski vrstniki so bili zelo navdušeni nad vsem, kar smo jim pokazali. Brez zadržkov so poskusili vse jedi, ki so jim bile ponujene, in prav nič manj kot zanimive turistične destinacije, ki so jih obiskali, jih ni navdušil preprost

sprehod skozi kraj, v katerem so bivali. Začutili smo, da so gostje poseben pomen pripisali druženju izven načrtovanih ogledov, saj so takrat spoznavali našo družino in njen način življenja.

Pri sestavljanju programa je bil še poseben poudarek na zgodovini živega srebra na Idrijskem, saj je bil to glavni razlog za njihov obisk. Posebno

pomembno je bilo njihovo predavanje o strašni ekološki katastrofi v Minamati, saj si močno prizadevajo, da bi se o njej razširil glas po svetu. Čeprav je bilo naše druženje dokaj kratko, smo se z našimi japonskimi vrstniki neverjetno povezali, veliko lepega doživeli in si dokazali, da smo si najstniki, ne glede na geografsko oddaljenost in kulturne razlike, zelo podobni.

Dom upokojencev Idrija gostil srečanje starodobnih vozil

Nina Trček

Vsak izmed nas vsak dan ustvarja takšne in drugačne spomine, ki z leti le pridobivajo na vrednosti. Svojo vrednost so z leti pridobili tudi avtomobili in motorji, ki so jih lastniki pripeljali na ogled k stanovalcem Doma upokojencev Idrija in jih s tem popeljali v čase njihove mladosti. Parkirišče pred enoto Marof je 5. septembra napolnilo preko 30 starodobnih vozil iz Ajdovščine,

Idrije, Žirov in Gorenje vasi. Zbrane je pozdravil direktor Doma upokojencev Idrija Samo Beričič nato pa je sledila predstavitev samih vozil. Ponosni lastniki so skozi zanimive opise, anekdote in doživetja s svojimi avtomobili ter motorji predstavili tehnične in spominske vrednosti starodobnikov. Še posebno navdušenje je sta požela najstarejša udeleženca srečanja, najstarejše starodobno

vozilo topolino z letnico izdelave 1939, ki je v lasti Mira Štrancarja, ter najstarejši voznik srečanja Anton Pahor s častitljivo starostjo 81 let. Popoldan se je nadaljeval ob skupni pogostitvi, druženju in prijetnem klepetu med stanovalci in gosti. Za lep zaključek srečanja pa so poskrbeli kar vozniki sami, saj so stanovalce v svojih starodobnih vozilih popeljali skozi mesto Idrija.

»Zelo lepo se mi je zdelo, da so se k nam na Marof pripeljali starodobniki. V spominu so mi ostale stare stoenke, spački, še posebno lepa pa sta se mi zdela dva mercedesa. Lastnika sta nam povedala, da sta bila to prva mercedesa, namenjena širšemu krogu ljudi, saj sta bila cenovno veliko bolj dosegljiva tudi ostalim kupcem, ne le tistim premožnejšim. Meni osebno je bil najbolj všeč rdeči topolino, saj me spominja na očeta, ki mi je rad pripovedoval o tem avtomobilu, kot otrok pa sem se celo zapeljala v njem, le da je bil tisti zelene barve.«

Marija Bertok

»Moj najljubši avtomobil je bil rdeč ferrari. Žal pa se z njim nisem mogla zapeljati, saj sem na invalidskem vozičku in ker je to športni avtomobil in ima zelo nizke sedeže, bi le težko sedela v njem. Bi si pa takšnega ferrarija kar kupila, če bi le imela denar zanj.«

Danica Polšak

»Vsi po vrsti smo z veseljem občudovali starodobna vozila, ki so se pripeljala pred naš dom. Še posebno lepo se mi je zdelo, da smo se za zaključek srečanja lahko tudi zapeljali skozi Idrijo v teh prelepih avtomobilih naše mladosti. Sam sem si izbral kabriolet MG in ker se še nikoli nisem peljal v takšnem avtu, je bilo to zame pravo doživetje.«

Branko Pagon

Samotno svetišče

Matej Cigale

Obrvi so se gubale ob pogledu na kapljico krvi, ki je počasi tekla po kamnitem licu podobice. Šlo je za čudež. Ampak za kakšen? Prsti so se zapletli v lasišče, kakor da imajo namen iztrgati lase s kožo vred.

»Oče, pomagaj!« Čudež? Brez dvoma. A boga? Demona! Samo vrag je tako pretkan, tako zahrbtnen, tako ... tako ... tako zloben! Ni bilo drugega opisa. Kolena so zaškripala, ko so se vzravala. Dan, preživet v molitvi, je imel kljub mladosti ceno. Dlani so se spustile navzdol in blago otrsle črn talar, na katerem se je nabral drobir gozdnih tal. Med njimi je bilo tudi suho javorjevo seme, ki je ujelo hladni piš vetra in navidez zalebdelo v zraku, preden se je v zavijajočem krogu spustilo navzdol. Kakor da bi se z njim igrala nevidna roka, je odletelo prav do debela mogočnega drevesa. Oči so se strahoma ustavile na s soncem obsijanem predmetu, ki je bil središče tega naravnega svetišča. Zenica se je razširila. Nagon je premaknil noge. Bolečina v kolenih pozabljena, ko se je roka stegnila. Prsti so zaman hlastnili po semenu. Nežen »plok« je povedal, kaj se je zgodilo. Telo je obstalo. Zmrznjeno. Še srce se je za trenutek ustavilo. Adamovo jabolko je zaplesalo pod kožo, ko je slina zlezla po grlu.

Dih je znova vdrl v telo. Zenica se je spustila navzdol proti relikviji. Lobanja, ki jo je obelilo sonce. A najbolj srhljivi sta bili dve veliki udrtni, v katerih se je namesto oči lesketala živo rdeča kri, ki se je počasi prelivala navzdol po koščenem licu.

Sredi desnega očesa je kakor srhljiva zenica plavalo potopljeno seme.

Pograbila ga je lahka vrtoglavica, ko je zrl v neverjetno globino oskrunjenih oči. Kaj zdaj? Kaj naj naredim? Kaj? Bog? Demoni? Kaj storiti? Prisilil se je, da se je umiril. Vsi so vedeli, kaj naredijo krvave solze svetnika. A če je bil to res božji spomenik? Potem ... potem je bil dolžan ...

Ah, ko bi bil tu njegov učitelj. On bi vedel, kako ravnati. A nihče ni bil tako neumen, da bi zastavil svoje dobro ime.

„Pravijo, da je v Iliriji lobanja, ki joka krvave solze.“

„Da, da. Slišal sem. Kdor se dotakne krvi, ozdravi.“

„Ha! A njegovo bolezen prevzame tisti, ki ga ima ozdravljenec najraje!“

„Nekateri tudi ne ozdravijo.“ „To so verjetno oni, ki ljubijo samo sebe.“

„Slišal sem pričevanje o ljudeh, ki so romali tja. Samo dotaknili so se čudežne krvi in njihove bolečine so bile odpravljene. Povrnili se je vid. Hrbtenica zacellila. Ah, kakšen božji blagor. A ko so se vrnili domov? Tam so našli svoje najdražje – ženo, moža, sina, hčerko – ki so trpeli za njihovo boleznijo. Dobro ali zlo? Kdo ve. Kdo ve.“

Večer! Večer je bil tisti čas, ko je imela kri največjo moč. Zobje so se ostro tiščali skupaj.

Le redki so se dotaknili čudežne krvi. Lica so se sprostita. Palec in kazalec sta urno zdrknila proti semenu in ga, tresoč kakor sta bila, nerodno ulovila. Roka je nato zdrknila v notranjost rokavov. Tam je domoval majhen žepek, v katerega se je skrilo seme. Prsti so se previdno obrisali v notranjo stran rokava.

Nič! Sreča? Morda je bil vzrok v njegovi odtujenosti? V zdravju njegovega telesa? Ni pomembno! Stran! Stran! Je kričala njegova duša. Namenil se je proti ozki stezici, ki je vodila navzdol. Tik preden jo je dosegel, so noge odpovedale poslušnost. Zagledal je starca, pokvečeno spako, ki se je počasi vzpenjala navzgor. Starčevo ogrinjalo je plapolalo v vetru. A zunaj je bilo mirno. Le v glavi je odmeval orkan. Srce je bilo plat zvona v ušesih.

Poizkusil je odtrgati pogled. Nemočno je opazoval iztrošeno telo, ki se mu je z velikim naporom bližalo. Končno je vrat trznil. Tam je žarela skrivnostna ženska, ki je z jeznim pogledom opazovala bližajočo se postavo. „Pridi. Pridi k meni. Ti zahrbtnjež,“ je zasikala.

Tedaj ga je nekaj močno streslo. „Oče. Oče. Ste v redu? Oče?“ Močan udarec hrapave roke je zapel po njegovem obrazu. Podoba je izginila. Zazrl se je v zaskrbljene oči razcapanega domačina.

„Bog? Hudič? Kaj se tu dogaja?“ je začuden pater iztisnil skozi svoje skeleče ustnice.

1 Poletna razvojno-tržna konferenca za Komponente in sisteme je bila namenjena pregledu rezultatov v prvem polletju, situaciji na tržišču, stanju projektov ter pregledu izzivov, ki vodje programov na prodajnem in tehničnem področju čakajo do konca leta. Udeleženci so se uvodoma seznanili s koncernovo strategijo za obdobje med letoma 2013–2017, ki je vodilni koncernov dokument za naslednje 5-letno obdobje, in s poslovanjem koncerna v prvem polletju. To je bilo v skladu s celotno avtomobilsko industrijo. So segmenti, kjer je Kolektor vezan bolj na evropsko povpraševanje, in na teh segmentih je zabeležil padec, na nekaterih programih tudi do 20 odstotkov. Na segmentih, kjer je močnejše globaliziran oziroma vezan na nemško verigo, pa je zabeležil rast. To sta predvsem tržišči celotne NAFTE in Kitajske. Če govorimo o programih znotraj avtomobilske industrije, pa na večini programov koncern dosega zastavljene cilje in je na ravni lanskega leta, le par programov še ni doseglo zastavljenih ciljev.

2 Kolektor Koling bo gradil pivški Delamaris. Gre za eno največjih gospodarskih naložb v Notranjsko-kraški regiji v letošnjem letu. Kolektor Koling bo s svojimi podizvajalci poskrbel za izgradnjo tovarne na 7200 kvadratnih metrih zemljišča ob obratu Pivke perutninarstva na Kalu pri Pivki. Gradnja se je že začela, selitev v nove proizvodne prostore pa naj bi bila enkrat v drugi polovici prihodnjega leta.

3

3

Kolektor Sinabit je postal glavni dobavitelj tehnološke opreme novega reaktorja v podjetju Akripol. Z novo tehnološko opremo naj bi podjetje doseglo višjo dodano vrednost, konkurenčno prednost ter popolnoma avtomatsko nadzorovan tehnološki proces reaktorja, ki bo omogočal večjo fleksibilnost in učinkovitost proizvodnega procesa.

1

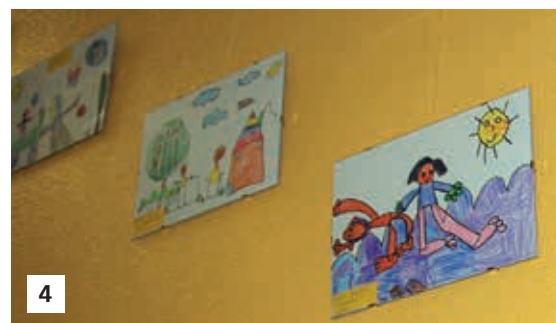
2

4 V ZD Idrija so uredili razstavni prostor in na ogled postavili nekaj likovnih del predšolskih otrok, ki so nastala v likovno-literarnem natečaju Zdrav Kolektor. Le-tega sta koncern Kolektor in ZD Idrija razpisala v okviru letošnjega Dneva zdravja.

5 Na obisku so bili dijaki 4. letnika srednje poklicne šole iz Idrije, ki so spoznavali Kolektor in delovne procese, s katerimi se zaposleni vsak dan srečujejo.

6 Prodajne konference Kolektor Etra se je udeležilo 51 njenih prodajnih agentov iz šestnajstih držav. Po številu in po moči Kolektor Etra največ velikih transformatorjev še vedno prodaja v dežele Severne Evrope, in sicer na Švedsko, kjer imajo celo svoje podjetje, in na Norveško. Letos so prodajo občutno povečali na Nizozemskem in v Nemčiji ter prvič uspešno nastopili na angleškem tržišču. Prihodnje leto načrtujejo prvič nastopiti tudi na kanadskem in ameriškem tržišču. Polovico proizvodnje v prihodnjem letu imajo že prodane, za ostalo se bo treba še potruditi. Ljubljanska Kolektor Etra bo letos s prodajo transformatorjev zaslužila 56 milijonov evrov, za prihodnje leto pa načrtuje 61 milijonov evrov prometa. Gre torej za 8-odstotno rast prodaje, kar je med sorodnimi evropskimi izdelovalci transformatorjev prej izjema kot pravilo.

7 Da Kolektor upravičeno štejemo med največje in najuspešnejše slovenske skupine, dokazuje lestvica največjih in najuspešnejših poslovnih skupin in podjetij, ki jo vsako leto pripravi časnik Finance. Na letošnji lestvici »Top 101 – liga najuspešnejših« se je koncern Kolektor uvrstil na 18. mesto na lestvici najuspešnejših oziroma na 15. mesto na lestvici največjih med 101 obravnavanimi poslovnimi subjekti glede na poslovne rezultate v letu 2012. Lestvica največjih je izdelana glede na vrednost doseženih čistih prihodkov od prodaje, EBITDA (to je dobička pred davki, obrestmi in amortizacijo), vrednost čistega dobička, vrednost sredstev in kapitala ter število zaposlenih. Na lestvici najuspešnejših pa so te skupine oz. podjetja razvrščena glede na rast prodaje in EBITDA, donosnost glede na kapital oziroma na sredstva. Koncern Kolektor je lani ustvaril 435 milijonov evrov prodaje, 24 milijonov evrov čistega dobička oziroma 47 milijonov evrov EBITDA ter zaposloval 2.823 zaposlenih. Vrednost sredstev koncerna Kolektor je znašala 373 milijonov evrov, od tega je 181 milijonov evrov kapitala. To koncern Kolektor torej umešča med prvo petino družb in skupin lestvice TOP 101. Kolektor je tudi uvrščen na prvo mesto med podjetji in skupinami Goriške oziroma Notranjsko-kraške regije. To mesto Kolektorju pripada že dlje časa, kar je nedvomno zaslug tržne in stroškovno-organizacijske uspešnosti poslovanja ter konservativne finančne politike in nenazadnje seveda prizadevnih zaposlenih.

»Spremembe so naša motivacija«

Polona Rupnik

Mejnikov, zahvaljujoč katerim je Kolektor danes tako uspešen, se je v 50 letih nabralo veliko. Za razmere, v kakršnih se je znašla naša država in tudi slovenska podjetja, je predvsem pomembno, da koncern v 50 letih nikoli ni posloval z izgubo, ampak z dobičkom, in da je v vseh teh letih zaposlenim redno izplačeval plače.

Osrednje slovesnosti ob 50-letnici koncerna Kolektor so se poleg zaposlenih udeležili vsi koncernovi pomembni poslovni partnerji, politiki, akademiki, bančniki in gospodarstveniki. V več kot uro trajajočem kulturnem programu so nastopili kvartet Accademia, plesna skupina Kjara's dance project pod umetniškim vodstvom Kjare Starič in v koreografiji Edvarda Kluga, vokalna skupina Perpetuum Jazzile, vokalistka Ana Soklič, simfonični orkester

Cantabile, sopranistka Mojca Bitenc in baritonist Lukas Somoza Osterc so premierno izvedli Kolektorjevo himno, ki jo je uglasbil skladatelj Gašper Jereb, besedilo zanjo pa je napisal pesnik Miha Rus.

Skozi štiri Kolektorjeva obdobja, ki so ponazarjala rojstvo, rast, moč in poganjanje prihodnosti, so zbrane popeljali zaposleni in nekdanji zaposleni Stane Seljak, Jože Rupnik, Andra Dodič in Žiga Kogej.

»V zadnjih 20 letih smo za 15-krat povečali prodajo na 450 milijonov evrov, 3-krat število zaposlenih na 3000, izdelali več kot 5 milijard komutatorjev, imamo 58 patentov in smo največje podjetje na Primorskem ter med prvimi 20 v državi.«

Stojan Petrič, predsednik koncerna Kolektor

»Poslovati brez izgube 50 let se sliši skoraj nemogoče. Vsak direktor, tudi jaz kot predsednica vlade, bi si želel takšno bilanco, kot jo ima Kolektor. Uspešno poslovanje Kolektorja kaže, da se da uspešno poslovati kljub krizi in da je ta lahko tudi priložnost za še uspešnejše poslovanje. Kolektor je primer, kako se vodi gospodarsko družbo. Dovolite mi, da izrazim spoštovanje vsem tistim, ki ste zaslužni za to, da je družba Kolektor postala ena najuspešnejših. Ne bom naštevala vseh, moram pa omeniti predsednika koncerna Kolektor Stojana Petriča, ki je v Kolektorju zaposlen vse od leta 1974, in je vsekakor zaslužen za velik uspeh tega podjetja. Poganjate prihodnost, poganjajte jo še naslednjih 50 let.«

*mag. Alenka Bratušek, predsednica vlade RS
in častna gostja na osrednji slovesnosti*

Nadaljevali so s politiko »privošči si toliko, kolikor zmoreš«

Filip Šemrl

V rubriki Poganjamo prihodnost se bom predzadnjič dotaknil Kolektorjeve 50-letnice. V njej bo govora o njegovi najnovejši razvojni poti od leta 2009 pa vse do današnjih dni. To so časi, ko je že večina gradiva v elektronski obliki in ko se je Kolektorjev časopis Komunitator, ki je prinesel vse glavne novice iz koncerna, že dobro uveljavil v tem prostoru. Po raziskavah sodeč ga bere najmanj 40.000 bralcev od Vrsnega pa do Kamnika. Razumljivo, saj se tudi dejavnost koncerna širi doma in na tujem.

Po odhodu Roka Vodnika na slovensko naftno družbo Petrol je naloge izvršnega direktorja odgovornega za komercialno področje v Kolektor Groupu prevzel magister Primož Bešter. Uvedel je nekaj novosti. Prvič je združil prodajno in razvojno konferenco za vse predstavnike koncernovih proizvodnih podjetij po svetu. Ob tej priložnosti sta skupaj z izvršnim direktorjem za razvoj Marjanom Drmota opozorila, da je proizvodnja komutatorjev še vedno za 15 odstotkov manjša, kot je bila leta 2007, to pa predvsem zaradi slabih gospodarskih razmer v svetu, ki so jih v koncernu premostili tudi z novo organiziranostjo. Na redni jesenski prodajni konferenci, ki je bila novembra istega leta, pa so se zbrali tudi sodelavci iz Kolektor Magnet Technology iz Essna – podjetja, ki ga je v procesu diverzifikacije prevzel koncern. Magister Primož Bešter je ob tej priložnosti med drugim predstavil tudi novo prodajno organiziranost koncerna, ki je za razliko od dotakratne produktno usmerjena. Uvedli so jo zaradi boljše preglednosti in večje prodajne učinkovitosti. Prodajnikom so predstavili tudi nove projekte in ocenili njihovo tržno učinkovitost z vidika globalnosti, konkurence in marž. Pri tem so si bili enotni, da je prodaja karbonskega komutatorja za Kolektor s tehnološkega vidika in glede donosnosti še vedno zanimiv produkt.

Na omenjeni konferenci so predstavili tudi informacijski sistem Customer Relation Management, s katerim je mogoče spremljati in sproti beležiti preglednost posameznih projektov in tako spremljati učinkovitost prodajnega osebja.

Vsako drugo leto koncern pripravlja tudi tako imenovani Dan dobaviteljev. Sprva je bil ta namenjen samo domačim dobaviteljem, z leti pa je koncern pri izboru začel upoštevati tudi tuje. Med številnimi je koncernova nabava izbrala po enega tujega in domačega, ki sta se med dveletnim ocenjevanjem uvrstila med pet najboljših. Leta 2010 je bilo že sedmo ocenjevanje in razglasitev po vrsti.

Istega leta je koncern s SID banko podpisal pogodbo o dobrih 14 milijonov evrov posojila, s katerim je v svojih družbah sofinanciral šest razvojnih projektov na področju avtomobilske industrije, ki se nanašajo na razvoj hibridnih komponent, izboljšanje komutacije, start/stop zagona vozil, novega grafitnega komutatorja za uporabo bio goriv, rotorjev in senzorike ter nove generacije drsnih obročev za komutatorje za zaganjalnike avtomobilskih motorjev. Prvi projekti so v koncernu zaživel konec leta 2010, zadnji pa je zagledal luč sveta v proizvodnji letos. Sicer pa se je Kolektor v zadnjih nekaj letih vse bolj usmerjal v direktne pogone in pogonske sisteme ter krmiljenje

Z gradnjo hale Kolektor Etre je šlo za nov razvojni cikel tega koncernovega podjetja, ki bo izdeloval 420-kilovoltne transformatorje in še bolj utrdil svoj položaj med priznanimi tovrstnimi evropskimi izdelovalci.

Gradnja RTC-ja je potekala v skladu s planom tudi po zaslugi finančne injekcije Kolektor Groupa

Čez vikend so se preselili na novo lokacijo, tako da delovni proces sploh ni trpel

teh, ki še niso neposredno povezani z avtomobilsko industrijo, ampak z industrijo pogonskih vozil, ki obeta še več dodane vrednosti.

Leta 2009 je družba Robert Bosch Electrical Drives Kolektor Sinyung razglasila za najboljšega dobavitelja v Južni Koreji. Kolektor Sinyung je kupca prepričal v vseh ocenjevalnih kategorijah, to je s kakovostjo, točnostjo dobav in s konkurenčnimi cenami. Za priznanje so zaslužni vsi delavci v koncernovi južnokorejski tovarni in v Idriji, od koder v Gumi pošiljajo kakovostne polizdelke, in sicer HB surovce, zaradi česar so tudi končni izdelki dobri. Robert

Bosch Electrical Drives je največji izdelovalec komutatorskih motorjev za južnokorejsko avtomobilsko industrijo, v kateri sta največja Hyundai in Kia. V letu 2009 je namreč Kolektor Sinyung temu južnokorejskemu izdelovalcu komutatorskih motorjev dobavljal več kot 16 milijonov komutatorjev, kar predstavlja okrog 35 odstotkov vse njegove prodaje. Robert Bosch Electrical Drives južnokorejski avtomobilski industriji dobavlja predvsem motorje za pomik stekel, ventilatorje za pretok zraka in ventilatorje za hlajenje hladilnika motorja. Kolektor Sinyung je bil tudi prvo podjetje, ki ga je koncern kupil v tujini ter vanj preselil slovensko

tehnologijo in stroje za proizvodnjo komutatorjev. Leta 2009 je Kolektor Sinyung obiskal tudi takratni predsednik države dr. Danilo Türk, ki je ob tej priložnosti napovedal sprejetje sporazuma o prosti trgovini med Južno Korejo in Evropsko unijo, kar bi v primeru Kolektor Sinyunga pomenilo manjše izdatke pri uvozu ključnih surovin iz Evrope.

Kolektor je bil tudi prvo slovensko podjetje, ki ga je korporacija Continental razglasila za Naj dobavitelja leta. Podelitev priznanja je bila v nemškem Regensburgu. Koncern Kolektor Continentalovi skupini Automotive Group dobavlja predvsem komutatorje za bencinske črpalke in posebej zanj razvija rotorje za elektronsko komutirane motorje in hibridne obrizgane komponente. Continental je namreč v času gospodarske krize Kolektor obravnaval kot strateškega partnerja, ki je sposoben ohraniti status trdnega finančnega dobavitelja, ki se enakovredno kosa z njegovimi japonskimi in nemškimi partnerji.

V okviru racionalizacije poslovanja je koncern združil proizvodnjo v enem od svojih štirih podjetij v Nemčiji. Tako je v Fellbachu v bližini Stuttgarta združil proizvodnjo in upravo Missel Schwaba. Ob že omenjenem ima koncern v Nemčiji še tri podjetja. Najprej je leta 2002 od svojega nekdanjega lastnika kupil Kautt & Bux iz Herrenberga, dve leti kasneje se je koncern okrepil s podjetjem SWL iz Lüdensheida pri Dortmundu, ki se je ukvarjalo z razvojem, konstrukcijo in proizvodnjo izdelkov iz duroplastov in termoplastov, ter leta 2009 še z izdelovalcem plastomagnetov ECS GmbH iz Essna. Temu je skupaj z Institutom Jožef Stefan leto kasneje na Bledu namenil tudi konferenco o magnetih iz redkih zemelj in njihovi uporabi, ki so se je udeležili ugledni tuji in domači strokovnjaki. Konferenco vsakič pripravijo na drugi celini. Ko je na vrsto prišla Evropa, so organizacijo zaupali Sloveniji in s tem izpostavili pomen dela slovenskih strokovnjakov na področju trajnomagnetnih materialov in gospodarstva, ki se s tem ukvarja.

V Kolektorjevem obratu Avtomatizacija in strojogradnja, ki se je začetek leta 2009 združil s koncernovo orodjarno, so izdelali montažno linijo za proizvodnjo sesalcev za prah za končnega švicarskega kupca Lux. Pred tem so v Kolektor Livu za omenjenega naročnika skonstruirali

V Kolektorjevi Strojegradnji so izdelali linijo za enega od tako imenovanih avtomobilskih trojčkov ob michiganskem jezeru

popolnoma nov sesalec za prah višjega cenovnega razreda, ki ga švicarski Lux prodaja po svetu od vrat do vrat pod svojo blagovno znamko Axel. Da bi obvarovali nekatere patentne rešitve pred konkurenco, so v Kolektor Livu izkoristili sinergije koncerna in dosedanjega hišnega dobavitelja opreme zamenjali s koncernovo Strojegradnjo, ki se je že izkazala z izdelavo linij za proizvodnjo komutatorjev. To je Kolektorju prineslo velike prednosti, saj je prvi na svetu uvedel linijsko proizvodnjo tovrstnih izdelkov in bil dolgo tudi cenovni vodja, medtem pa še vedno ostaja tehnološki vodja.

Po štirih letih dela je skupina Kolektorjevih strokovnjakov razvila tako imenovani znotrajkolesni motor (in-wheel drive motor), ki bi ga po slovensko najbolj ustrezno poimenovali direktni pogon. Ideja o direktnem pogonu je že obstajala in tudi na tržišču je mogoče kupiti znotrajkolesne motorje, toda s slabšimi karakteristikami. Kolektorjevega odlikuje predvsem velik navor, zato je ta postal tudi svetovna inovacija, ki je pridobila status intelektualne lastnine. Kolektor se je pri njegovi konstrukciji poslužil nove tehnologije mehkomagnetnih materialov in usposobil delavnico za izdelavo prototipnih serij.

V novem Razvojno-tržnem centru v Idriji je glavni koncernov izvršni direktor Radovan Bolko podelil nagrade najboljšim inovatorjem v proizvodnji komutatorjev za leto

Z dividendami so vsako leto zadovoljni. Kaj ne bi bili, saj Kolektor vseskozi dobro gospodari

2008. Ob tej priložnosti so poudarili, da tudi zaostrene gospodarske razmere niso zmanjšale inovacijske vneme v koncernu, o čemer pričajo tudi statistični podatki.

Predstavniki koncerna so na januarski novinarski konferenci leta 2010 potrdili, da so dan pred tem kupili ljubljansko Etro 33, s čimer se bo njihov koncern še bolj okrepil in skupaj z organsko rastjo v prihodnjih letih lažje dosegal načrtovane cilje, med katerimi sta najmanj desetodstotna letna rast in nadaljnji dvig visoke dodane vrednosti

na delavca v skupini. Predvsem pa je z omenjenim nakupom Kolektor povečal svoj prihodek in okrepil enega od treh proizvodnih stebrov, to je industrijsko tehniko in energetiko. Marca istega leta je koncern že pridobil gradbeno dovoljenje za gradnjo nove proizvodne hale. Šlo je torej za nov razvojni cikel tega ljubljanskega podjetja, ki bo kot proizvajalec velikih 420-kilovoltnih transformatorjev še bolj utrdil svoj položaj med priznanimi tovrstnimi proizvajalci v Evropi. Skupaj z opremo je izgradnja hale koncernovo podjetje stala 35 milijonov evrov. Leta 2012 so

Orodjarna je bila obnovljena leta 2010. Prvič v zgodovini Kolektorja je prišla na vrsto. Njena oprema je sproti sledila novostim, vendar stroji v njej niso prišli do izraza, saj so se skupaj z orodjarji drenjali na skromnih 700 kvadratnih metrih.

Glasbena šola v Idriji je na koncertu bratov Čoralič pokala po šivih

Včasih si Kolektorjevi menedžerji vzamejo čas tudi za sprostitve

jo že predali namenu. Največ posla si obetajo z dobavami transformatorjev velikih moči za tako imenovana »off shore« vetrna polja.

Koncern je leta 2010 v Idriji na novo predstavil še ne do konca preseljeno orodjarno, ki je bila od začetka podjetja prvič deležna temeljite prenove. Njen strojni park je sproti sledil novotarjam, vendar stroji v njej sploh niso prišli do izraza, saj so se orodjarji stiskali na skromnih 700 kvadratnih metrih. S tem se je Kolektorjeva orodjarna uvrstila med

prvih pet pri nas, če upoštevamo, koliko orodij je sposobna narediti, pa med prve tri. Koncernova orodjarna od takrat dalje posluje v Postojni in v Idriji.

Z uradno otvoritvijo celotnega kompleksa Razvojno-tržnega centra s prototipno delavnico, orodjarno in strojogradnjo je Kolektor pred dvema letoma sklenil eno najbolj intenzivnih investicijskih vlaganj v zadnjih letih na idrijski lokaciji. Samo izgradnji omenjenega kompleksa je namenil 15 milijonov evrov, sicer pa je v idrijsko

Hišna Orodjarna je prišla z obnovo zadnja na vrsto, danes pa »srce podjetja« pokažejo vsakemu obiskovalcu

lokacijo in akvizicije v zadnjih letih vložil 70 milijonov evrov. Slehera naložba je bila do polovice podprta z lastniškim kapitalom.

Koncernovo podjetje v ameriški Južni Karolini je bilo prvo, ki je preneslo presojo sistema kakovosti na eno certifikacijsko hišo, in sicer na BVC (Bureau Veritas Certification), s čimer so v koncernu privarčevali petino denarja, ki so ga do takrat letno namenjali za presojo kakovosti pri presojevalskih hišah DQS, Dekra, TÜV Nord in BVC.

Koncern Kolektor je bil tudi prvi v Sloveniji, ki je leta 2008 opozarjal na prihajajočo gospodarsko krizo ter temu primerno v nekaterih svojih podjetjih tudi skrajšal delovni čas, leto zatem pa spet uvedel 40-urni delovni teden.

V Idriji so po 13 letih prizadevanj leta 2010 končno položili temeljni kamen za nov dom upokojencev. Glavni investitor objekta je idrijska družba FMR. Nov dom je nadomestil obstoječega in je bil končan konec lanskega leta. Gre za prvi primer javno-zasebnega partnerstva pri nas. Idrija je dobila tudi nov hotel. Svoja vrata je Hotel Jožef odprl januarja leta 2011. Ima 11 sob in apartma, restavracijo, pokrito teraso in vinoteko, ki se razprostirajo na 1.300 kvadratnih metrih uporabnih površin.

Leta 2011 je koncern Kolektor v prizidek kočevske tovarne preselil linije za štancanje in izdelovanje sestavljenec profilnih komutatorjev iz Idrije, v indijskem glavnem mestu New Delhi pa je odprl svoje predstavništvo.

Dvorana idrijske glasbene šole še nikoli ni bila tako polna in v njej še nikoli ni bilo tako kakovostnega koncerta, kot je bil leta 2010 enourni nastop bratov Čoralič, pianista Armina in violinista Erina. S koncertom sta počastila slovenski kulturni praznik in se oddolžila za štipendiji, ki ju jima nudi koncern Kolektor, saj bi njuni starši težko zmogli tolikšno finančno breme.

Koncern Kolektor skrbi tudi za zdravje zaposlenih. Tako je z idrijskim zdravstvenim domom pripravil tako imenovani Dan zdravja. Na njem je sodelovala kar tretjina zdravstvenega osebja doma, ki so na stojnicah predstavili zdrav način življenja ter načine, kako preprečiti srčno žilne bolezni in osteoporozo. Odziv na akcijo Dan zdravja je bil dober.

Intervju s Klausom Nüsslejem, direktorjem Kolektor Comtrade GmbH

»Odločitev za posel je bila v večji meri odvisna od ljudi«

Filip Šemrl

Prijetna gostilna v Stuttgartu. Bili so na večerji, ko je »padla« pobuda sedanjega predsednika koncerna Kolektor Stojana Petriča, da bi Klaus Nüssle prišel iz Boscha delati na oziroma za Kolektor. Skoraj nepojmljivo. »Vzel si bom čas za razmislek,« je Petriču odvrnil Nüssle. Po tehtnem razmisleku se je Nüssle odločil za Kolektor.

Kdaj ste iz Boscha prišli v Kolektor, zakaj in kdo vas je prepričal v zamenjavo delodajalca?

Po 18 letih dela pri podjetju Bosch, od tega sem nekaj let služboval v

tujini, sem pred približno 20 leti iskal nov izziv. Takrat sem še delal v nabavnem oddelku Boscha in mislim, da je bilo leta 1994, ko sem se odločil, da bi ljudi iz Kolektorja, s katerimi sem sodeloval (najprej s Petrom Rupnikom, kasneje z Ivanom Albrehtom in Stojanom Petričem), predstavil najvišjemu vodstvu enega od Boschevih obratov za proizvodnjo starterjev v Hildesheimu. Tekom sestanka sem dobil občutek, da so se Boschevi predstavniki precej »zagreli« za sodelovanje s Kolektorjem kot novim dobaviteljem, sam pa sem spoznal, da imajo Kolektorjevi ljudje izredne kompetence. Po tem sestanku me je gospod Petrič v hotelu vprašal,

ali bi me zanimalo delo v Kolektorju. In tako se je zgodilo. Oktobra 1995 sem se zaposlil pri Kolektorju in področje nabave zamenjal za prodajo. Na novem položaju sem imel to prednost, da sem v dolgoletnih delovnih izkušnjah dodobra spoznal način razmišljanja kupcev.

Kot ste omenili, ste bili v Boschu nabavnik za avtomobilsko industrijo. In to v času, ko so nemški kupci Kolektor še vedno gledali postrani. Sami so namreč imeli dva velika proizvajalca komutatorjev – Nettelhoff in Kautt & Bux pa verjetno še koga?

O »drugi izbiri« ne moremo govoriti.

Na začetku – še v času bivše Jugoslavije – Kolektor še ni bil uradni poslovni partner/dobavitelj Boscha. Posli so se odvijali preko Kautt & Buxa. Med vojno in kasneje ob osamosvojitvi Slovenije pa so se pokazale prednosti, kakovost in sposobnost Kolektorja. Od takrat dalje je bil Kolektor za Bosch prvi naslov za avtomobilsko področje in področje ročnih orodij. Položen je bil temeljni kamen za prve nove posle. Kolektor je Bosch prepričal z razvojnimi sposobnostmi, z inovativnostjo, predvsem pa z izrednimi posamezniki. Na tem mestu bi še posebej rad izpostavil Jožeta Rupnika in Jožeta Potočnika. Tekom let se je Kolektor razvil v sposobnega razvojnega partnerja za komutatorje poleg velikih imen, kot so bili Nettelhoff, MAM/Italija, Kautt & Bux, Resinoid in Sukiyama/Japonska.

V tistih letih je kot pripravnik prišel v hišo Rok Vodnik, ki je delal tržno raziskavo in kasneje postal vodja prodaje. Vi ste ga takrat vozili okrog nemških kupcev, saj ste želeli predvsem razširiti poslovanje s Siemensom in Boschom.

V času vodenja področja prodaje s strani Roka Vodnika, kot že tudi prej z Ivanom Albrehtom in Stojanom Petričem, se je odvijal proces

obrati v ZDA, Južni Koreji in na Kitajskem. Kontakti, ki sem jih imel še iz časa mojega službovanja pri Boschu, so gradili mrežo, ki je bila in je še vedno v pomoč v procesu Kolektorjeve internacionalizacije.

Bili ste zraven, ko je padla ideja za prevzem Sinyunga. Kako je do nje prišlo?

Eden od mojih kolegov, ki je delal za nabavni oddelek Bosch Bühla in je poznal Kolektorjev potencial, je kratek čas delal tudi v Boschevem podjetju Camco v Koreji. Med svojim službovanjem v Koreji je obiskal Sinyung, ki je bil takrat Camcov dobavitelj. Ko je preučeval situacijo v Sinyungu in ker je poznal podjetje iz Idrije, je pozval vodstvo Kolektorja, naj najde način, da bi podprli Sinyung. Imel je namreč informacije, da bosta Sinyung in Camco v prihodnosti postala zelo pomembna za Bosch. Predsednik koncerna Kolektor Stojan Petrič je stopil v akcijo in se pri Sinyungu pozanimal glede možne oblike sodelovanja. Rezultat poznamo. Sinyung je v 100-odstotni lasti Kolektorja. To pa je bil tudi prvi korak Kolektorja k internacionalizaciji, kajti Sinyung je bilo prvo podjetje izven Evrope, ki ga je kupil Kolektor.

je morala biti cena prava, ponudba konkurenčna, a odločitev za posel je bila v večji meri odvisna od ljudi in vedno je bilo dobro poznati te ljudi, ki so sprejemali končne odločitve. Odločitve so potekale bolj na osebni ravni. Pomembno je bilo medsebojno zaupanje. To – ponovno – ne pomeni, da dandanes osebnemu zaupanju ni pomembno, le pogajanja so drugačna. Nujne so tehnične kompetence. Odločitve na področju nabave sledijo točno definiranim procesom.

Znano je, da veliko energije vlagate v posle. Koliko časa boste še morali »garati« in ali nameravate »izpreči« na Kolektorju?

Na neki določeni točki začne človek seveda premišljevat o upokojitvi. Čeprav sem že 20 let pri Kolektorju, še nisem tako daleč ... Upam, da je pred nami še nekaj uspešnih let sodelovanja.

Kaj počnete v prostem času? Zagotovo takrat nimate pred očmi komutatorjev ali ostalih produktov, ki jih poleg komutatorjev danes izdeluje ta idrijski koncern.

Z ženo in 18-letno hčerko živim v Ditzingenu, malem mestecu blizu Stuttgarta. Glede na moje dožemanje službe se težko pripravim do tega, da v prostem času ne razmišljam o komutatorjih ali novih Kolektorjevih izdelkih ... na veliko žalost moje žene, ki bi me vsaj na dopustu rada videla brez mobitela in prenosnika. Seveda pa si rad vzamem čas za družino in prijatelje. Ob vikendih rad igram nogomet z bivšimi sodelavci, kolegi iz Boscha in rad si privoščim dobro jedajo ob kozarcu dobrega vina. To gostoljubje Slovincem nikakor ni tuje. Pred štirimi leti sem odkril novo strast – jadrnanje, že dve leti pa se učim igranja na saksofon.

»Sinyung je v 100-odstotni lasti Kolektorja. To pa je bil tudi prvi korak Kolektorja k internacionalizaciji, kajti Sinyung je bilo prvo podjetje izven Evrope, ki ga je kupil Kolektor.«

intenzivnega pridobivanja strank. Na začetku smo bili osredotočeni na Bosch, kasneje pa smo že lahko uporabili dobre reference s strani Boscha, da smo pridobili nadaljnje stranke, kot so na primer Siemens, Valeo/Nemčija, Pierburg, Fein, Kress, Miele, Atlas Copco.

Dejstvo je, da ste veliko prispevali h Kolektorjevi internacionalizaciji. Je bila to posledica dobrih stikov z ljudmi iz nekdane službe?

Ko se je naša glavna stranka, to je Bosch, internacionalizirala, je Kolektor samodejno sledil njeni filozofiji, to je proizvajati v triadah, kjer so naši kupci. Iz tega naslova sem pogosto potoval k Boschu v Mehiko, Brazilijo, Korejo in na Kitajsko. Rezultat tega je viden v internacionalizaciji Kolektorja, ki je zdaj globalni igralec s proizvodnimi

Pravzaprav ste orali ledino v prodaji, ki je stalno naraščala tudi po zaslugi prodajne ekipe Kolektorja in nenazadnje dobrega produkta, ki ga je ta imel.

Konstantna rast je med drugim tudi rezultat visoke angažiranosti prodajnega in tehničnega kadra. Kolektor je ves čas upravičeval naziv stroškovnega in inovacijskega vodje in po mojem mnenju je to izvrstno izpeljal.

Spremembe se dogajajo na vseh področjih, tudi na področju pogajanja s kupci. Kako gledate na pogajanja s kupci danes in kakšna so bila ta pred 15 leti?

V preteklosti so pogajanja temeljila predvsem na osebnih kontaktih, kar pa ne pomeni, da so bili posli sklenjeni zaradi poznanstev. Seveda

Elektronika in pogoni

Dr. Franc Lahajnar, Matjaž Potočnik

Znotraj Kolektorjeve poslovne divizije Komponente in sistemi od leta 2002 deluje program Elektronika. Program je bil vzpostavljen na osnovi strateške odločitve uprave družbe po diverzifikaciji produktov. Kolektor bi lahko poleg ostalih produktov ponudil tudi elektroniko za vodenje motorjev. Zaradi potreb kupcev po ponudnikih celotnih sistemov je program v letu 2010 razširil področje aktivnosti in se preimenoval v program Elektronika in pogoni. Na začetku je program razvijal predvsem elektroniko za področje ročnih in vrtnih orodij, v zadnjih letih pa se je preusmeril v razvoj elektronike in pogonov z visokimi izkoristki na področju hišne tehnike in električne mobilnosti.

Kaj delajo?

Program Elektronika in pogoni se ukvarja z razvojem in proizvodnjo elektronike za vodenje motorjev in v zadnjem času tudi z razvojem visoko učinkovitih brezkrtačnih motorjev. Ob vzpostavitvi je bil program organiziran kot razvojni oddelek s proizvodnjo pri zunanjih dobaviteljih. V letu 2008 je bila v okviru programa postavljena proizvodna linija za izdelavo elektronskih vezij. Od takrat so vsi izdelki elektronike izdelani v lastni proizvodnji, ki je postavljena v prostorih Ascoma.

Vsa leta je program gradil na povečevanju znanj na področju razvoja močnostne elektronike in vgrajene programske opreme. Po razširitvi

programa na področje električnih motorjev pa smo vzpostavili še znanja s področja modeliranja električnih motorjev.

Elektronika za ročna orodja

Na začetku se je program ukvarjal z razvojem elektronike za profesionalna ročna in vrtna orodja ter hišno tehniko. Elektronika je namenjena vodenju krtačnih motorjev. Za ta namen so bile razvite funkcionalnosti, ki povečujejo uporabnost izdelkov za kupca. To zajema na primer natančno nastavitvev in regulacijo vrtiljajev motorja, različne režime delovanja in zaščite naprav.

Elektronika za črpalke

Nove rešitve električnih črpalk v zadnjem obdobju prehajajo z uporabe asinhronskih motorjev na trifazne brezkrtačne motorje s trajnimi magneti. Na to področje smo vstopili leta 2008, ko smo nemškemu proizvajalcu obtočnih črpalk za ogrevanje na področju hišne tehnike pomagali razviti brezkrtačni motor in elektroniko za njegovo vodenje. V tem sklopu smo doslej razvili elektronske module za družino črpalk moči 20 W do 75 W. Kot se je izkazalo, smo izdelke razvili še v pravem času, saj prav v letu 2013 v Kolektoru vidimo znatno rast prodaje, ki bo v letošnjem letu predstavljala 30 do 40 odstotkov prodaje programa. Področje črpalk na

Nove rešitve električnih črpalk v zadnjem obdobju prehajajo z uporabe asinhronskih motorjev na trifazne brezkrtačne motorje s trajnimi magneti.

področju hišne tehnike je zagotovo področje, kjer vidimo tako možnost rasti prodaje kot tudi možnost pridobivanja novih projektov tudi v prihodnjih letih.

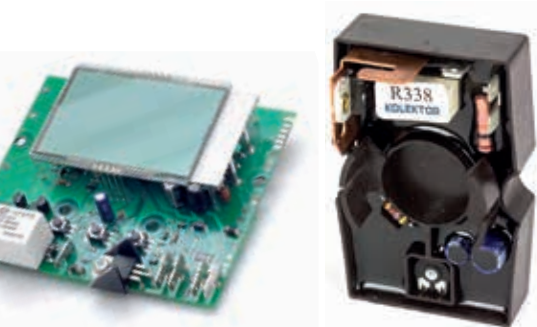
Drug tip črpalk, na katerih je Kolektorjev program elektronike in pogonov aktiven, je področje črpalk za mobilne aplikacije, kot je uporaba v tovornjakih, kmetijskih strojih in strojih za gradbeništvo. V tem sklopu so bili skupaj z nemškimi kupci razviti elektronski moduli za vodenje treh tipov črpalk moči 150 do 300 W. Pri tem je pomembno poudariti, da za kupca nismo razvili zgolj elektronike za pogon motorja, ampak tudi motor sam.

Električna mobilnost

Na področju električne mobilnosti se kaže potreba po izdelkih, ki so kompaktni, z visoko gostoto moči glede na maso ali volumen in z visokimi izkoristki. Kupci si v pretežni meri želijo systemskega ponudnika električnega pogona, ki vsebuje električni motor in krmilno elektroniko.

Motor mora zadostiti zahtevam po gladkem teku, zanesljivem delovanju v vseh pogojih obratovanja in visokih učinkovitostih v širokem področju obratovanja. Hkrati s tem mora biti motor čim lažji. Glede na te zahteve gre razvoj skoraj izključno v smer brezkrtačnih motorjev z vgrajenimi magneti.

Elektronski modul kot drugi gradnik sistema za vodenje motorja in v večini primerov tudi za celotno delovanje

Izdelki za ročna in vrtna orodja v tem trenutku še vedno predstavljajo približno 60 odstotkov prodanih izdelkov.

Na področju profesionalnih ročnih in vrtnih orodij se vse bolj uveljavljajo brezkrtačni motorji z izboljšano učinkovitostjo delovanja, daljšo življenjsko dobo in naprednimi funkcionalnimi rešitvami. Kolektor aktivno skrbi za pridobivanje projektov na tem področju.

Kolektor ima aktivno vlogo tako pri razvoju komponent kot tudi celotnih električnih pogonskih sistemov.

Kolektor je v področje električne mobilnosti vstopil z družino elektronskih modulov, ki skrbijo za delovanje celotne aplikacije na manjših električnih štirikolesnikih in skuterjih.

aplikacije v električnem vozilu, od odziva motorja na uporabnikove zahteve do upravljanja baterije. To je zlasti izrazito na področju manjših električnih vozil, kot so dvokolesniki (električna kolesa, električni skuterji), trikolesniki in manjši štirikolesniki (manjša urbana vozila).

Prvi izdelek je bil namenjen znanemu kupcu za manjše štirikolesno urbano vozilo. Na njegovi osnovi je razvita družina elektronskih modulov za različne moči in napajalne napetosti. Na preizkusih pri več potencialnih kupcih je bila naša rešitev prepoznana kot učinkovita, zato s to družino pričakujemo vstop k širšemu naboru kupcev.

Kot rezultat predhodnega razvoja sistemov za manjša električna vozila smo leta 2010 pridobili naročilo za razvoj pogonskega sistema moči 50 kW. Sistem je zasnovan za delovanje pri napetostih med 200 in 400 V in je prvotno namenjen pogonu električnih čolnov. Proizvodnja sistema je v zagnanski fazi.

Sistem je razvit kot lahek, kompakten in učinkovit paket pogonskega sistema, ki je na voljo v različicah z zračnim in vodnim hlajenjem, ustreza zahtevam najnovejših standardov varnosti ter je povezljiv z ostalimi napravami; sistemom za upravljanje baterije, vmesniki med človekom in strojem ter številnimi drugimi senzorji in napravami.

Za sistem se kaže večje zanimanje kupcev na področju električnih tovornih vozil in električnih motociklov.

Matjaž Potočnik,
vodja programa
(prodaja)

»Ne razvijamo le nekaj namenskih električnih pogonskih sistemov za proizvajalce električnih vozil, temveč nenehno izboljšujemo naš portfelj krmilnikov za upravljanje električnih motorjev za vrsto namenskih uporab v e-mobilnosti. Nekateri proizvajalci električnih vozil so nam že zaupali razvoj popolnoma integriranega električnega pogonskega sistema z električnim motorjem in elektronskim nadzornim sistemom, ki temelji na tehnologiji brezkrtačnega sinhronskega motorja s trajnimi magneti in izhodno močjo od 10 kW do 100 kW.»

Pomembni projekti

V zadnjih dveh letih smo pridobili dva pomembna projekta za razvoj celotnega pogonskega sistema (e-motor in močnostna elektronika), in sicer 11 kW in 55 kW, za napetosti od 50 V do 400 V predvsem za področje e-mobilnosti. Ta je trenutno samo trend, v bodoče pa pričakujemo, da bodo potrebe po takih pogonskih sistemih vse večje. Obe omenjeni referenci, ki sta za koncern izjemnega pomena, nam bosta pomagali pri nadaljnjem pridobivanju podobnih projektov. Potrebno je poudariti, da je pomembnost teh projektov v tem, da jih lahko uporabimo tudi pri drugih aplikacijah, kot so na primer generatorji in podobno.

Prihodnost

Razvoj produktov gre v smeri okolju prijaznih rešitev. To je vidno na vseh področjih od hišne tehnike z uvajanjem tako imenovanih »eco design« produktov z visoko energijsko učinkovitostjo delovanja, preko trendov zmanjševanja porabe goriva v avtomobilski industriji do uvajanja novih električnih konceptov vozil.

Naš cilj je nuditi podporo našim kupcem pri razvoju izdelkov, ki sledijo zahtevam po boljših produktih za trg. Pri tem želimo kupcem ponuditi ne le rešitve v obliki posameznih komponent, kot je na primer krmilna elektronika za vodenje motorja, ampak tudi celovite sistemske rešitve od elektronskih modulov s podporo za delovanje celotne aplikacije, kot je

dr. Franc Lahajnar,
vodja programa
(razvoj)

»Zadnja štiri leta se intenzivno ukvarjamo tudi z razvojem brezkrtačnih pogonskih sistemov za področje električnih vozil. V ta namen razvijamo družino elektronskih sistemov za vodenje brezkrtačnih motorjev za baterijsko napajalno napetost od 12 V do 96 V, trajne moči do 3 kW in 11 kW pogonski sistem za aplikacije električnih skuterjev. Za močnejše aplikacije do 50 kW trajne moči pa se pripravljamo na proizvodnjo sistema zasnovanega za baterijsko napajanje napetosti do 400 V. Ciljne aplikacije zajemajo pogone za čolne in generatorje.»

na primer električni skuter, ali rešitve celotnega pogonskega sistema z motorjem in elektroniko.

Za sistem se kaže večje zanimanje kupcev na področju električnih tovornih vozil in električnih motociklov.

Na nivoju koncerna Kolektor vidimo možnost združevanja znanja pri razvoju motornih komponent in njihovo nadgradnjo v ponudbi celotnega sistema.

Zalivanje statorja s poliuretansko maso

Polona Rupnik

Napake ali nepravilnosti so sestavni del življenja in z njimi se srečujemo prav vsi. Nad njimi lahko obupujemo, se o njih pogovarjamo ali pa jih učinkovito rešujemo. Najučinkovitejši pristop je seveda, da napake oziroma težave obravnavamo na njihovem izvoru. Če se osredotočimo na proizvodni proces, z reševanjem težav izboljšujemo proizvodni proces, hkrati pa sebi in sodelavcem olajšujemo delo.

Predstavljamo vam tri Kolektorjeve inovatorje, Bogdana Preglja, Stojana Koklja in Zmaga Jereba, ki so si za

idejo in izvedbo zalivanja statorja s poliuretansko maso v kategoriji izboljševanje proizvodnih procesov prislužili naziv inovatorja leta.

Zmago Jereb pove, da se njihova inovacija nanaša na elektromotor, ki služi kot pogonski motor v izvenkrmnem motorju za čolne. »Ta motor ima relativno veliko moč in se zato med obratovanjem tudi precej greje. To odvečno moč je potrebno nekako odvajati, zato smo prišli na idejo, da bi stator, ki je nekakšna termičnasklopka za odvajanje odvečne energije iz motorja, zalili. Naša inovacija temelji na prenosu toplote iz rotorja in notranjega dela statorja

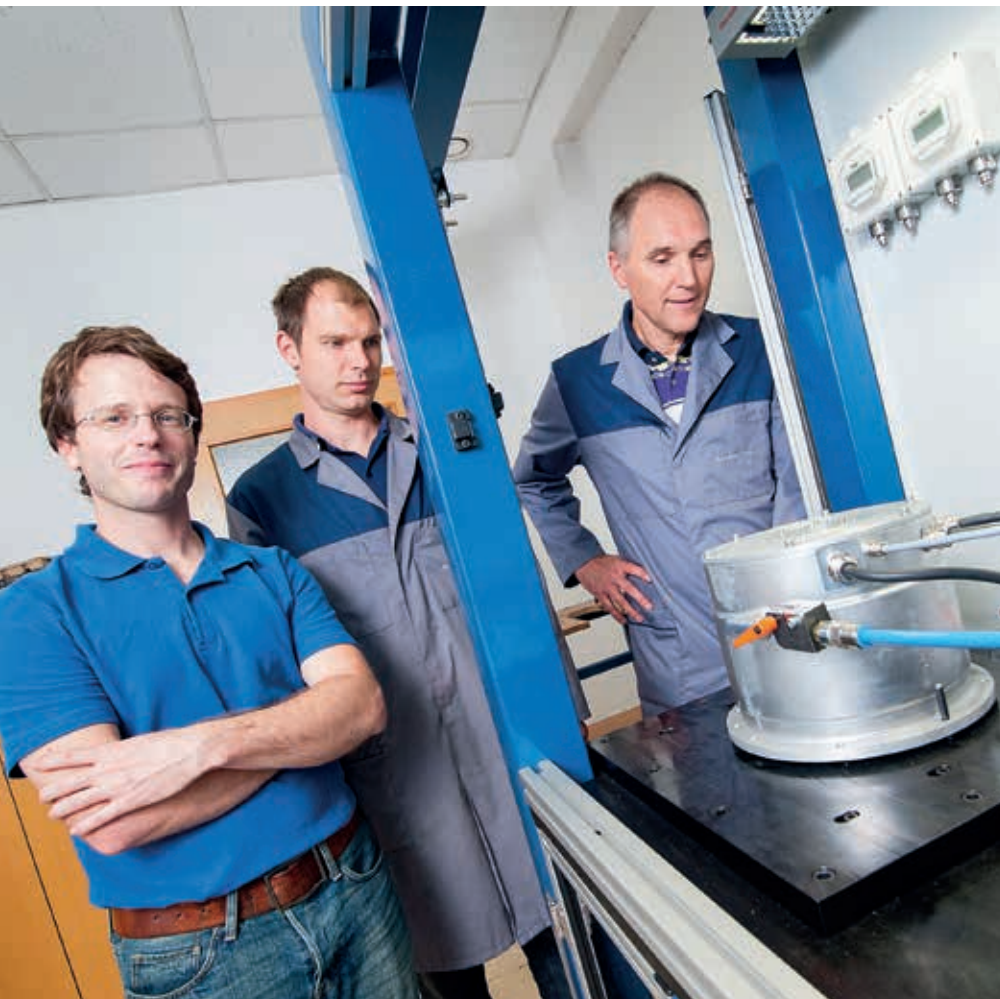
na zunanji obod, ki je hlajen z vodo. Ideja je bila, da vse zračne odprtine, ki so toplotno slabo prevodne, zalijemo s toplotno dobro prevodno maso. Uporabili smo poliuretansko maso, ki ima visoko viskoznost in zato težko teče skozi ozke špranje v navitjih statorja,« pojasnjuje Zmago Jereb in dodaja, da inovacija temelji na tehniki vakuumske infuzije, ki zapolni tudi zelo ozke odprtine in s tem omogoča dober prevod toplote po celotnem volumnu statorja.

Kot pravi Bogdan Pregelj, so do zdaj idejo oziroma inovacijo realizirali v 30 prototipih. Izkazala se je za uspešno, saj so analize pokazale, da je odvod toplote za vsaj 15 odstotkov boljši kot pred zalivanjem.

Stojan Kokalj povedanemu dodaja, da je osnova za uspešno rešitev raznih problemov timsko delo. »Vsak mora s svojim znanjem prispevati k rešitvi problemov; ti so namreč danes veliko bolj kompleksni, kot so bili nekoč, zato samo strojniško znanje ni dovolj, pri rešitvi problemov potrebujemo tudi znanja s področja elektrotehnike, kemije ... Na projektu poleg treh inovatorjev, strojnikov, intenzivno dela še pet (ali celo kakšen več) elektronikov.

Sicer pa imajo Bogdan Pregelj, Stojan Kokalj in Zmago Jereb pred seboj že nove izzive. In kateri je najbolj aktualen? Zmago Jereb diplomatsko odgovarja: »Vsak problem je izziv, problemov pa je vedno v izobilju.«

Kolektor je uspešno inovativno podjetje, kar nedvomno dokazujejo tudi njegovi inovatorji. »Podjetje je bilo zmeraj inovativno usmerjeno. Vedno smo stremeli k temu, kako nekaj narediti kvalitetnejše, hitreje, boljše. Večina zaposlenih si na svojem področju iz dneva v dan z inovativnimi idejami prizadeva za izboljšanje delovnih procesov. Tako je Kolektor funkcioniral včasih in funkcionira tudi danes,« je naš pogovor sklenil Stojan Kokalj.

(od leve proti desni) dr. Zmago Jereb, Bogdan Pregelj in Stojan Kokalj

Izjemen znanstveni dosežek minulega leta

Polona Rupnik

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije vsako leto razglasi in predstavi izjemne znanstvene dosežke s področja medicine, biotehnike, tehnike, družboslovja in naravoslovno-matematične vede. Razvoj in patentiranje izvedbe elektrodinamičnega stroja s krempljastimi poli je bil prepoznan kot znanstveni dosežek minulega leta. Pod patent sta se podpisala Kolektorjev izvršni direktor za raziskave Ludvik Kumar in dr. Damjan Miljavec s Fakultete za elektrotehniko.

»Ko smo se pred leti v Kolektorju odločali za prvi celovit projekt na področju elektromotorskih pogonov, smo se glede na nepoznavanje klasične tehnologije izdelave BLDC-motorjev odločili za preizkus nove možnosti – izdelave motorja z mehkomagnetnim jedrom iz SMC-materiala,« je povedal koncernov izvršni direktor za raziskave Ludvik Kumar.

To možnost so do takrat poznali le iz člankov, izkušenj s praktično uporabo ni bilo. V Kolektorju se je oblikovala

ekipa, ki je razvila motor in krmilje za pogon, ki za določeno uporabo (notranja vozila za manjše hitrosti) izkazuje določene prednosti. »Žal je cena redkih zemelj, iz katerih so trajni magneti v tem motorju, začela v najbolj kritičnem trenutku trženja tega pogona vrtoglavo rasti in ga naredila nekonkurenčnega, zaradi česar je bil projekt ustavljen. Zdaj se cene magnetov vračajo v normalne okvire. Kljub temu zaradi zadostnega števila bolj atraktivnih projektov tega nismo več obudili,« je še povedal

koncernov izvršni direktor za raziskave Ludvik Kumar in dodal, da je v okviru projekta prišlo do mnogih inovativnih rešitev, ki so jih po malem prispevali vsi, ki so delali na projektu. »Glavne rešitve sva na področju izvedbe krempljastega jedra prispevala dr. Damjan Miljavec s Fakultete za elektrotehniko na področju preračuna in jaz na področju praktične izvedbe. Zato sva se tudi podpisala pod patent, ki ščiti specifično izvedbo tega jedra.«

Žal projekt ni prinesel glavnega, to je tržnega uspeha, je pa ekipa, ki je na projektu delala, pridobila prepotrebne izkušnje, ki jih danes s pridom izkorišča pri novih projektih na področju elektromotorskih pogonov, ki so manj specifični in so rešitve zato bližje klasičnim, a še vedno v mnogo detajlih zelo inovativne.

80 let Kolektor Etre

Polona Rupnik

Inovativnost, kakovost, zanesljivost so lastnosti, ki so pisale 80-letno zgodovino Kolektor Etre. Podjetje je specializirano za proizvodnjo močnostnih transformatorjev moči do 500 MVA in napetosti do 420 kV, ki jih odlikujejo majhne izgube in nizka raven hrupa. Prehojena pot še zdaleč ni bila lahka, a zaposleni so dokazali, da tam, kjer je volja, je tudi pot.

Ključna so bila 90. leta

Vse skupaj se je začelo davnega leta 1933, ko so bili v Črnučah,

takrat majhni vasici v predmestju Ljubljane, zgrajeni prvi objekti, v katerih so popravljali transformatorje moči do 125 kVA. Izdelovali so

tudi enostavnejše konstrukcije za daljnovode in prenosna omrežja za potrebe cele Slovenije. Enaindvajset let po ustanovitvi je Etra, ki je v letih

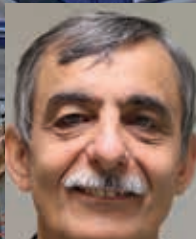
Stane Kuhar,
upokojenec

»Tradicija podjetja temelji na kakovosti, timskem delu. Etra je vedno slovela po izredno kakovostnih transformatorjih. In tako bo tudi v bodoče, v to ne dvomim. Ima jasno načrtano vizijo razvoja, ki jo bo nedvomno uresničila.«

Bogomir Kovač,
upokojenec

»V Etri sem delal vso svojo delovno dobo. V tako dolgem času sem bil priča tako lepim kot tudi zelo težkim trenutkom. Verjetno najplodnejše obdobje, ki sem ga doživel, je bilo t.i. libijsko obdobje, v katerem je potekala izdelava večjih serij enakih transformatorjev. A danes s skoraj pol manjšim številom zaposlenih v tovarni izdelamo več kot dvakrat več MVA-jev. Verjamem v podjetje, mislim, da ima potencial in perspektivo, saj bo človeštvo električno energijo rabilo še dolgo.«

Istok Jerman,
svetovalec
glavnega
direktorja za
tehnično področje

»Električna energija je energija prihodnosti. To se kaže tudi v naraščanju potreb po transformatorjih. Že včasih je bila konkurenca huda, danes je še hujša. Danes je naš trg Evropa, naša konkurenčna prednost pa znanje. V bližnji prihodnosti načrtujemo prodor tudi na trge izven Evrope, najprej v Severno Ameriko.«

Ivan Pečar,
vodja oddelka
izdelave jeder in
kovinskih delov

»Ko smo se preusmerili s trgov tretjega sveta na občutljive evropske, smo se morali še dodatno posvetiti razvoju. Slovenija se še ni vključila v Evropo, ko smo mi že poslovali s Švedsko. Izpolnili smo vse zahtevane standarde.«

delovanja večkrat spremenila svoje ime, izdelala prvi transformator, ki je bil v celoti razvit v podjetju.

Gradnja nove sodobne tovarne in selitev vanjo sredi 60. let sta pomenili večje proizvodne zmogljivosti in s tem tudi večji obseg dela.

Etra je rasla. Iz leta v leto. Konec 70.

let je dobila še nov visokonapetostni laboratorij, ki je omogočil testiranje transformatorjev do napetosti 245 kV. V tem obdobju so v tovarni izdelali prvi transformator nazivne napetosti 220 kV.

Sledilo je nič kaj rožnato obdobje. »Država je razpadala, tržišča ni bilo, podjetje je bilo tik pred tem, da neha

obstajati,« je povedal svetovalec glavnega direktorja za tehnično področje Istok Jerman in dodal, da se je v ključnem trenutku oblikovala skupina ljudi, ki ji je uspelo podjetje postaviti na noge. »To je eden ključnih mejnikov v zgodovini delovanja podjetja,« pripoveduje Jerman. »Po stečaju je podjetje delovalo s samo 47 zaposlenimi.

Če bi se takrat kaj zalomilo, danes v Sloveniji ne bi bilo transformatorske industrije. Ključna za razvoj podjetja je bila preusmeritev na evropski trg. »Nezaupanje Evrope je bilo veliko, pa ne samo zaradi lege na svetovnem zemljevidu, pač pa tudi zaradi slabega stanja podjetja, pomanjkanja referenc ...

Posel z Libijo za Švedsko ni štel veliko. Imeli smo srečo, da nam je uspelo pridobiti zaupanje novih prijateljev in zaveznikov. Z izjemno skromnimi sredstvi in malo kadra smo uspeli narediti transformator, ki mu je Šved zaupal,« dodaja Jerman. Ko se je referenčna lista nekoliko odebelila, jim je steklo. »Z vstopom v koncern Kolektor pa se nam odpirajo nova obzorja,« pravi Jerman.

Razvoj transformatorja

Razvoj transformatorja se začne že v fazi ponudbe. »Proizvajamo butične izdelke,« pove Istok Jerman. Razvoj transformatorja traja od par dni do enega meseca in več, čas izdelave oziroma proizvodnje transformatorja pa je od 4 do 12 mesecev. Načrtovanje in izdelava transformatorja morata biti izjemno natančna in premišljena.

Transformator lahko testirajo šele, ko je povsem končan, prej pa delajo »na kredit«. Velika večina transformatorjev test opravi v prvem preizkusu, se pa kdaj zgodi, da ga kakšen tudi ne prestane in ga je potrebno popraviti.

Prihodnost

Kolektor Etra si v prihodnosti nedvomno želi ostati globalni ponudnik kakovostnih rešitev na področju transformacije električne energije. Po številu naročil so med največjimi kupci še vedno severnoevropske države s Švedsko na čelu, narašča tudi njihova prodaja na Nizozemsko in v Nemčijo, na angleškem tržišču pa so se letos prvič uspešno pojavili. Eden od prihodnjih ciljev Kolektor Etre je nedvomno krepiti prepoznavnost na omenjenih tržiščih.

Kolektor Etra si v prihodnosti nedvomno želi ostati globalni ponudnik kakovostnih rešitev na področju transformacije električne energije. Po številu naročil so med največjimi kupci še vedno severnoevropske države s Švedsko na čelu, narašča tudi njihova prodaja na Nizozemsko in v Nemčijo, na angleškem tržišču pa so se letos prvič uspešno pojavili.

(od leve proti desni) Herman Brnelič, Marko Gerželj, Robert Čerin, Valter Leban in Andrej Zadel

Povečevanje konkurenčnosti z vlaganjem v opremo

Polona Rupnik

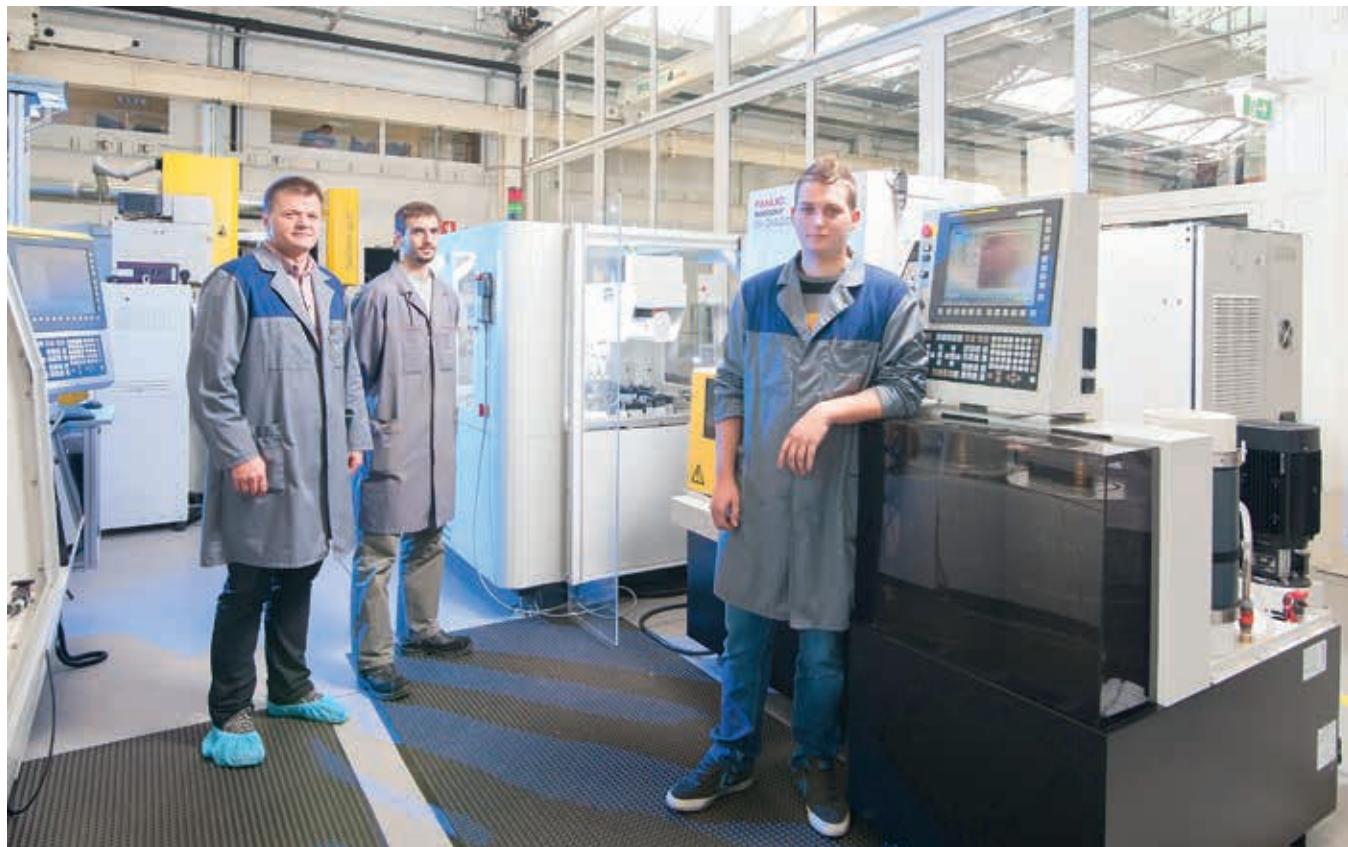
Kolektor Orodjarne povečuje svojo konkurenčnost s tem, da vsako leto investira v novo opremo, in sicer v opremo za avtomatizacijo, ki omogoča skrajševanje pripravljalnno-zaključnih časov, delo stroja brez prisotnosti operaterja, in v sodobno strojno opremo, ki omogoča izdelavo zahtevnejših toleranc izdelkov in skrajševanje tehnoloških časov. V zadnjih letih so v opremo investirali med 500 tisoč in milijon evrov.

Kot je povedal direktor Kolektor Orodjarne Robert Čerin, so v letošnjem letu izpeljali investicijo v avtomatizacijo žične erozije in 5-osni CNC-obdelovalni stroj Hermle C50U.

Prilagodljiva avtomatizacija je ob inteligentnih procesih in strojih najsodobnejši trend tehnološkega razvoja proizvodnje z diskontinuiranimi procesi (npr. orodjarstvo). Za razliko od klasične avtomatizacije, ki izkorišča visoko produktivnost v velikoserijski in množični proizvodnji, je prilagodljiva avtomatizacija

rentabilna tudi pri maloserijski in celo posamični proizvodnji. Za izpeljavo avtomatizacije je potrebno predhodno izpeljati koraka standardizacije in organizacije. Pri tem gre za poenotenje delovnega procesa in toka podatkov znotraj operacije.

Sodobni rezkalni stroji zaradi svoje robustnosti in togosti omogočajo delo pri visokih obdelovalnih parametrih, kar seveda pomeni veliko produktivnost dela. Hkrati omogočajo tudi visoko natančnost obdelav, ki pride še bolj do izraza pri rezkanju

(od leve proti desni) Stojan Lukman, Polde Svetličič in Aleš Logar

Stojan Lukman,
vodja projektov
PC Idrija,
Kolektor Orodjarna

»V našem primeru avtomatizacije žične erozije je šlo za povezavo CAD/CAM-opreme, sistema za vpenjanje/izpenjanje obdelovancev na palete, merilnega stroja za potrebe prednastavljanja in končne geometrijske kontrole robota, za posluževanje stroja in samega žičnoerozijskega stroja. Vse palete z obdelovanci so opremljene s čipi, kar zagotavlja pretok podatkov (CNC-programi, podatki prednastavljanja, časi izdelav) brez napak.«

v trdo, torej pri končni obdelavi že kaljenih polizdelkov. Z doseganjem take natančnosti se v fazi montaže izognemo morebitnemu problemu medsebojnega prilagajanja in končni rezultat je prihranek časa in stroškov v fazi montaže orodij. Realizacijo vseh omenjenih lastnosti nam zagotavlja nedavna pridobitev orodjarne v Postojni, to je stroj Hermle C50U.

Marko Gerželj,
vodja podružnice
PC Postojna,
Kolektor Orodjarna

»Lahko rečemo, da gre za vrhunski obdelovalni stroj, ki hkrati omogoča tudi globoko vrtanje in 5-osno simultano obdelavo velikih obdelovancev dimenzij 1000 x 1100 x 700. S takim strojem nam je omogočeno, da se izognemo večkratnemu prevpenjanju in s tem morebitni nenatančnosti pri izdelavi ter zmanjšamo ure obdelave na drugih operacijah (npr. elektroeroziji). Ta investicija zagotovo pomeni veliko pridobitev za povečanje konkurenčnosti, saj se je le s takimi koraki možno boriti z vedno močnejšo konkurenco na področju orodjarstva.«

Kot je še povedal Robert Čerin, bodo v Kolektor Orodjarni tudi v bodoče nadaljevali zastavljeno pot avtomatizacije posluževanja orodjarskih strojev s ciljem skrajševanja pripravljajalno-zaključnih časov na eni strani ter povečevanja produktivnosti in natančnosti samih operacij z nakupi sodobnih orodjarskih strojev na drugi strani.

Prvo vseslovensko druženje inštalaterjev

Polonca Pagon

V sklopu aktivnosti programa zvestobe Liv klub je podjetje Kolektor Liv organiziralo prvo vseslovensko druženje inštalaterjev, imenovano Liv dan. Dogodek, ki je 4. oktobra potekal v Karting centru v Ljubljani, je bil namenjen inštalaterjem strojnih inštalacij oziroma inštalaterjem sanitarne opreme.

Letos je Kolektor Liv na vseh trgih lansiral program zvestobe za inštalaterje Liv klub. Namen tega programa je izboljšanje prepoznavnosti blagovne znamke sanitarne opreme Liv in poglobljanje odnosa z za Liv najpomembnejšimi kupci, inštalaterji strojnih inštalacij oziroma inštalaterji sanitarne opreme. Kolektor Liv razvija vrsto programov pripadnosti ključnih ciljnih skupin. Poleg Liv kluba, ki članom prinaša določene popuste in ugodnosti, je potrebno izpostaviti še Liv certifikat, ki ga lahko na podlagi udeležbe na izobraževanju pridobijo inštalaterji, ki jih nato Kolektor Liv priporoča končnim kupcem, kar gradi medsebojno sodelovanje in soodvisnost.

Mitja Piškur,
direktor prodaje,
Kolektor Liv

»Liv dan je prvi tovrstni dogodek v več kot 50-letni zgodovini podjetja. In ker je čas za Liv, smo za naše ključne odjemalce pripravili Liv klub, program, ki inštalaterjem omogoča, da z njim Liv postane zaupanja vreden poslovni partner. Ker posel ni samo delo, ampak tudi zabava, smo si kot del Liv kluba zamislili tudi Liv dan. Današnji Liv dan je prvi, a vsekakor ne zadnji. Naslednjega že načrtujemo v začetku prihodnjega leta ob podelitvi letnih nagrad Liv kluba.«

Liv dan

Ena izmed številnih dejavnosti, ki se izvajajo v sklopu Liv kluba, je tudi prvo vseslovensko druženje inštalaterjev Liv dan. Kot pravijo predstavniki Kolektor Liva, je glavni namen dogodka graditi pripadnost blagovni znamki Liv, promocija blagovne znamke in izdelkov ter vzpostavljanje oziroma poglobitev sodelovanja med prodajnimi predstavniki Kolektor Liva in inštalaterji. Prav zaupanje inštalaterjev blagovni znamki Liv je ključnega pomena za uspeh, saj je prav inštalater tisti, ki ima pomembno vlogo v nakupnem procesu končnih strank. Pripadnost podjetju oziroma blagovni znamki zato lahko posledično povečuje prodajo izdelkov preko inštalaterjev.

Dan zabave in adrenalina

Glavni cilj Liv dneva je bil spoznavanje in druženje ob različnih tekmovanjih in zabavi. Osrednji del dogodka je bilo tekmovanje v kartingu, ki se ga je udeležilo več kot 110 od skoraj 150 udeležencev. Poleg kartinga so se lahko inštalaterji pomerili še v Liv igrah (Slepa kura oz. kako hitro sestaviš sifon z zvezanimi očmi, Hitre roke oz. montaža aktivirne tipke, Kaj vem o Livu oz. štiri enostavna vprašanja o Livu in izdelkih sanitarne tehnike). Po podelitvi bogatih nagrad, ki so jih prispevali Kolektor Liv in njegovi poslovni partnerji, je sledilo še glasbeno presenečenje – zabava s Špelo Grošelj.

Ivo Gnezda,
IG-MA, s. p.

»Dogodek, kot je Liv dan, zelo pozdravljam. Tu se lahko z našimi dobavitelji spoznamo tudi v bolj sproščenem, zabavnem okolju. Pred leti sem se udeležil podobnega dogodka, ki ga je Kolektor Liv organiziral v Postojni. Kot zanimivost naj omenim, da sem kot vodovodar sodeloval pri sami gradnji tovarne v Postojni. Želel pa bi si, da bi Livovci izvedli še kakšno izobraževanje v Idriji.«

Ambrož Valenčič,
Aquavod, s. p.

»Druženje, sprostitev ob zabavnih aktivnostih in spoznavanje proizvodov ter ljudi, s katerimi delamo – zato so tovrstni dogodki zelo pomembni in se jih z veseljem udeležim. Zelo je pomembno, da imam z dobaviteljem vzpostavljen pristen odnos, saj to zame pomeni boljšo podporo pri delu.«

V vožnji z gokartom so bili najhitrejši Matej Dulc, Robert Jurjavčič in Mitja Mrgole. Poleg pokala, medalje in priznanj so prejeli še nagrade www.domovanje.com in www.spletnestrani.si

Tišina kot specialistov recept za uspeh

Kolektor Missel Insulations GmbH s strategijo razvoja ter močno in prepoznavno blagovno znamko, sicer pa podjetje, ki velja za vodilnega proizvajalca izjemno kakovostne in trpežne cevne zvočne izolacije, nenehno poudarja, kako hitro pride do zvočnih prebojev in motečega hrupa v objektih, v kolikor ti niso primerno zaščiteni.

Dr. Bernd Hanel,
neodvisni inženir
in svetovalec

»Zvočna zaščita na področju sanitarne, ogrevalne in klimatske tehnike je pomemben tržni segment, ki omogoča nadaljnji razvoj in v katerem se lahko tudi kakovostni „nišni izdelki“ zelo uspešno prodajajo. „Mir med lastnimi štirimi stenami“ je danes zelo močen argument za dobro počutje in sprostitev. Le malo je podjetij, ki se tako intenzivno in tako uspešno ukvarjajo z zvočno izolacijo v hišni tehniki, kjer v nakupnem procesu odločijo posebnost, izjemna zanesljivost materiala in enostavnost montaže izdelkov. In pri tem ne le izhajajo iz pobud na področju energetske politike, temveč energetske cilje na ravni Evropske unije celo presegajo.«

»Smo niša znotraj niše. Nam zavestno ni prioriteta količina, temveč kakovost,« pravi Rado Starc in dodaja, da je večina izdelkov, ki cevi izolirajo ne le pred šumi, temveč tudi pred izgubo toplote in pred ognjem, patentiranih.

Direktor podjetja Kolektor Missel Insulations Rado Starc ima praktičen primer, kako lahko nežni in tihi zvoki kaj hitro postanejo moteči. »Če vzamete v roke majhno lajno, se iz nje po prostoru razleže tih in prijeten zvok. Ko pa lajno z žebliem povežete s pisarniško mizo, prej tihi zvoki postanejo glasni šumi. Podobno se okrepijo tudi šumi splakovanja v vodnih ceveh, če povezava cev-stavba ni izolirana. Kolektor Missel Insulations

ima rešitev za to – izolacijo, katere življenjska doba je izjemno dolga.«

Po mnenju Rada Starca te izdelke poleg dolge življenjske dobe odlikuje tudi izjemno enostavna uporaba. »Naši izdelki so na pogled povsem enostavni, je pa tehnologija izdelave izjemno kompleksna,« razlaga Rado Starc, ki je bil v mladosti tekač na 400 metrov, danes pa rad posluša jazz glasbo in za hobi igra klavir.

FELLBACHER ZEITUNG
Amtliches Bekanntmachungsorgan des Remo-Murr-Kreises
Donnerstag, 11. Juli 2013

Stille als Erfolgsrezept eines Spezialisten

Fellbach Mit neuer Strategie und altbekannter Marke will die Firma Kolektor Missel Insulations in Fellbach wachsen. Von Michael Käfer

Wie sich als Weltmarktführer für reifste „Körperschall“-Dämmungen bezeichnet, der muss sich gelegentlich auch die Frage gefallen lassen, was Körperschall eigentlich ist. Rado Starc, der Geschäftsführer der Fellbacher Firma Kolektor Missel Insulations GmbH sitzt in diesem Fall eine kleine Dreherlei in der Hand. Ganz leise schwenkt er die Hand durch sein Büro. Wenn der Manager über Büroisch und Drehorgel mit einem Nagel verbindet, verwandelt sich die leise Töne in laute Geräusche.

So ähnlich verhält es sich auch bei der Spülmaschine im Toilettenkasten oder im Wasserrohr, wenn die Verbindung zum Gebäude nicht gedämmt ist. Geht es nach Rado Starc, dann sollten die Geräuschschleier aus dem Haus kommen, denn es sind Bauteile, die jahrelang in Gebäuden bleiben. Entsprechend hochwertig sollten sie sein, und für Rado Starc, der seit Februar 2013 Chef bei Kolektor Missel Insulations ist, trifft genau das auf Missel-Produkte zu. „Wir sind die Küche der Küche und machen bewusst keine Masse, sondern Klassen.“ Die meisten Produkte, die haben nicht nur gegen Geräusche, sondern auch gegen Wärmeverlust isolieren und vor Brandübertragungen schützen, sind patentiert. Langweilig? „Legende Zusatzfragen wie leichte Verarbeitung zeichnen sie nach Ansicht von Rado Starc aus.“

Der 30-jährige diplomierte Wirtschaftswissenschaftler, der zuvor in den Vereinigten Staaten gearbeitet hatte, übernahm die Führung des heute knapp 60 Mitarbeiter zählenden Unternehmens in einer schweren Zeit. Daraus noch als Kolektor Missel Schwab firmierend, folgte im April 2012 die Trennung der Marke Missel vom Sanitär-spezialisten Schwab. Erst wenige Jahre zuvor hatte die Leitung der rund 30 Mitarbeiter Schwab-Mitarbeiter in Fellbach stattgefunden, da kam für sie das berufliche Aus. Schwab wurde nach Stöckchen verlegt. Schwab-Produkte, zu denen auch einfache Druckplatten für Spülkästen gehören, können 2013 nicht mit Gewinn in der Region Stuttgart produziert werden“, sagt der Stöckchen Rado Starc im fließenden Deutsch. Im Gegensatz zu den Bohrmaschinen von Missel. Die aufgrund ihrer Multifunktionalität so an genannten Compound gefertigten Produkte sind scheinbar einfach, aber die Produktionstechnologie ist kompliziert“, sagt der Sohn eines Kaufmanns. Aufgrund der einmaligen Produktionsverfahren gehen für Missel die gleichen Sicherheitsstandards wie in der Automobilbranche des Konzerns, und kein Firmenbrenner darf daher die 5000 Quadratmeter großen Produktionshallen betreten. Produktionshallen, in die der Kolektor Konzern zuletzt stark investiert. In fünf Jahren deutlich mehr, als zusammen gerechnet in den 15 Jahren zuvor vom ehemaligen Eigentümer investiert worden war.

Erst 2008 hat Kolektor die Firma Missel von einer „Hausmacher“-GmbH gekauft. „Die Finanzinvestoren haben keine Nachhaltigkeit gebracht“, sagt Rado Starc rückblickend. Mühsam und langwierig wirksame Investitionen waren unter der alten Führung scheinbar unzählige Kostenblöcke. Mit dem Folgen hat der heutige Chef zu kämpfen: „Wir sind am Markt präsent, aber nicht so stark am Markt präsent, wie vor 30 Jahren.“ Das soll sich möglichst schnell ändern, schließlich hat Rado Starc schon in seiner Jugend als 400-Meter-

Ein kleiner Punkt auf der Weltkarte: Die Heimat des Stöckchen Rado Starc. Foto: Michael Käfer

Läufer mit einer Bestzeit von 30:25 Sekunden fließt unterwegs. Der Jazz liebende Hobby-Klavierspieler setzt auf die Wiederbelebung der 120 Jahre alten Marke – gerade auch bei Endkunden. Zusätzlich sollen Innovationen und eine Internationalisierungsstrategie den Erfolg bringen.

Erste Auswirkungen dieser Strategie sind offenbar schon zu spüren, der Export ins deutschsprachige Ausland und der Absatz in Deutschland haben bereits zugenommen. Somit wird seiner Ansicht nach auch die Arbeitsplätze in Fellbach sichern. „Wir haben keine weitere Reduzierung geplant, der Blick ist seit einem Jahr nach vorne gerichtet“, Abblöck von der Wirtschaftslage erwartet Rado Starc eine steigende Mitarbeiterzahl.

Für den einzigen Missel-Standort in Fellbach ist das eine gute Nachricht, denn bei Kolektor Missel Insulations heißt Made in Germany zu fast 100 Prozent Made in Fellbach. „Entwicklung, Einkauf, Produktion und Verkauf – alles passiert in diesem Haus“, sagt Rado Starc und trägt auf einen gegenüberliegenden Tisch den Firmenglasbecher in der Max-Planck-Straße. Entwickelt sich alles so, wie erhofft, dann dürfte der Klavierspieler Rado Starc in Zukunft noch häufiger Dreherlei spielen.

Hintergrund

Kolektor-Gruppe

Die Kolektor-Gruppe hat ihren Sitz im süddeutschen Idar-Oberhessen und beschäftigt rund 3000 Mitarbeiter. Der Jahresumsatz lag zuletzt bei knapp 500 Millionen Euro. Der Konzern, zu dem rund 30 Firmen in den Vereinigten Staaten, in Europa sowie in Asien gehören, gliedert sich in die drei Bereiche Automobil, Gebäudetechnik und Industrie. Teil der Gebäudetechnik ist die auf Rohrdämmungen spezialisierte Fellbacher Firma Kolektor Missel Insulations. Gegründet wurde sie von drei deutschen Unternehmern der Kolektor-Gruppe. Der slowenische Name Kolektor bedeutet Kolektor, also Konstrukteur oder Stromwender. Als Konstrukteure werden Einrichtungen zur Umwandlung (Stromumwandlung) in elektrischen Maschinen bezeichnet. Sie waren bis zur Jahrtausendwende das Hauptprodukt von Kolektor. Danach begann im Konzern die Phase der Internationalisierung und der Diversifikation, deren Ausdruck unter anderem der Kauf der Firmen Missel und Schwab samt Integration am Standort Fellbach war. Schwab gehört heute zur Kolektor UV, die im Sanitärbereich unter anderem in Substrattechnik marktführend ist.

Faksimile článku, objavljenega v Fellbacher Zeitungu, 11. julija letos

Širjenje proizvodnih kapacitet

Polona Rupnik

Z odprtjem novih proizvodnih prostorov v Južni Koreji spomladi leta 2012 je Kolektor napovedal, da je pred njim izjemno plodno investicijsko obdobje. Sledili so novi proizvodni prostori v Bosni in Hercegovini pa nova hala Kolektor Etre ter začetek gradnje povsem nove proizvodne hale v Essnu v Nemčiji. Temu je Kolektor v letošnjem letu dodal še širitev proizvodnih kapacitet v Južni Koreji, novo halo v Nanjingu na Kitajskem, prihodnji mesec pa bo stekla gradnja proizvodne hale v Mehiki, kamor Kolektor širi svojo dejavnost. Navedeni podatki so več kot dober razlog, da smo izvršnega direktorja za nabavo in produkcijo Valterja Lebana prosili za intervju.

Po investicijsko izjemno pestrem letu 2012 je koncern Kolektor tudi v letu 2013 v tujini izpeljal številne investicije. Zakaj je vlaganje v proizvodne zmogljivosti v tujini za koncern Kolektor tako pomembno? Pri vsem, kar delamo, izhajamo iz našega strateškega okvira. Glavni motiv je nedvomno naša rast. Rastemo skupaj z našimi kupci, tako da jim sledimo po svetu. Če hočemo rasti, moramo biti prisotni na vseh globalnih trgih. Prav ta globalna prisotnost je naš glavni motivator. Smo neke vrste moderni nomadi. Tako

kot so že tisočletja nazaj ljudje hodili za ovčami, ki so se selile, da bi našle novo, svežo in kvalitetno travo, mi danes sledimo našim kupcem, katerim smo razvojni dobavitelj. Kjer so oni, smo tudi mi. Za Mehiko, kamor širimo svojo dejavnost, lahko rečemo, da je novi Detroit. Celotna zgodba razvoja in rasti se je iz Amerike preselila v Mehiko. Če hočemo ostati vidni igralec v avtomobilski industriji, hočemo ali nočemo, v Mehiki moramo biti. To je glavni vzrok za selitve oziroma odpiranje proizvodnih podjetij po svetu. Potem so tu še akvizicije, s

katerimi iščemo svoje priložnosti tako na področju avtomobilske industrije kot tudi na področju stavbne in industrijske tehnike.

Običajno podjetja proizvodnjo selijo v države s cenejšo delovno silo, Kolektor pa se je lotil gradnje nove hale v Nemčiji. Obraten proces, bi lahko rekli. Zakaj?

Z vidika Slovenije oziroma Idrije je to morda res obraten proces, je pa povsem logičen. Vedeti namreč moramo, da je Nemčija, kar se tiče industrije in trga, najbolj razvita država in ima primat v Evropi. S proizvodnimi obrati v Nemčiji smo v središču dogajanja, saj se vse stvari najprej začnejo dogajati prav v Nemčiji. S prisotnostjo v državi lahko izkoristimo prednost prvega na tržišču, tu so še jezikovne prednosti ... Paziti moramo le na to, da ne pride do prenasíčenosti. Tako kot človek ima tudi proizvod nek življenjski cikel in gre skozi različne faze razvoja. Ko pride do prenasíčenosti oziroma do stagnacije nekega izdelka, mu

moramo najti novo ustrezno okolje, v katerem bo ponovno zaživel in se razvijal. Za to v Kolektorju vseskozi skrbimo na podlagi portfeljske analize, s pomočjo katere rangiramo izdelke. Naš tok proizvodnje in produktov je na relaciji Nemčija–Idrija–Bosna in Hercegovina. Za naše produkte nenehno iščemo konkurenčna okolja.

Kako na te selitve gledajo države »gostiteljice«?

Vedno pošteno in odkrito povemo, da smo prišli zaradi njihovih primerjalnih prednosti. Jasno povemo, kakšni so naši cilji, kako bomo do njih prišli, koliko časa za to potrebujemo, koliko denarja smo v to pripravljeni vložiti in seveda kaj od njih pričakujemo.

Spoštujemo države, ljudi, njihovo kulturo, običaje, jezik, vsemu temu pa dodajamo še našo koncernsko kulturo.

Nove hale, ki jih gradi Kolektor, so nekaj posebnega z vidika zahtev po čistosti produktov.

Vedeti moramo dve stvari. Prva je delovno okolje, ki ga moramo ustvariti za nek izdelek in tehnologijo, druga pa naravno okolje, v katerem bomo ta izdelek izdelovali oziroma ga že izdelujemo. V Mehiki denimo ne bomo imeli takšnih klimatskih naprav in ogrevanja kot v Idriji, saj je podnebje glede na naše razmere izredno milo. Povsem druga zgodba pa je denimo Južna Koreja, kjer smo morali zaradi vlažnosti in t. i. rumenega peska, ki

ga vsako leto prinese s kitajske strani, namestiti posebne klimate, s katerimi vzdržujemo določen nivo čistosti zraka. Pomembno je tudi, kakšne produkte izdelujemo v določenem proizvodnem obratu. Na primer komutatorji ne zahtevajo tako visokega nivoja čistosti kot elektronika, kjer je izredno pomembno, koliko prašnih delcev je v kubičnem metru zraka. Ne glede na lokacijo proizvodnje pa zahtevamo urejeno delovno okolje, kar velja tako za pisarniške prostore, proizvodnjo kot tudi za okolico in zaposlene.

Prodaja avtomobilov na Kitajskem iz leta v leto narašča, tako da je Kitajska že nekaj časa največji avtomobilski trg na svetu. Kaj to pomeni za Kolektor?

Kolektor GTO, Mehika:

Gradnja 4.500 m² velike hale in 500 m² pisarniških prostorov se bo začela prihodnji mesec. Selitev in zagon proizvodnje bosta potekala v dveh fazah. Prva naj bi bila zaključena spomladi leta 2015, druga pa leto dni pozneje. Sprva bo Kolektor v Mehiki uredil proizvodnjo HB-komutatorjev in hibridnih komponent ter v drugi fazi še proizvodnjo starter komutatorjev in rotorjev. Do leta 2016 naj bi v Kolektorjevem podjetju v Mehiki delalo 70 ljudi.

Kolektor KMT, Nemčija:

Avgusta letos, leto po začetku gradnje, je bila dokončana nova stavba podjetja Kolektor Magnet Technology GmbH. V novo halo bodo postopoma preselili 45 proizvodnih linij. Celotna proizvodnja naj bi bila preseljena do leta 2014. V začetku novembra se bo v nove prostore preselila večina zaposlenih. Uradna otvoritev največje investicije Kolektorja v letu 2013 bo 27. novembra. Sicer pa ima nova proizvodna hala 6.500 m² in še dodatnih 1000 m², ki so namenjeni prodajno-tržnemu centru.

Se bo v bodoče bolj usmeril na to tržišče?

Prodaja avtomobilov na Kitajskem naj biv letošnjem letu z lanskimi 15 milijonov avtomobilov skočila na 18 milijonov, do leta 2019 pa naj bi prodali že 28 milijonov avtomobilov na leto. Od te rasti kitajske avtomobilske industrije si svoj delež ometamo tudi mi. Zdaj v tej državi ustvarimo dva milijona evrov prometa. V novi proizvodni hali bomo izdelovali komponente in sisteme iz komutatorskega programa, hibridike in magnetike ter ustvarili 20 milijonov evrov prometa. To je velika rast. Res je, da je na Kitajskem veliko proizvajalcev komutatorjev, vendar se bomo borili in dobro izkoristili svoje primerjalne prednosti. Ne bo enostavno, a

verjamemo vase.

Je še kakšno tržišče, ki ga želite osvojiti?

Seveda je, to je Indija in njeno milijonsko tržišče. V Indiji sicer imamo predstavništvo, vendar to ni to, kar si želimo. Indija je naš izziv. Iščemo indijskega partnerja, s katerim bi vstopili na tržišče. Na primeru Kitajske smo se naučili, kako težko je osvojiti trg, ki ga ne poznaš. To ni Evropa ali Amerika, to je Indija, kulturne razlike so prevelike, da bi tržišče osvajali sami.

Če smo začeli z investicijami, z njimi še končajmo. Lahko tudi v bodoče pričakujemo investicije v proizvodne zmogljivosti v tujini ali je morda

zdaj Kolektor v zadnjih dveh letih posodobil vse, kar je bilo potrebno posodobiti, dograditi, na novo zgraditi?

Glede na strategijo razvoja koncerna do leta 2017 bomo na komutatorskem programu poskušali ohraniti pozicijo, ki jo imamo, na področju magnetike in hibridike pa si ometamo rast. Proizvodnih kapacitet doma in po svetu imamo vsaj za naslednjih pet let dovolj. Odprta nam je tudi pot med Nemčijo, Slovenijo, Bosno in Hercegovino ter Srbijo. Oziramo se za podjetji, ki so zanimiva za naš portfelj. Naši načrti so vsako leto prevzeti eno podjetje, ki ima od 5 do največ 20 milijonov evrov prometa, izjemoma pa lahko tudi več.

Kolektor Nanjing, Kitajska:

Kolektor je v letošnjem letu proizvodnjo iz Wuxija preselil v Nanjing in ustanovil novo podjetje Kolektor Nanjing. V novih, na 5000 m² razprostrirajočih se proizvodnih prostorih bodo uredili proizvodne linije za produkte iz programa komutatorjev, hibridike in magnetike.

Kolektor Sinyung, Južna Koreja:

V letu 2013 je Kolektor Sinyung zaključil z gradnjo najnovejše pridobitve, proizvodnega prostora v velikosti slabih 694 m², kamor bo v letu 2014 iz Idrije preseljena linija za izdelavo priključnic za kupca Mando Brose. Omenjeni prostor je del obsežnejšega projekta, v katerem je bilo na novo zgrajenih ali prenovljenih skupno 1864 m² proizvodnih prostorov (celotna površina proizvodnega objekta sedaj znaša 5094 m²).

Kolektor med največjimi štipenditorji v državi

Polona Rupnik

Kolektor se že vrsto let uvršča med največje in najintenzivnejše štipenditorje v Sloveniji. Na leto na novo razpiše okoli 60 kadrovskih štipendij. Po besedah izvršne direktorice za kadre mag. Eve Cvelbar Primožič štipendijo ponudijo kandidatom, ki dosežejo nadpovprečen učni uspeh, dodatna priznanja in pohvale ter imajo ustrezno vizijo sodelovanja s koncernom Kolektor. Vsakemu štipendistu, ki uspešno konča šolanje, zagotovijo delovno mesto, ustrezno njegovi pridobljeni izobrazbi.

Štipendisti

Kolektor ima trenutno 118 štipendistov, tretjino na sekundarni in dve tretjini na terciarni ravni, med njimi pa so predvsem dijaki in študenti strojništva, mehatronike in elektrotehnike. Kolektor je od leta 2007 vključen v regijsko štipendijsko shemo, kar pomeni da polovico zneska za štipendijo prispeva Kolektor, polovico pa Posoški razvojni center. Kot pravijo v koncernovi službi za kadre, novo leto prinaša novosti na področju štipendiranja, saj bo v veljavo stopil

mag. Eva Cvelbar Primožič,
izvršna direktorica
za kadre

»Pri Mihi so nas pritegnili predvsem njegova ambicioznost, samoiniciativnost, inovativnost in ne nazadnje to, da prihaja iz našega okolja. V koncernu Kolektor se zavedamo, da danes ni več dovolj, da si dober ali boljši, preprosto moraš biti drugačen, neposnemljiv ter stalno razvijati in implementirati nove ideje. Vse naštetost smo pri Mihi skozi članek in osebni razgovor prepoznali.«

nov zakon o štipendiranju. V bodoče pa se Kolektorjevim štipendistom poleg razgovora obeta še testiranje, s katerim bodo ugotavljali njihove kompetence in osebnost, saj bodo na ta način v koncernu vedeli, kakšna dodatna znanja in kompetence potrebujejo njihovi štipendisti za uspešen nadaljnji karierni razvoj.

S praktičnim delom do štipendije

Eden novih Kolektorjevih štipendistov je tudi Miha Klavžar iz Črnega Vrha nad Idrijo, ki je vodstvo koncerna prepričal s svojo zgodbo izdelave buggija. »Po objavi članka na

Planet Siol.net o mojem vozilu so me poklicali iz Kolektorja in me povabili na razgovor,« pripoveduje mladi konstruktor in uspešen študent strojništva.

Najprej gokart, nato buggy

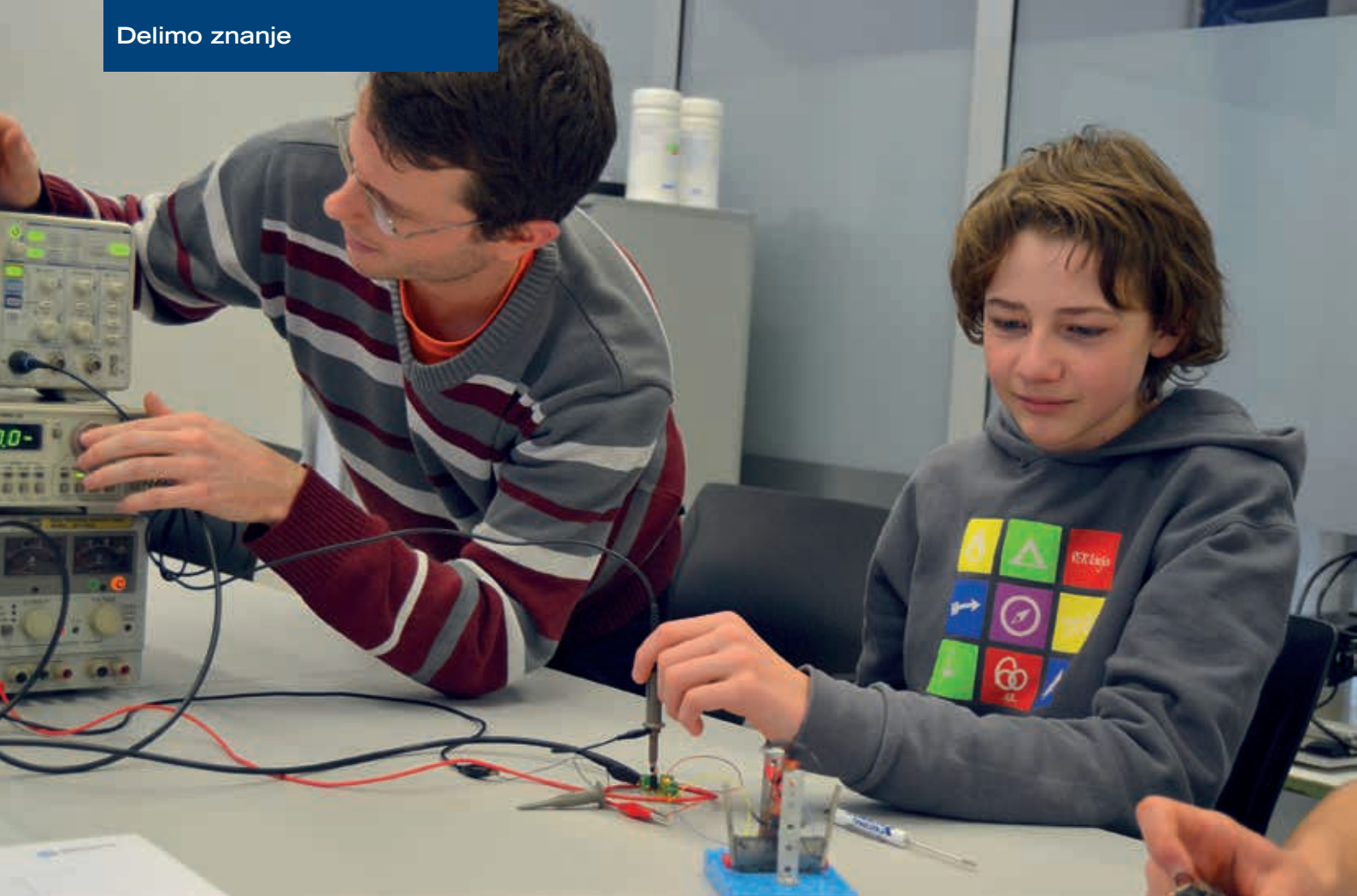
»S prijateljem Matjažem Rupnikom sva bila na avtokros dirki in odločila sva se, da poskusiva tudi sama sestaviti buggy,« je povedal Miha Klavžar in dodal: »Začela sva tako, da sem jaz zrisal ogrodje in naredil delavniške risbe, kupila sva si vsak svoj Yamahin motor, potem pa še volan, sedež in amortizerje, vse ostalo pa

sva naredila sama.« Dela sta se lotila decembra pred tremi leti in projekt končala v dveh letih. »Občutki, ko se pelješ z vozilom, ki si ga sam sestaviš, so neprecenljivi,« pravi Klavžar, ki ocenjuje, da vozilo stane od 15 do 20 tisoč evrov; če bi v to všteli še delo dveh dobrih prijateljev, bi bila ta številka mnogo višja.

Pred Miho Klavžarjem so že novi izzivi, eden od njih je vsekakor nadgradnja buggyja.

Osnovna šola Idrija in koncern Kolektor uspešno nadgrajujeta konstruktivno sodelovanje

Marja Šifrer - Vehar

V šolskem letu 2012/2013 je koncern Kolektor omogočil izvedbo najrazličnejših dejavnosti s področja naravoslovno-tehničnih znanj ter s finančnimi sredstvi pripomogel h kvalitetni izvedbi raziskovalnega tabora za učence III. triade.

Kolektorjevi strokovnjaki so tudi v lanskem šolskem letu zelo temeljito pristopili k izpeljavi tehniškega dneva za devetošolce, k izpeljavi delavnic s področja informatike in tehnike v Razvojno-tržnem centru Kolektorja

ter izpeljavi fizikalne in kemične delavnice, ki sta bili izvedeni na raziskovalnem taboru na Vojskem.

V okviru teh dejavnosti smo želeli učencem na poučen in njim razumljiv način približati svet elektrotehnike, fizike in informatike ter jih navdušiti za kasnejše strokovno izobraževanje na teh področjih.

Tehniški dan za devetošolce je bil januarja letos. Dejavnost je bila namenjena poklicni orientaciji in je zajela predstavitev tehničnih poklicev. Učenci so pobliže spoznali koncern in se v okviru elektrotehnične delavnice,

ki jo je vodil Zmago Jereb, teoretično in praktično seznanili s komutatorji v elektromotorjih.

V mesecu marcu 2013 je Zmago Jereb odlično pripravil in izvedel niz delavnic s področja tehnike, ki so zajele postopke izdelave komutatorjev, kontrolo kakovosti in njihovo končno uporabo v elektromotorjih. Učenci so z zanimanjem spremljali in se aktivno vključevali v praktično konstruiranje vpenjalnega trna ter se seznanili z možnostmi avtomatske kontrole izdelkov z uporabo kamere in računalnika. Najbolj pa jih je navdušilo

spajkanje elektronskih plošč za krmiljenje krtačnih elektromotorjev. Peter Felc je v aprilu didaktično in metodično zelo dobro izvedel delavnico informatike. Učenci 7. in 8. razreda so se prvič bolj podrobno srečali z računalniškim programom Excel. Na osnovi nazorne in konkretne razlage so osnovnošolci osvojili temeljne prvine Excela in postali vešči v uporabi le-tega. Z velikim interesom so se lotili oblikovanja preglednic, grafikonov ter se seznanili z osnovami računanja s pomočjo funkcij in formul. Odziv učencev je bil zelo pozitiven, saj bodo marsikaj od naučenega lahko koristno uporabili pri nadaljnjem šolanju.

Raziskovalni tabor je potekal konec šolskega leta v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti na Vojskem. Celotno vzgojno-izobraževalno delo je temeljilo na sodelovalnem učenju po skupinah, kjer je bilo možno na konkretnem, nazornem, predvsem pa na praktičnem nivoju dojemati, usvajati in poglobljati znanja z različnih področij.

Zopet sta se potrdili pomembnost in nujnost medrazrednega druženja in skupnega dela nadarjenih učencev, kar je nujno potrebno za njihov celostni razvoj.

Vsi učenci so bili zelo motivirani za praktično in ustvarjalno delo. Z veliko vnemo in angažiranostjo so sodelovali pri izvedbi vseh dejavnosti.

Zmago Jereb in Ana Drmota Petrič sta naravoslovno-tehnični delavnici izvedla zelo profesionalno, saj sta učencem na poučen in njim razumljiv način približala svet elektrotehnike in kemije. Pri elektrotehnični delavnici je Zmago Jereb učence pobliže seznanil z osnovnimi gradniki elektronike, kasneje pa so iz gradnikov zbirke »Elektro Pionir« sestavljali električne naprave. V okviru kemijske delavnice pa je Ana Drmota Petrič predstavila nanomateriale in njihovo uporabo.

Na izvedbo obeh delavnic s strani učencev ni bilo pripomb, prav nasprotno, vsi so izrazili željo po še večjem številu podobnih aktivnosti.

Pod mentorstvom Neje Samar Brenčič in Nikolaje Munih so se učenci seznanili z osnovami podjetništva in pridobili znanja in veščine s tega področja.

Vodenje delavnice digitalne fotografije je letos prevzel Iztok

Hvala, ki je učencem na njim dojemljiv in razumljiv način posredoval predvsem praktična znanja s področja fotografiranja. Maja Vogrič je zelo suvereno in kompetentno izpeljala debatno delavnico, kjer so urili nastop, komunikacijo in se učili zagovarjati svoje mnenje. Gaja Rupnik Caruso pa je poskrbela za zanimiv družabni večer, v okviru katerega je na doživet način predstavila svoje izobraževanje v tujini.

V anketi so udeleženci zapisali, da se tabora prihodnje šolsko leto spet udeležijo. To obliko izobraževanja pa priporočajo vsem, ki jim je všeč delo v naravi, ki se želijo naučiti več kot v šoli, se želijo naučiti uporabnih veščin ter se veliko družiti z vrstniki. Zapisali pa so tudi, da letos ni bilo dolgočasnih delavnic in da naj tako ostane tudi v prihodnje.

Ponovno je sodelovanje s koncernom Kolektor pripomoglo k obogatitvenim dejavnostim dela z nadarjenimi ter obrodilo sadove pridobivanja naravoslovno-tehničnih znanj.

Počitnice s Kolektorjem

Leja Tominec

Gimnazija Jurija Vege Idrija že dolga leta sodeluje s koncernom Kolektor. Sodelovanje se je začelo z obveznimi laboratorijskimi vajami za dijake. Vsako leto podjetje dijakom, ki kažejo zanimanje za naravoslovje in tehniko, ponuja opravljanje počitniškega dela pod mentorstvom strokovnjakov. Koncern sprejme na delo do deset dijakov, ki se po razpisu, ki ga izda podjetje, odločijo, na katerem oddelku in kdaj bodo delo opravljali.

Organizacija počitniškega dela se je začela v sklopu dela z nadarjenimi že leta 2002 z dvema dijakoma, ki sta delala na področju mehatronike

in razvijala vsesmerni prikazovalnik. Sodelovanje se je počasi krepilo in koncern je vsako leto sprejel dijaka več. Po nekaj letih so ugotovili, da morajo tako profesorji s šole kot strokovnjaki mentorji v podjetju k projektu pristopiti drugače. Dijakom niso več ponujali zgolj počitniškega dela, temveč tudi nova znanja in izkušnje. Kolektor je razpisal teme po oddelkih in zanje priskrbel mentorje. Teme so nato profesorji gimnazije predstavili dijakom, ki jih je posamezno področje še posebej zanimalo. Program dela so tako prilagodili zanimanju in vedenju posameznega dijaka.

Preden dijaki pričnejo z delom, morajo imeti opravljen zdravniški pregled in usposabljanje iz varstva pri delu. Po

zaključku dela mentorji dijake ocenijo, in sicer njihovo organiziranost, vestnost, natančnost, vedoželjnost itd. Prav tako je tudi dijakom dana evalvacija organizacije počitniškega dela, odnosa z mentorjem ipd. Dijaki lahko znanje, pridobljeno z delom, uporabijo v raziskovalnih nalogah ali v različnih projektih.

Cilj povezave s Kolektorjem je, da se dijaki seznajajo z načinom dela v razvojnih laboratorijih v podjetju, da jih podjetje pritegne k nadaljnjemu sodelovanju in nenazadnje tudi k morebitni zaposlitvi.

Gimnazija Jurija Vege Idrija ceni povezavo s koncernom Kolektor in upa na nadaljnje, morda še tesnejše sodelovanje.

**EVT
SISTEMI d.o.o.**
Ekologija, Varnost, Trgovina

**Trgovina EVT ima nov, daljši
obratovalni čas, ob sredah do 17. ure**

34,29 €

Športna obutev Vens

Nizka in lahka športna obutev, udobna za nošenje. Vodoodporen softshell z membrano, nedrseč podplat.

47,31 €

Jopič Soft Shell

Vsestranska vodoodporna jakna iz 3-slojnega soft shell materiala, vodni stolpec 5000 mm. V modri in rdeči barvi.

Sestava:

92 % poliester in 8 % elastana.

10,98 €

Gozdarski EKO komplet

Komplet je primeren za delovne stroje in traktorje, ki jih uporabljamo v gozdu.

Vsebina kompleta:

- vpojni pivnik s PVC zaporo
- vpojni pivnik SPC 100
- rokavice
- vrečke za odpadke

Vabljeni vsak delovnik med **7:00 in 15:00**,
ob sredah odprto do 17. ure
Trgovina EVT, Arkova 11, Idrija. Telefon: **05 37 74 840**

e-trgovina
<http://trgovina.evt.si>

Soodgovorno z vizijo do znanja in pravih poslovnih odločitev

Barbara Ozebek

Takšen je bil naslov prve nacionalne konference o razvoju kadrov, ki jo je konec septembra v Laškem organiziral Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije. Ustrezno znanje je ključnega pomena tako za razvoj vsakega posameznika kot tudi podjetja. Osnovni cilj konference je bil v javnosti spodbuditi zavedanje o pomenu vlaganja v kadre, organiziranih oblik prenosa znanj in upravljanja s človeškimi viri in družbene odgovornosti podjetij. Na dogodku so svoje znanje združili kadrovski strokovnjaki, predstavniki podjetij in izobraževalnih institucij ter tisti, ki usmerjajo in pripravljajo zakonodajo. Med njimi je bila tudi Kolektorjeva izvršna direktorica za kadre mag. Eva Cvelbar Primožič.

Cvelbar Primožičeva je izpostavila pomen in rezultate vlaganja v razvoj kadrov v koncernu ter soodgovornost zaposlenega in Kolektorja pri razvoju kompetenc. Udeležencem konference je povedala: »V koncernu skozi različne projekte zmanjšujemo razkorak med zahtevami ključnih delovnih mest in med dejanskim stanjem pri zaposlenih, ki zasedajo ključna delovna mesta. Skladno s cilji in strategijo koncerna smo pripravili razvojne načrte ključnih kadrov. Da bodo slednji realizirani, je odgovornost tako na strani zaposlenih kot na strani delodajalca, kar pomeni, da mora biti osebni in strokovni razvoj v interesu posameznika, delodajalec pa mu mora ta razvoj omogočiti.«

»Ne smemo se omejiti samo na ključne zaposlene, ampak tudi na naše

»potenciale«, torej na zaposlene, ki še ne zasedajo ključnih delovnih mest, so pa do sedaj s svojo zavzetostjo in nadpovprečnimi delovnimi rezultati izkazali potencial za napredovanje oz. za zasedbo ključnega delovnega mesta«, je poudarila mag. Eva Cvelbar Primožič in gostom predstavila t. i. Vitko akademijo in njene cilje, v katero so vključena vsa podjetja koncerna tako v Sloveniji kot v tujini.

»Vitka akademija razvija ter pripravlja mlade zaposlene na prevzem zahtevnejših delovnih mest in strokovnih vlog. Razlika naše interne akademije od ostalih akademij je ta, da smo vanjo vključili tudi »promotorje«, ki svoje znanje in izkušnje odgovorno prenašajo na omenjene »potenciale«. Če uspemo združiti sveže znanje in

dolgoletno prakso in izkušnje, lahko dobimo zmagovito kombinacijo.«

»Koncern Kolektor se zaveda, da so ključni dejavnik poslovnega uspeha zaposleni, ki dosegajo nadpovprečne rezultate, zato skrbimo za razvoj zaposlenih tako na osebnem kot strokovnem področju. V ta namen si z vodstvom koncerna prizadevamo ustvarjati delovno okolje, v katerem delovne zahteve in rezultate združujemo z zadovoljstvom, motiviranostjo, pripadnostjo in dobrimi medosebnimi odnosi,« je še povedala Cvelbar Primožičeva.

V strokovnoizobraževalnem delu konference so se istočasno in v različnih dvoranah razvrstili tematska predavanja in delavnice, kot so izbira in vzgoja naslednikov ključnih zaposlenih, predstavitev novega zakona o štipendiranju, ki stopi v veljavo s 1. januarjem 2014, mentorstvo, ukrepi za zmanjšanje absentizma in nedenarno nagrajevanje zaposlenih.

Na dogodku je svoje poglede in vizijo združilo več kot 350 udeležencev. Priložnosti za povezovanje med delodajalci in izobraževalnimi ustanovami tako ni manjkalo.

Kolektor Sharks na festivalu zmajevih čolnov

Detlef Ernst

Tradicionalnega festivala zmajevih čolnov na jezeru Baldeney blizu Essna se je udeležila tudi ekipa podjetja Kolektor KMT. Na tekmi je ekipa tokrat sodelovala drugič. Ponovno si je nadela strah vzbujajoče bojno ime – Kolektor Sharks. Po lanskoletnem 17. mestu so si letos želeli ta rezultat izboljšati. Da bi se na tekmovanje čim bolj pripravili, so opravili štiri skupne treninge pri društvu kanuistov v Essnu.

Na startu tekmovanja na jezeru Baldeney je čakalo 46 čolnov. Vsak s po 20 veslači (od tega je moralo biti vsaj šest žensk), enim bobnarjem in enim krmarjem. Na tekmi se eden proti drugemu borijo 4 čolni na brutalni 250 metrov dolgi progi. V enem tekmovalnem dnevu so bile izpeljane 4 tekme. Na prvi tekmi je

ekipa Kolektor Sharks osvojila prvo mesto, na drugi tekmi je ekipa zasedla dobro tretje mesto, v tretji rundi pa so jim že nekoliko pošle moči in pristali so na četrtem mestu. Po seštevku časov iz druge in tretje tekme so se uvrstili na start finalne skupine štiri, kar pomeni, da so se borili za uvrstitev od 13. do 16. mesta. »Pritisnili so na plin« in iz

sebe iztisnili še zadnje atome moči ter postali zmagovalci četrte skupine. S tem rezultatom so si priveslali tako zeleno 13. mesto. Cilj – izboljšati 17. mesto – je bil dosežen.

Če nekoliko odmislimo samo tekmovanje, je bil ta dogodek tudi odlična priložnost za druženje, navezovanje stikov, veselje in zabavo ob zanimivih pogovorih, ki se v podjetju nikakor ne morejo razviti na tak način. Ekipa Kolektor Sharks upa, da bo naslednje leto z enako močno podporo vodstva lahko ponovno nastopila na že 11. festivalu zmajevih čolnov na jezeru Baldeney.

KMT z zmago debitiral na tretjem Allbau teku podjetij

Mojca Zajc

Ideja za skupinsko prijavo na katerem izmed tekov podjetij je bila v podjetju Kolektor Magnet Technology sicer že večkrat tema pogovorov ob kosilu, a se ji nikoli nismo dovolj resno posvetili. V začetku avgusta letos pa je beseda vendarle dala besedo in Kolektorjeva desetčlanska ekipa se je pojavila na startni listi tretjega Allbau teka.

Gre za tek podjetij, ki ga že tretje leto zapored organizira gradbeno podjetje Allbau in z izkupičkom od startnin pomaga družinam, ki so po spletu nesrečnih okoliščin zabredle v neugoden finančni položaj. Kaj je lahko še lepšega kot teči in s tem nekomu pomagati? Biti poleg tega še član zmagovalne ekipe in občutiti skupinsko zmagoslavno vzdušje ob prihodu na cilj. Ekipa KMT je namreč posegla po samem vrhu tako v ženski kot tudi v moški kategoriji. Ob skupinskem fotografiranju je tako padla zaobljuba, da bomo za prihodnje leto še bolj pridno trenirali, da bomo na naslednjem teku le še boljši in seveda številčnejši. Kjer je volja, tam je pot in kjer je pot, tam je tek!

18. Ljubljanski maraton

27. oktober 2013

Kolektorjeva ekipa

329 prijav, od tega 218 moških in 111 žensk

10 km: 225 prijav (141 moških, 84 žensk)

21 km: 92 prijav (68 moških, 24 žensk)

42 km: 12 prijav (9 moških, 3 ženske)

Takšno je bilo stanje prijav do zaključka redakcije te številke Komunitatorja.

Kolektorjevi kolesarji že 11. osvojili Vršič

Miran Hvala

Drugi septembrski vikend je bil rezerviran za že 11. kolesarski vzpon na Vršič. Dvodnevno 260 kilometrov dolgo turo iz Idrije čez Vršič v Kranjsko Goro in naslednji dan mimo Trbiža, čez Predel nazaj v Idrijo smo prekolesarili v idealnih vremenskih pogojih. Nikogar nismo pustili zadaj, nikogar spustili naprej, v ekipnem duhu smo se prilagodili eden drugemu.

Tradicionalno smo vzeli pot pod kolesa po dolini Idrije, preko Mosta na Soči in Tolmina, po stari cesti do Kobarida in naprej do Žage na kosilo. Pot smo nadaljevali mimo Bovca in po čudoviti dolini Trente do Doma Trenta, kjer smo še zadnjič globoko zajeli sapo za najtežjih 13 kilometrov ture. Na Vršič smo brez pomoči spremljevalne ekipe v kombiju prilezli prav vsi. Krči, slaba motivacija in ostale kolesarske nadloge niso prišli nikomur do živega. Na Vršiču je bilo poleg številnih mimoidočih turistov torej še 16 nasmejanih in zadovoljnih obrazov v Kolektorjevih dresih, kar smo s fotoaparatom in kamero tudi ovekovečili.

Sonce se je spustilo za Mojstrovko, mi pa po prekrasni kockasti in luknjasti cesti v Kranjsko Goro, kjer je vsak prejel zaslužen spominsko medaljo in nekaj sponzorskih darilc. Preostanek večera pa so nam živce parali naši košarkarji ...

V Idrijo smo se vrnili po kolesarski stezi mimo Trbiža in Rabeljskega jezera, čez Predel v Bovec do Kobarida, Kozaršč, Mosta na Soči in po dolini Idrije do Kolektorja.

Bili smo zadovoljni nad uspešno izpeljano turo in nad nami samimi, da še vedno zmoremo. Tovrstna aktivnost nas uči, kako uresničiti zastavljene

cilje (brez truda ponavadi žal ne gre). Veseli smo, da Kolektor med drugimi športnimi dejavnostmi podpira tudi kolesarstvo.

SP za rekreativne kolesarje

Miran Gnezda

Konec septembra je v Trentu v Italiji potekalo svetovno prvenstvo za rekreativne in amaterske kolesarje v cestni dirki, ki sva se ga udeležila tudi dva Kolektorjeva kolesarja, Boštjan More in Miran Gnezda.

112-kilometrski proga je imela kar 2974 m višinske razlike na treh zahtevnih vzponih. Najprej uvodni sedemkilometrski klanec, ki mu je sledilo 40 km ravnine, nato drugi vzpon, ki bi ga lahko primerjali z vzponom na Vršič, in nazadnje še 20-kilometrski vzpon iz Trenta na legendarni Monte Bondone, ki je spominjal na vzpon na Mangart, le da je bil še nekoliko daljši. Kljub nekoliko krajši razdalji je bilo višinske razlike za skoraj tri maratone Franja.

Boštjan More in Miran Gnezda sva cestno dirko uspešno odpeljala brez kakršnih koli težav ter zasedla mesto v sredini lestvice svoje kategorije, to je 89. in 116. mesto. Z doseženim rezultatom sva presegla cilj, ki sva si ga zastavila pred to kolesarsko sezono.

Gumi MTB Challenge

Matej Tušar

Na prvi septembrski dan je po gozdovih v okolici Gumija, kjer stoji Kolektorjev korejski obrat, potekala tradicionalna kolesarska prireditev, nekakšen korejski maraton Franja, le da so namesto »specialk« in asfaltiranih površin na programu gorska kolesa in 43 kilometrov drna in strna po makadamskih kolovozih ter gozdnih poteh. Udeležencev je bilo preko 2000, kar na precej ozkih in razbitih kolovozih pomeni kar precejšnjo mero potrpljenja in spretnosti za varno prebijanje do cilja.

Tudi letos ni manjkala Kolektorjeva ekipa, pa čeprav po številčnosti niti slučajno ne more parirati kolegom na slovenski Franji. Fotografskemu objektivu sva se namreč lahko postavila samo dva člana, pa še to »tujca«. Sva pa

bila zato rezultatsko toliko bolj uspešna – v svojih kategorijah sva imela Jure

Brus in Matej Tušar dovolj moči, da sva zavrtila pedala do 13. in 4. mesta.

Ni pa bil samo rezultat tisti faktor, ki je poskrbel za nasmejane obraze, ampak tudi lep sončen dan, krasno vzdušje in zadovoljstvo ob uspešno in brez padcev prepeljani trasi. Skratka, ni razloga, da ne bi razmišljali že o prijavi na prireditev tudi naslednje leto, seveda z upanjem na enako pozitivno poročanje.

Avstralija, obljubljena dežela modernega časa

Špela Kenda

Melbourne

Prostrana pokrajina, neokrnjena narava in neskončne peščene obale – nešteto čudovitih mest, kjer izgineš brez sledu. Smrtonosne živali na vsakem koraku, obsežni požari ter biblijske poplave, ki se jih z malo sreče ali nesreče celo ujame v fotografski objektiv. Vse to in še več je Avstralija ali kakor jo domačini radi poimenujejo »Dežela tam spodaj«, kjer je vse obrnjeno na glavo. Ja, v primerjavi s trenutno situacijo v naši domovini bo trditev kar držala. Če pa pogledam malo širše, je ta edinstvena država med drugim tudi najmanjši in najbolj sušen kontinent, ki je dvakrat večji od Evrope. Kar 75 odstotkov kontinenta je prekrita z rdečim puščavskim peskom in skorajda neposeljenega. Preostalih 25 odstotkov površine pa je zelene, gosto poseljene ter zelo živahne.

V Avstralijo je najbolje prileteti brez posebnih načrtov in predhodnih rezervacij. Šele ko enkrat pristaneš na trdnih tleh celine, namreč odkriješ nešteto možnosti, kaj vse početi in kako premagovati enormne razdalje. Avstralije ne moreš do potankosti spoznati v enem mesecu, lahko pa se vanjo zaljubiš in bankrotiraš! Prepotovanih 7.000 kilometrov po južni in vzhodni obali ter notranjosti celine, druženje z domačini in beg pred domorodci so mi omogočili izvrsten vpogled v avstralsko kulturo ter mi postregli z marsikatero dogodivščino.

Mesto z najvišjo kakovostjo življenja

Kamorkoli sem prišla, sem bila navdušena in presenečena nad domačini, naravo, ponudbo in celo nad turisti, saj ima vsako mesto, vsak kraj drugačen utrip. Svojevrstnega ima tudi Melbourne. Zaradi treh velikih atrakcij Sydneyja, podvodnega raja Velikega koralnega grebena in rdeče skale Uluru je Melbourne dostikrat spregledan. A mesto mi je počasi zlezlo pod kožo med sprehodom po viktorijanskem downtownu, ob oživiljenem nabrežju reke Yarre, kjer

lahko cele dneve opazuješ treninge veslačev ali pa uživaš ob skodelici kave v eni od trendnih kavarn na ulici Chapel Street. V skoraj štirimilijonskem mestu sta vedno prisotna gneča in človeški vrvež, kjer ni sledu o stresu ali strahu za lastno varnost. Široki pločniki, drevesne krošnje, prepoved vožnje v mnogih predelih, živahne kavarne in posedanje na travi v parkih na veliko veselje domačinov potrjujejo dejstvo, da je Melbourne eno od mest z najvišjo kakovostjo življenja. To dokazuje tudi dejstvo, da mesto živi v športnem in družabnem duhu. Kulinarično ponudbo mesta je nemogoče opisati v le nekaj vrsticah, poudariti pa moram, da se metropola lahko pohvali z izredno razvito kulturo prehranjevanja, ki se ne kaže le v številu restavracij, ampak tudi v množici ljudi, ki kuhajo, se zabavajo, jedo in uživajo v pestri gurmanski ponudbi.

Svetišče in turistična atrakcija

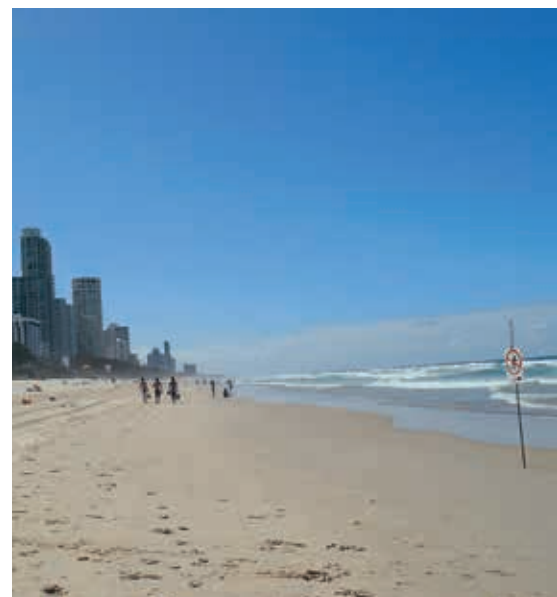
Avstralska ikona, ki ob sončnem vzhodu in zahodu zažari v vsej svoji

Vožnja po otoku Fraser

Plaža ob jezeru McKenzie, kjer je mivka mehka kot sladkor v prahu

Raj za ljubitelje vodnih športov, predvsem surfanja

Metabolizem aboriginov zelo slabo presnavlja alkohol. Posledično zbolevalo za sladkorno boleznijo, ki povzroča trombozo, zato je aborigin na invalidskem vozičku pogost prizor

V primeru prenočevanja ob cesti je potrebno vozilo obvezno pustiti v smeri, kamor si namenjen, v nasprotnem primeru lahko izgubiš orientacijo. Seveda sodobne naprave danes tovrstne težave rešujejo

mogočnosti in privabi horde turistov, je Uluru ali Ayers Rock, največja skala na svetu, vidna tudi iz vesolja. Skoraj natanko v geografskem središču Avstralije se nahaja že 500 milijonov let. Ljudje smo na svetu šele 200.000

let, prvi ljudje pa so se v Avstraliji naselili približno 40.000 let nazaj. Staroselci, avstralski aborigini, veljajo za eno najstarejših kultur na svetu, ki pa jo je beli človek skorajda iztrebil. Danes jih je po ne povsem zanesljivih

podatkih še dobrih 200.000, a od tega jih je le četrtina ohranila svoje jezike in vsaj del običajev. Belci so jih sčasoma stisnili v rezervate, kjer jih pestijo bolezni sodobnega človeka, med njimi tudi alkoholizem. Kljub vsemu pa se še

Uluru ali Ayers Rock se dviguje 318 metrov nad okolico, v širino meri 2, v dolžino pa 3,6 kilometrov. Monolit iz rdečkastega peščenjaka je ena glavnih naravnih znamenitosti celine

vedno oklepajo starodavnih verovanj v povezavi s sveto goro. Verjamejo pa tudi, da jim fotografiranje ukrade dušo, zato je bilo med nekaj sto aborigini skorajda nemogoče narediti kakšno fotografijo. Aborigini trdijo, da plezanje na sveto goro prinaša nesrečo. Od leta 1873 se je na Uluruju smrtno ponesrečilo 35 ljudi, zato sem sveti kamen iz spoštovanja pa tudi malo zaradi vraževerja občudovala iz zabje perspektive.

K'gari ali raj

Med mestoma Brisbane in Cairns se nahaja otok Fraser, ki je s svojimi 123 kilometri dolžine in 22 kilometri širine največji peščen otok na svetu ter hkrati edini kraj, kjer raste deževni gozd na peščenih sipinah. Uvrščen je na seznam svetovne dediščine, zato je ta dragoceni del avstralske naravne in kulturne dediščine zaščiten. Otok je leta 1770 odkril kapitan Cook. Ker se mu je zdel puščoben, je menil, da na njem ni vode in posledično življenja. A se je zmotil! Na otoku je kar 200 sladkovodnih jezer, iz katerih se v ocean dnevno izlije 80 megalitrov sveže vode. Na otoku so živeli staroselci v popolnem izobilju, zato so otok imenovali K'gari (raj). Po prihodu belcev pa so jih ti izrinili z otoka ter ga pričeli sami izkoriščati z izsekavanjem gozda in iskanjem mineralov. Neprijetna stran te neokrnjene narave so žal morski psi na preži v morju, divji psi – dingi, legvani ter strupene meduze, kače in pajki. Enostavno moraš biti rojen pod srečno zvezdo, da se iz oči v oči ne soočiš z eno od njih. Večina otoka je prevoznega s terenskim vozilom s pogonom na vsa štiri kolesa, za več adrenalina pa tudi s štirikolesnikom ali z motokrosom. Vsekakor je svojevrstno doživetje kampiranje na pesku pod mogočnimi krošnjami dreves, kjer se ponoči okrog šotora smuka dingo ali legvan v upanju, da pride do hrane. Še večje doživetje pa jutranji šprint iz improviziranega stranišča, ko v kotu zagledaš v klobčič

zvito kačo. Ali je strupena ali ne, niti ni pomembno, saj je že prizor več kot grozljiv. Čeprav na otoku ni uradnih cest, so povsod postavljeni opozorilni znaki z omejitvami hitrosti. Ob neupoštevanju te kaj hitro presenetita radarska postaja iz zasede in kazen. Človek bi pričakoval, da na takšnem robinzonskem otoku lahko počneš kar hočeš, a temu ni tako. Previdnost ni nikoli odveč, saj moraš neprestano paziti na visoke valove, da ti ne zalijejo vozila, na letala, ki pristajajo, na nasproti vozeča vozila, policiste, dinge, legvane in zmedene turiste. Če se na otok odpraviš brez hladilne skrinje, svetilke, vžigalnika, hrane in polnega rezervoarja goriva, se lahko kaj hitro zgodi, da se celotna tura spreobrne v nočno moro. Tudi lopata je več kot dobrodošel kos opreme, če z vozilom obstaneš v pesku. Vsekakor pa otok spada med tiste kraje, ki se jim reče raj na zemlji – mozaik deževnega gozda, peščenih sipin, divjega rastja, turkizno modrih sladkovodnih jezer, klifov pisanega peska in kilometrov belih plaž – ena sama uživancija!

Najgloblje jezero na otoku Fraser

Avstralski način preživljanja prostega časa

Aborigini – ljudstvo, ki ga je beli človek skoraj iztrebil

Kjer je evkaliptus, je tudi koala

Federation square, kulturno in družabno središče Melbourn, kjer se odvijajo številni dogodki, prireditve in koncerti

Avstralija je celina, kjer lahko počneš, kar ti srce poželi. Zato ne preseneča dejstvo, da so redki, ki si ne želijo ostati v državi, ko jo enkrat okusijo. Možnosti, ki se ponujajo, je nešteto, le zgrabiti jih je treba in uživati na polno. Predvsem pa prija občutek, da so vsi enakopravni in imajo enake možnosti ne glede na raso, nacionalnost, veroizpoved, spolno pripadnost in pogled na svet.

»It is nothing like Australia!«

Kamparetova ozkotirna gozdna železnica

Zanimiva zgodba, katere začetek ostaja uganka

Ivan Rudolf, Anka Vončina

Domačini pod besedo »Kamparetova« pojmujejo 3-kilometrsko cesto, ki se pod Pevcem odcepi levo s ceste Koševnik–Idrija. Teče nad Divjim jezerom in se kasneje nad Strugom zoži na širino kolovoza. Na Klobučanih se priključi drugi kamionski cesti, ki Idrijski Log povezuje s cesto Zadlog–Idrijska Bela. Pot je speljana visoko nad Idrijco skoraj vodoravno v smeri vzhod–zahod. Še na idrijskološki planoti v enakomernem spustu izgublja višino v nekaj lepih zložitih okljukih, vse vrtače pa obide ali preči čez suhozidane nasipe. Naklon ne preseže 8 stopinj. Nad Strug se zvije na njegovo pobočje skozi usek v živo skalo, v kakršno je usekan tudi marsikateri del trase na strmih pobočjih. Kamparetova pot je primerna za idiličen sprehod v naših divjih gozdovih pa tudi za kolesarje. Le kdo in zakaj jo je zgradil, s tako blagimi dvigi in spusti ter s tako razkošnimi okljuki?

V raziskovanju mnogo infrastrukturnih ostalin vojn prejšnjega stoletja, v ugibanju, kje vse so bile speljane ozkotirne železnice za oskrbo fronte in za oskrbovanje gradbišč mnogoterih utrdb, prehitro potegnemo enačaj med njimi in omenjeno potjo. Prehitro se zadovoljimo s samo eno primerjavo, za katero najdemo potrditev. Enakomeren naklon – železnica – vojna. Še večjo dražljivost in željo po raziskovanju in odkrivanju neznank pa vzbuja dejstvo, da ta pot na nobenem zemljevidu ni vrisana v celoti.

Petsto let rudarjenja v bližnji Idriji je sedemkrat »pojedlo« okoliške gozdove. Druga najvažnejša skrb rudniškega vodstva, poleg lociranja dovolj bogate rude, je bila preskrba z lesom. Peči, jamski podporniki in gradbeni material so ga požirali dan na dan. Les so v veliki večini črpali iz državnih ali rudniških gozdov. Zaradi tega so začeli z načrtnim gospodarjenjem z gozdovi. V tej dejavnosti so tako bili prvi v Evropi. Zaradi konfiguracije terena so gozdarski mojstri začeli razmišljati o inovativnem načinu spravila lesa, bolj in bolj oddaljenega iz samega mesta. Cest večino produktivnega časa rudnika nismo poznali, kaj šele prevoznih sredstev, ki jih poganjajo sodobna goriva. Treba se je bilo znajti z naravnimi viri – voda, gravitacija, samotež ... Iz tega časa so prve klavže, lesene riže ... Kot je v Gozdarskem vestniku zapisal Janez Kavčič pa je ena iznajdba čisto naša; ti gozdovi so zibelka poljskih ozkotirnih železnic. Seveda je njihova vzornica prava normalnotirna železnica, ki se je v Evropi rodila v prvi polovici 19. stoletja. To je njena poenostavljena izvedba, priložnostna, mobilna, lahko bi rekli pontonska. Njena izgradnja je

hitra, posegi niso zahtevni, običajno se prilagaja terenu, ponekod so jo dopolnili z nasipom ali mogoče krajšim viaduktom, a le izjemoma. Ob izseku enega področja so jo lahko enostavno prenesli na drugo delovišče. Spravilo lesa na ta način je razširilo možnosti gozdarjenja na oddaljenih terenih, ki niso omogočali spuščanja lesa po strminah. Trase so gradili zelo natančno. Vagončke so spuščali na samotež, le izjemoma so uporabljali vprežno živino. Šele v dvajsetem stoletju so se razmahnili razvoj cest in cestni prevozi, a v gozdovih je kljub temu ostajalo še mnogo »sivih lis«, ki so jih pokrivali alternativni transporti. Še vedno se je za spravilo lesa uporabljalo vlečno in tovorno živino, traktorji so se razmahnili šele v drugi polovici stoletja, enako žičnice. Uporaba poljskih ozkotirnih železnic je še vedno ostajala rentabilna. Kamparetova je bila ena izmed zadnjih.

To dejstvo nam potrjuje gozdarski strokovnjak Silvij Blaj. Kot mlad fant se je pri gozdni upravi zaposlil že leta 1947. Kasneje je svoje znanje gozdarstva potrdil z diplomom na univerzi in nemalo let vodil tolminsko gozdno upravo. Njegovo prvo delovišče je bilo na Pevcu, kjer so redčili gosto raščen mlad gozd. Izsekovali so jamski les, kot so imenovali les za jamske podpornike, rezan po angleških dolžinskih merah. Z vozovi so ga vozili po Kamparetovi poti do Klobučanov, kjer so ga pretovarjali na kamione. Spomini drugih gozdarjev na ozkotirno železnico, ki je potekala ravno tam, so bili takrat še zelo živi. Spravilo lesa na najugodnejši način – po najbližji in najlažji poti – so že od nekdaj ovirali tudi lastniki gozdov. Gozdna uprava,

ki se je pod Avstro-Ogrsko imenovala »foršt«, se je izogibala spravi lesa čez privatna zemljišča in obratno. Izpod Pevca bi bil mogoč prevoz lesa preko privatnega zemljišča v Idrijski Log in Zadlog, vendar so se odločili za spravilo lesa po svojem terenu.

In od kod ji ime? Gozdni upravnik ob takratni sečnji se je pisal Kampara. Bil je doma iz istoimenskega zaselka ob Lokavcu nad Ajdovščino. Nadziral je tamkajšnja gozdna dela, gradnjo te proge in po njem je dobila ime. Po pregledovanju dokumentacije na idrijski gozdni upravi smo naleteli na zemljevid iz leta 1927, na katerem je Kamparetova pot že vrisana, kar potrjuje, da je bila zgrajena pred tem časom. Vendar se ime Kampareta med zaposlenimi začne omenjati šele po letu 1935. Neznank pri raziskovanju je še kar nekaj, veselja ob tem pa tudi. Nerešena vprašanja nas vzpodbujajo k nadaljnjemu raziskovanju arhivov, iskanju morebitnih še živčih virov, raziskovanju na terenu ... Želja, da bi dokončno sestavili tudi to zgodbo, nam daje novega elana.

Pa je končana sezona 2013

Jure Laharnar

Tako so dejali fantje po koncu zadnje dirke v Mengšu. Ja, res je bila dolga. Na prvi dirki je ob cesti ležal še sneg, podobne temperature pa so bile tudi na zadnjih. Od marca pa do oktobra so bili dekleta in fantje neprestano v pogonu. Med tednom treningi, ob vikendih dirke, nemalokrat tudi po dve. Naše sponzorje smo ponosno promovirali na 53 dirkah, ki so štele za pokal Slovenije oziroma Italije, Hrvaške ali Avstrije ter za pokal Alpe Adria. Poleg tega pa smo nastopili tudi na vsaj ducat dirkah lokalnega značaja.

V disciplini XC so vsi tekmovalci skozi celo sezono pridno osvajali točke. Na zmagovalnem odru pa so največkrat stali: Miha Tratnik Bajc, Simon Čibej, Anže Skok, Hana Gnezda, Špela Čuk,

Maj Felc, Vit Felc, Matej Lahajnar, Ivana Rosa Novak, Barbara Čibej in Jošt Svetličič. Z naslovom državnega vice prvaka v disciplini eliminator sta se okitila David Svit Novak in Miha Tratnik Bajc. Na državnem prvenstvu v Kočevju smo pobrali kar nekaj medalj. Najhitrejšje so bile Hana Gnezda, Barbara Čibej in Klara Lahajnar. Druga mesta so osvojili Ivana Rosa Novak, Simon Čibej in Anže Skok. Na tretjo stopničko pa so stopili Jošt Svetličič, Maj Felc in Miha Tratnik Bajc. Z odličnimi nastopi si je Miha zagotovil tudi mesto v reprezentanci in vozovnico za evropsko prvenstvo. Sredi septembra pa je osvojil še naslov državnega prvaka v disciplini maraton ter tretje mesto na DP v disciplini enduro. V končni razvrstitvi smo na devetih dirkah XC zbrali dovolj točk in ponovno osvojili pokal za skupno tretje mesto. Med posamezniki je skupno zmago v kategoriji U7 osvojila Hana Gnezda, Ivana Rosa Novak pa je

bila tretja. Tretji je bil v kategoriji U9 tudi Jošt Svetličič. Špela Čuk je bila po koncu sezone najboljša v kategoriji U11, Barbara Čibej pa v U13. Miha Tratnik Bajc je v kategoriji U17 osvojil skupno drugo mesto.

Na cestnih dirkah je naše barve branila le peščica tekmovalcev, in sicer ekipa mlajših mladincev ter Anže Skok v kategoriji dečki B in Špela Čuk med deklicami C. Ekipa mlajših mladincev je polovico dirk odvozila v tujini oz. skoraj tretjino v Italiji. Na cesti je konkurenca precej hujša, saj na dirkah starta v povprečju osemdeset do devetdeset tekmovalcev in smo zato vsake uvrstitve v deseterico še posebno veseli. Omeniti velja dobre vožnje, ki jih je na kriterijih za Slo pokal pokazal Simon Čibej, potem šesto mesto, ki ga je na državnem prvenstvu v vožnji na čas dosegel Žiga Čuk, pa odlične pobege, ki jih prikazuje Luka Laharnar, in odločne sprinte, ki jih v drugem delu sezone kaže

Martin Lavrič. Na DP na velodromu so fantje osvojili četrto mesto v ekipni vožnji. Enak rezultat je Martin Lavrič dosegel tudi v vožnji na končni cilj. V pokalu Alpe Adria so mlajši mladinci v konkurenci sedemnajstih klubov osvojili tretje mesto in premagali celo kopico precej bolj uveljavljenih klubov. Med posamezniki pa je Martin Lavrič osvojil skupno tretje mesto. Lep ekipni uspeh so fantje dosegli tudi na dirki na Ptuj, ki se je z zlatimi črkami zapisala v zgodovino idrijskega kolesarstva. Anže Skok je namreč osvojil naslov državnega prvaka v cestni vožnji v kategoriji dečkov B. Nasploh je Anže letos poleg dobrih rezultatov z gorskim kolesom prikazal tudi zelo dobre vožnje na cesti. Ob zmagah na pokalnih dirkah v Komendi in Vodica ter drugih in tretjih mestih je dobil tudi etapno dirko v Idriji in prvemu dodal še dva naslova državnih prvakov, in sicer na velodromu na razdalji 2000 m ter v Novem mestu za najhitrejšega v kronometru. Zmago je kronal z osvojitvijo skupne zmage v pokalu Slovenije. Pozabiti pa ne smemo niti na Špelo Čuk, ki se je v drugem delu sezone pogumno, z ramo ob rami borila z nekaj let starejšimi fanti in dekleti.

Poleg mlajših selekcij imamo v okviru društva tudi amaterje in masterje, ki na dirkah uspešno zastopajo naše barve. Tako sta Damijan Rupnik in Dean Bratuš na Dirki okoli Slovenije (DOS) med dvojicami dosegla četrto mesto. Nedavno pa sta se s svetovnega prvenstva za rekreativce vrnila Boštjan More in Miran Gnezda, kjer sta z uvrstitvijo v zlato sredino v svoji kategoriji dosegla lep rezultat. David Vogrin, Boris Tušar in Dejan Poljanec so se dobro borili na XC dirkah, Rok Bratina pa je po nesrečnem padcu in poškodbi na cestni dirki, bil primoran zamenjati kolo za tekaške copate. In to na kakšen način – Rok je namreč vzel tek hudo zares in kot po tekočem traku dosegal odlične uvrstitve na gorskih tekih daleč naokrog. Na državnem prvenstvu je pometel z vso konkurenco ter osvojil naslov državnega prvaka med mladinci, postal je kralj Vršiča v absolutni konkurenci, kot član slovenske reprezentance pa je zasedel šesto mesto na evropskem prvenstvu v Bolgariji in bil enaindvajseti na svetovnem prvenstvu na Poljskem. Precej dela smo imeli tudi z organizacijo prireditev. Pokal OKI (otroški kolesarski izziv) je že stalnica, saj letos teče že šesta izvedba. Predzadnji junijski vikend smo pripravili kolesarske dneve, v sklopu

katerih so potekale kar tri dirke za slovenski pokal. Rdeča nit je bila prva etapna dirka za mlajše kategorije v samostojni Sloveniji – Dirka za veliko nagrado Idrije. Deklice in dečki so v treh etapah, od četrta pa do sobote, merili moči in se tako kot na velikih dirkah borili za majice, ki so bile tokrat v idrijskih barvah. Čar etapne dirke je na dirko privabil več kot sto tekmovalcev iz vseh slovenskih klubov. V prvi etapi so kolesarji grizli kolena na kratkem, a dokaj zahtevnem vzponu od Hladnika v Srednji Kanomlji na Razpotje, petkovo dopoldne je bilo rezervirano za drugo etapo – krožno dirko po ulicah Idrije, tretja etapa pa je v soboto dopoldan potekala po cesti v Idrijsko Belo. V sklopu kolesarskih dni je potekal tudi Kriterij po ulicah Idrije – 50 let Kolektorja, kjer smo v kategoriji elite videli večino najboljših slovenskih profesionalnih kolesarjev, ki so po ulicah Idrije v sprintih bili gladiatorske boje. Dan kasneje pa je vzporedno z zadnjo etapo VN Idrije potekal še Kronometer v Idrijsko Belo za kategorije rekreativcev. Za konec novembra pa pripravljamo še eno dirko – ciklokros.

Vse tri dirke so odlično uspele in z vseh strani smo dobili pohvale, kar priča o dejstvu, da so takšni dogodki tudi v širšem prostoru še kako dobrodošli. Seveda nam brez pomoči sponzorjev ne bi uspelo. Tukaj se na prvem mestu

zahvaljujemo koncernu Kolektor, ki nam zvesto stoji ob strani že vrsto let in je prevzel pokroviteljstvo tudi nad Kriterijem po ulicah Idrije ter tako omogočil njegovo izvedbo. Zahvaljujemo pa se tudi občini Idrija z županom na čelu ter Krajevni skupnosti Idrija za pomoč pri izvedbi prireditve.

Kaj nas čaka v bodoče? Morda se nam le uresniči želja, da pridemo do skupnega prostora, v katerem bi lahko opravljali teoretične dele treninga vključno z izvajanjem priprave na dirke in analize le-teh. To bo v prihajajočem letu še toliko pomembnejše, saj bomo po dolgih letih zopet nastopali tudi z lastno ekipo mladincev. O tem in vsem ostalem pa si lahko več preberete na naši spletni strani www.sloga-1902-idrija.si.

7. tek na Gore nad Idrijo

Mitja Zelenc

Sredi avgusta je ŠD Aktiv organiziralo 7. tek Gore nad Idrijo. Na tekmi slovenskega pokala, kjer so se obenem delili naslovi državnih prvakov v kategoriji gor-dol, so izbirali tudi reprezentanco Slovenije za nastop na svetovnem prvenstvu na Poljskem, zato so bili na Gorah zbrani praktično vsi najboljši slovenski gorski tekači.

Prvi so se na progo podali tekmovalci v otroških kategorijah, ki so pokazali veliko mero vztrajnosti in borbenosti. Najboljše rezultate so večinoma dosegali člani kluba KGT Papež iz Kamnika, ki v zadnjih letih načrtno vzgaja mlade gorske tekače ne samo iz lokalnega okolja, pač pa v svoje vrste vabi tudi najperspektivnejše tekmovalce iz drugih krajev po Sloveniji.

V tekmi državnega prvenstva sta bila med člani na najvišji stopnici ponovno brat in sestra Mitja in Mateja Kosovelj, zadnja leta najboljša gorska tekača v državi, medtem ko sta prvaka v mladinski kategoriji postala Rok Bratina in Sara Jesenko. Vsi našteti so nas dobro zastopali tudi na svetovnem prvenstvu, pri čemer velja dodati, da sta najboljša rezultata dosegla Mateja Kosovelj s četrnim mestom in mladinka Lea Einfalt, ki na Gorah ni nastopila, celo s srebrno medaljo.

Skupaj z odraslimi sta na tekmovanju nastopili tudi dve rekreativni štafeti trojk. Čeprav je bila šmarnogorska za malenkost hitrejša, pa je veliko bolj bučen aplavz ob progi in ob prihodu v cilj dobila domača štafeta v sestavi Klemen Petrič, Mateja Petrič in Elvis Pavšič.

Posebnost letošnje tekme je bila nepričakovana udeležba nekaterih tekačev iz tujine, med katerimi smo med drugimi lahko pozdravili drugouvrščenega med mladinci Bashira Rezaia iz Afganistana ter absolutnega zmagovalca tekme Julienu Rancona iz Francije. Prav slednji si je svoj dopust, ki ga je ravno v tistih dneh preživel v naši domovini, polepšal z izjemnih tekom. Na 9,6 km dolgi progi s 435 metri spustov in

vzponov je dosegel čas 36 minut in 3 sekunde in tako za 8 sekund prehitel Kosovelja kot najhitrejšega Slovenca. Med drugim ne moremo mimo odlične organizacije prireditve, ki je bila ponovno v rokah članov ekipe domačega športnega društva pod vodstvom Klemna Petriča. Z dobrim delom v vseh letih so si pridobili veliko zaupanje vodilnih iz Združenja za gorske teke pri Atletski zvezi Slovenije, tako da lahko tudi v prihodnje računamo, da bodo Gore ostale na koledarju tekem Pokala Slovenije ob boku mednarodnih prireditev, kot sta npr. Grintovec in Šmarna Gora.

Jesenski pozdrav iz Restavracije Kolektor

Silva Skok Bačnar

Narava, odeta v pravljичne barve, v jeseni še enkrat zažari, preden se odpravi k zimskemu počitku. Prav je, da se jesenske barve odražajo tudi na krožnikih. Vse, kar nam je zraslo na vrtu in kar smo nabrali v bližnjem gozdu, s pridom uporabimo. Gobe, kostanj, grozdje, jabolka, hruške, slive, orehi, buče ...

Buče sodijo med najstarejše gojene rastline. Cenili so jih že Maji in Azteki, ki so buče spoštovali kot božanstvo. Uporabljali so jih tako v prehrani kot tudi v zdravilstvu. Buče so v veliko kulturah simbol plodnosti ne samo ljudi, temveč tudi zemlje. Skozi tisočletja so se različna ljudstva zavedala zdravilne vrednosti buč, njenih semen in iz semen stisnjenega olja. Buče so bogate z balastnimi snovmi, beta karotenom, vitaminoma B in C. Delujejo protivnetno in

spodbujajo telo, da porabi zaloge maščob, pomagajo razstrupljavati telo in so naravna zaščita pred rakom. Prav tako spodbujajo nastajanje in delovanje celic ter tako krepijo našo odpornost in imunski sistem. V hitrem življenjskem tempu so buče koristna hrana polna antioksidantov, ki nam pomaga v boju proti boleznim sodobnega časa.

V Evropo so buče prišle iz Amerike skupaj s krompirjem, koruzo, papriko in paradižnikom. Pri nas so najbolj pogoste oljne buče, ki jih na štajerskem gojijo za pridelavo olja, poletne bučke – cukini in jesenske, kot so turbani, hokaido in muškatne buče. Naštete jesenske buče lahko skladiščimo tudi do 7 mesecev, med skladiščenjem pa se njihov okus izboljšuje.

Receptov za jedi iz jesenskih buč je toliko, kot ima buča pečk. Iz njih lahko pripravimo najrazličnejše jedi:

namaze, narastke, marmelade, juhe, solate, nadeve, zavitke, njoke, štruklje ... Buča s svojim škrobnatim mesom zelo dobro nadomesti krompir. Sladkasti okus se poda k mnogo vrstam zelenjave, sadja in mesa. Prav zaradi tega in obenem enostavne priprave so juhe verjetno najbolj neizčrpen vir porabe buč. Zato sebi in najdražjim čim pogosteje privoščimo slastno in zdravo, celo zdravilno bučno juho.

NEBESA

Z bučami, ki imajo trdo lupino, postopamo takole:

Bučo operemo in jo prepолоvimo. Odstranimo bučne pečke in oplodje. Položimo v pekač, prilijemo nekaj vode, pokrijemo z alu folijo in pečemo 30 do 40 minut na 180 °C. Lahko pa jo samo zavijemo v alu folijo in položimo v pečico – tako naredimo takrat, ko potrebujemo bučno meso za njoke, da se izognemo odvečni tekočini. Tako pečeno bučno meso zlahka ločimo od lupine.

Kremna bučna juha

Potrebujemo:

750 g bučnega mesa, 1 čebulo, 30 g masla, 1 l vode, 2 dl kisle smetane, muškadni orešček in timijan, sol in poper

Bučno meso narežemo na večje kose. Čebulo sesekljamo, zarumenimo na maslu, stresemo vanjo kose bučnega mesa, zalijemo z vodo, začinimo in kuhamo 20 do 30 minut. Juho pretlačimo. Dodamo kisko smetano in dobro premešamo. Za serviranje uporabimo na maslu popečene kruhove kocke, ki jih v kupčku položimo na sredino juhe v krožniku, pokapamo z bučnim oljem in potresemo z grobo naribanim parmezanom.

Bučni njoki

Potrebujemo:

500 g pretlačenega bučnega mesa, 150 g ostre moke, 1 jajce, 100 g sveže naribanega parmezana, 25 g masla, sol, poper, muškadni orešček

Na še toplo pretlačeno bučo položimo maslo (da se stopi). Dodamo moko, jajce, parmezan, muškadni orešček, sol, poper in na hitro zamesimo gladko testo. Zavremo vodo in osolimo. S pomokanimi rokami oblikujemo debelejši svaljek, ki ga narežemo na njoke. Te sproti spuščamo v vrelo vodo, ki naj komaj opazno vre. Praviloma so kuhani takoj, ko izplavajo na površje.

- Pobiramo jih s penovko in polagamo v ponev, v kateri smo prej razpustili 50 g masla in na njem prepražili lističe žajblja. Narahlo pomešamo ter serviramo na krožnik. Potresemo s parmezanom ali dimljenim sirom.
- Lahko pa naredimo tudi tako: v ponvi segrejemo olivno olje, prepražimo na tanke rezine narezan pršut in žajbelj. Prilijemo 1,5 dl sladke smetane, dodamo odcejene njoke in med mešanjem njoke dobro prepojimo z omako. Potresemo s prepraženimi pinjolami in postrežemo.

Bučno pecivo s pehtranom

Potrebujemo:

4 jajca, 180 g sladkorja, 400 g bučnega mesa, 350 g moke, zavitek pecilnega praška, 2 dl olja, 1 dl mlačne vode, 2 žlici sesekljane pehtrana

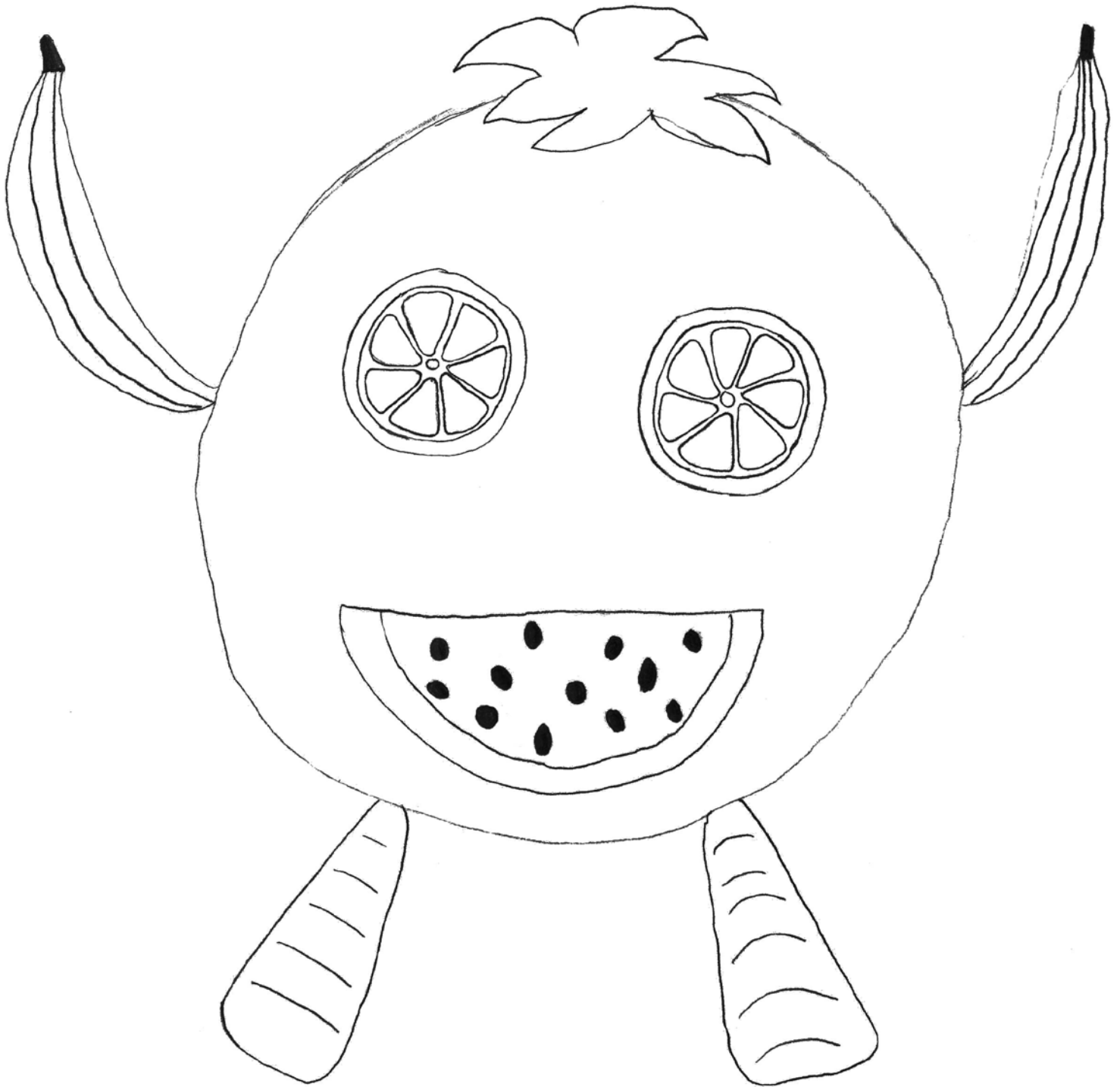
Bučno meso drobno naribamo. Rumenjake in sladkor penasto umešamo ter med mešanjem dodajamo olje in vodo. Dodamo še moko pomešano s pecilnim praškom in naribano bučno meso. Beljake stepemo v trd sneg in ga skupaj s sesekljanim pehtranom previdno vmešamo v maso. Pripravljeno maso vlijemo v namaščen model in pečemo 45 minut pri 180 °C. Ohlajeno pecivo postrežemo z jabolčno čežano in stepeno smetano.

Popestrite si jesen tudi z obarvanimi kulinaricnimi užitki. Dober tek.

Zdravko

V prejšnji številki Komunitatorja nam jo je zagodel tiskarski škrat. Avtorica objavljene maskote ni bila Kristina Berglez, kakor smo zapisali, ampak Patricija Bolčina. Popravljamo strojeno napako in objavljamo zmagovalno maskoto, ki jo je narisala Kristina Berglez. Dekletoma se za napako iskreno opravičujemo.

Komunitator / Časopis koncerna Kolektor / Letnik 13 / št. 68 / Jesen 2013

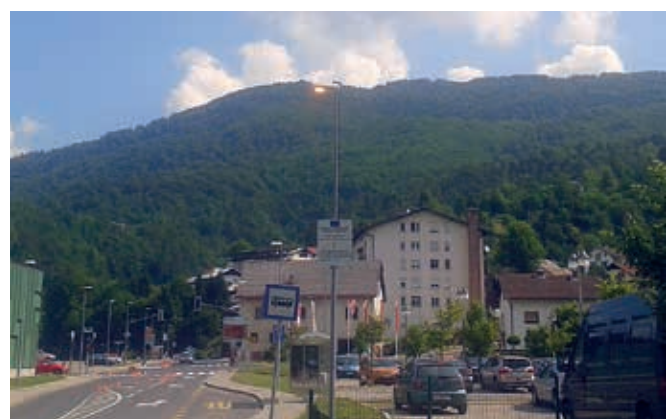
Ko ugotoviš, da denar ni najvrednejši papir na svetu!

100 let fitnesa na Slovenskem

Gorenjci se že več let zgledujejo po nekdanji akciji NNLP (Nič nas ne sme presenetiti), ki korenini že v drugi svetovni vojni (glej prvi film o izkrcaju zveznikov v Normandiji). Najbolj zagrizeni dilcarji že vedo kje je smučišče. Sicer pa se pride iz Ljubljane v Idrijo tudi prek Dunaja.

Varčevalni ukrepi

B

BRUS

TRANSPORT

BRUS d. o. o. Godovič 154, 5275 Godovič

Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 25 201

E-mail: info@brus.si, URL: www.brus.si

